

ซหยเขษม

ธีรวิ

สิงหาคม

๒๔๗๗

สำนักงาน

๑๒๒๑ หน้าวัดราชบพิศ

ถนนเฟื่องนคร พระนคร ไทศัฒพ์ ๙๕๙

หลวงสรรพากร บรรณาธิการ

ห้างหุ้นส่วนไทยเชม เป็นเจ้าของ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทยเชม หน้าวัดราชบพิศ ถนนเฟื่องนคร พระนคร

กำหนดเวลาออก ในวันที่ ๑๕ ของเดือน หากพระกลางเดือน คณะพยายามจะไม่ให้เกินกว่ากำหนด ๑๕ วัน (คือ ไม่เกินกว่าเดือนที่ออก)

อัตราค่าบำรุง ในพระราชอาณาภิรสยาม ครั้งบ ๓ บาท, ส่งทางไปรษณีย์อากาศ ครั้งบ ๓.๒๕ บาท, นอกพระราชอาณาภิรสยาม ครั้งบ ๓.๕๐ บาท, ถ้ารับไทยเชมรวมข่าว รายสัปดาห์ ด้วย ก็รวมกัน ครั้งบ ๔.๕๐ บาท, ส่งทางไปรษณีย์อากาศ ครั้งบ ๕.๒๕ บาท, นอกพระราชอาณาภิรสยาม ครั้งบ ๖ บาท.

การบอกรับ ไม่เข้าเป็นระต้อง รือ ขอกรับทั้งแต่ละบับตนบ จะขอกรับทั้งแต่ละบับไรก็ได้ ไปรทงแจ้งความจำนงยังสำนักงานข้างบนนี้ โดยทางใดทางหนึ่งแล้วแต่ความสะดวก พร้อมกับเงินค่าบำรุง สำหรับผู้ที่อยู่ต่างจังหวัด ไปรทงเงินทางธนาคาร สำหรับผู้ที่อยู่ ในจังหวัดพระนคร จะให้ไปรับเงินที่ร้าน พร้อมกับนำหนังสือส่งยังท่านที่เกี่ยวข้องก็ได้.

ราคาเข็บเล่ม— ปกหนึ่งทั้งตัวเล่มละ ๖ บาท. สันหนึ่งหุ้มผ้าเค้นทองสัน บหนึ่งแย่งเย็น ๒ เล่ม เงิน ๔ บาท, บหนึ่งแย่งเย็น ๓ เล่ม เงิน ๕ บาท. หุ้มผ้าทั้งตัวเค้นทองสัน บหนึ่งแย่งเย็น ๒ เล่ม เงิน ๒ บาท ๕๐ สตางค์. บหนึ่งแย่งเย็น ๓ เล่ม เงิน ๓ บาท.

อัตราค่าลงแจ้งความ ในแผ่นกระดาษหลังปกหน้า และ ปกหลัง พิมพ์ด้วยหมึกสี เข้มหนา บละ ๖๐ บาท. ในแผ่นกระดาษต่าง ๆ สอดอยู่ภายในปกหน้าและหลัง เข้มหนา บละ ๕๐ บาท, ครั้งบหรือครั้งหน้า ๓๐ บาท.

หลวงสรรพากร ผู้พิมพ์โฆษณา

พิมพ์วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ. ศ. ๒๔๗๗

(ปีที่ ๑๑ เล่ม ๔ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗)

มาสาธุสสรณ์	หน้าพิเศษ
ยุวชนรุ่นใหม่ (ตอนจบ)	ก. ระวังภัย , ๒๒๕
บทเรียนของชีวิต	วงศ์กมล , ๒๔๑
เจ้าชายผู้ทรงแสงหาอมฤตย์พิภพ เมอซิเออร์	, ๒๔๔
รอยแผลรัก	จ. เพ็ชรมีศรี , ๒๕๒
ตำราทำนายฝัน	ของเก่า , ๒๖๖
ใครเป็นคนสร้างล้อ?	ทัศนียากร , ๒๗๗
มิตรภาพ	นายแก้ว , ๒๘๔
พจนานุกรม บาลี-ไทย (ต่อ)	หลวงเทพดรุณานุศิษย์ หน้าพิเศษ ๘๕-๘๖

มาสาธุสสรณ์

“ นันทิ ทุกข์สละ มล ”

โคลง ๓

๑ “ เพลิดเพลินทางสนก
ข้อนี้จักกล่าวแก่

เป็นมูลทุกข์แน่แท้
อรรคให้จะเจน ฯ

โคลง ๔

๑ เช่นคนชอบตม^๕นา^๕
ยามตมแล้วเฮฮา^๕
รุ่งขึ้นสวังหา^๕
คอผาดปราศจากสุข

สุรา
สนก^๕
นาค^๕ตม วุ่นแฮ^๕
ดุจไข^๕ชนคอ

๑ อีกพอได้รับรส
พาจิตต์มากกามา
เที่ยวคบพวกหญิงลา
เลยเจ็บก็บ่คุ้ม

สุรา
กลัดกลุ้ม
มกมาก
กับได้สบายใจ

๑ โรคภัยเบียดเบียนแล้ว
เที่ยววันแสวงทาง
วิเริ่มสูบฝันบาง
เลยติดโดยเร็วรวดเร็ว

ครวญคราง
ดับปวด
ที่ช่วย ได้นา
หนึ่งแล้วฤหาย

๑ สันอายุเพราะฝันไขว่
สุจริตประจำ
ริเริ่มการระยำ
ฝันประหารทุกชั้น

มาธรรม
จิตต์สัน
ยับย้อย
ทุกก้อนธรรมา

๑ วิหาสินทรัพย์ด้วย
เริ่มเล่นการพนัน
ยังเสียยังเข้มน
เสียทรัพย์กลับลำบาก

อาธรรม
โลกมาก
เล่นหนัก ข้นแธ
สุดพ้นคณนา

๑ แต่ว่าความเจียนนั้น
ยังทรมทุราย
กินเหล้าเพื่อสบาย
คบสตรแก่ทุกข์

ห่อนหาย
หาสุข
ไม่หยุด
โรคร้ายแรงทวี

๑ ดั่งสนุนุกมาก
จึงกลับได้ทุกข์ทวน
ผู้ฉลาดจงหวน
ตนสีเป็นที่รัก

เกินควร
ทุกข์หนัก
เตือนสติ ตนเอง
อย่าล้าิงผลาญตน ฯ

จากโคลงสุภาษิต

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

“ยุวชนรุ่นใหม่”

ละครพูด ๓ องก์จบ

ของ “ถ. ระวังภัย”

(ต่อจากหน้า ๒๑๑ ฉะบับ กรกฎาคม ๒๔๗๗)

องก์ที่ ๓

(ฉากห้องทำงานของอุทัยอย่างเขินอายอยู่เมื่ออุทัย ๑ เมื่อเขินอายอุทัยกำลังวิ่งแห่มม
สวมหมวกเบเรต์เข้ามาถึงประตู)

อุทัย — ถึงบ้านแล้วครับ คุณไม่
เห็นอายนักไม่ใช่หรือครับ คุณ
ใจก็ ก็มาก ๆ เกียว คุณ
ออกส่าห์ตามผมมาโดยไม่ต้อง
ขออนุญาตมากนัก ทั้ง ๆ ที่คุณ
เองยังไม่เคยเห็นหน้าคำคาผม
(ถอยหน้าจากออก) ยังไ
ครับ หน้าผมไม่น่าเกลียด
มากนักไม่ใช่หรือครับ — ขอ
คุณ — — คุณเป็นสภวิธานเน
มาก คุณพบความรู้ลึกของ
ผมให้ กลับสนิท กับ ผู้หญิงใหม่
อีก คนนี้ ผู้หญิงได้ถอนความ
สนิท ซึ่กซอบ จาก ผมไป มาก ที่

เกียว อันที่จริง การอยู่ใกล้
ผู้หญิงสนิทสนมกันก็มีอะไร ที่
เหมือนกัน ขอเวลาให้ผมสัก
๕ นาที เด็กครับ สำหรับคุณ
แก่งแฟนซึ่กเกิดมาก แต่
สำหรับผม การแต่งตัวแบบนี้
ไม่ค่อยเคยชินนัก ซึ่กซอก ที่
แข่งชิงช้าและร้อนไม่รู้สึกสบาย
เลย ผมขอไปถอดเสื้อหน่อย
ส่วนคุณ เชิญตามสบาย ถือ
เหมือนบ้านคุณ เกียวผมจะห
น้ำหวานมาให้คุณดื่ม คุณชอบ
ไม่ใช่หรือครับน้ำส้ม ถ้าคุณ
ต้องการ บุหรี่ ก็อย่าเกรงใจครับ

ในกลองนี้ หรือหีบโน่นก็ได้
เชิญตามสบาย เกยผมมา

(อุทัยออกประตูไป แหม่ม
ลุกขึ้นยืนอย่างช้า ๆ เดินไปหน้า
กระຈก ถอดหน้ากากออก ยิ้ม
และถอดหมวกออก ปรากฏว่า
เป็นชายแก่ผู้หนึ่ง อุทัยตลกเสีย
แล้วกลืนเข้ามา มือถอนาหวาน)

เจ้าคุณ — อย่างแปลกใจเลยครับคุณ ใน
โลกนี้ยังไม่เคยมีผู้หญิงจริง ๆ
ท่านั่งไม่พอกอยู่ใกล้ๆ ครับ

อุทัย — คุณ—อือ—ผม—

เจ้าคุณ — คุณได้ เชิญ ผมมา เมื่อ ก็น
โดยบอกว่า เราจะมาคุยกัน
อย่างเพื่อน ผมรับรองว่า แม้
เพศของผมได้เปลี่ยนมาเป็นชาย
น้ำใจผมก็ไม่เปลี่ยนแปลง คุณ
ยังหนุ่มแน่น แข็งแรง เฉลียว
ฉลาด ส่วนผมก็คงเป็นอย่างที่

ผมเป็นอยู่

อุทัย — ทำไมคุณ ถึงแก่เป็นผู้หญิง ละ
ครับ?

เจ้าคุณ — เป็นความคึกคึกของผมนเอง ผม
นึกในชั้นแรกว่า คงจะสนุก

ไม่ทันคิดว่า ถ้าผมพูดออกมา
เมื่อใด ใคร ๆ ก็จะได้รู้ ฉะนั้น

ผมจึงต้อง ปิดปากอยู่ ตลอดงาน
เมื่อไรกายเสียแล้วคุณอย่า
อย่าพูด อย่าพูดอะไรซ้ำ
แต่ก็พูดไม่ได้ ว่าแก่น้ำสนั่น
คุณ จะไม่ให้ผมรับประทานบ้าง
หรือ คอผมแห้งเกินไป

อุทัย — เชิญครับ (รินใส่แก้วส่งให้)

เจ้าคุณ — แล้วคุณไม่ดื่มบ้างหรือ?

อุทัย — ผมดื่มแล้วครับ เชิญคุณเถอะ

เจ้าคุณ — ถ้าคุณหายอกใจแล้ว โปรด

บอกผมด้วยว่า คุณไม่ถือโทษ

โกรธ ผม ที่ บังอาจ มาบ้าน คุณ

โดย อาศัย เครื่อง แปลง ปลอม

เช่นนั้น

อุทัย — ผมเห็นคนใจหนักแน่นพอ

ที่จะทนทานต่อความไม่สมหวัง

ได้เสมอ

เจ้าคุณ — อย่าให้ผมต้องเสียใจเลยในการ

ที่ไม่ได้เป็นผู้หญิง ในชีวิตผม

ก็เพิ่งเป็นผู้หญิงภายหลังอีกได้เช่น

ครั้งแรก แต่เคยวัน แม้ผม

จะมีเจตนาที่จะอยากทำความพอใจ

พ. ศ. ๒๔๘๗

ยุวชนรุ่นใหม่

- ให้แก่วัยรุ่นที่ทนไม่ไหวเสียแล้ว
ถึงเวลาที่ต้องลอบกราย เปลี่ยน
ชาติกันที อ้ายโกรธจนกระริบ
- อุทัย — ผมไม่โกรธออกคริบ
- เจ้าคุณ — ผมเองก็รู้สึกเสียใจ ผมขอ
คุณไม่น้อยเลย และคิดว่าเรา
จะคบกัน เป็นเพื่อนที่ทักสุดได้
เป็นแน่
- อุทัย — เป็นพระเดชพระคุณครับ
- เจ้าคุณ — คึกถึงเจ้างาน เหนียว สวม หน้า
กากขึ้นมา คุณเอ๊ย นำเอ
หน้าย เช่นที่สุกสำหรับคนแก่ที่
อายุ ๕๐ กว่าอย่างผม แล้ว
มีหน้าข้า ยังถูกพวกผู้ชายแก่
อื่น มาโอ้อวดมัวอยู่โลมเข้าด้วย
มันพลัดอยู่ละคุณ ไม่สนุกเลย
เพราะหัดได้พบคุณซึ่งหนุ่มแน่น
เมื่อคุณหนุ่มมีผมมา ผมไม่ทราบ
ว่า คุณจะไปไหน แท้คึก
ว่า ผมคงจะได้รู้ความสนุก
บ้าง แล้วคุณจะให้ผมสนุก
อยู่คนเดียวเท่านั้นหรือคุณ ? คุณ
จะไม่คุยกับผมให้สนุกบ้างรึ ?
- อุทัย — คินน ผมเห็นจะเป็นเพื่อนคุย
- เจ้าคุณ — ไม่สนุกเสียแล้ว
ก็เหมือนผมเป็นผู้หญิง คุณยัง
อุกสาที่เล่าความในใจให้ฟัง
แต่ก็ไม่เป็น เรื่อง ที่ สนุก สนาน
อะไรนักรับ ผมไม่ควรจะเล่า
ต่อไป
- เจ้าคุณ — ผมอุกสาที่มานี้ ก็เพื่อเห็นแก่
ความกลุ้มใจของคุณ ผมคิด
ว่าผมอาจจะบรรเทาความกลุ้มใจ
ของคุณได้บ้าง
- อุทัย — บรรเทาความกลุ้มใจของผมนะ
รึครับ ?
- เจ้าคุณ — จริง ๆ นะครับ ผมแน่ใจว่าผม
จะมีส่วนช่วยเหลือบรรเทาความ
ทุกข์ของคุณได้ อ้ายเกรงใจ
อ้ายกะภาคผม เราคุยกัน
เถอะ คุณรักเจ้าที่ล่อนมาก
เที่ยวหรือ ?
- อุทัย — ผมหมดรักเสียแล้วครับ
- เจ้าคุณ — อ้ายเพ่งใจน้อย แล้วเจ้าที่ล่อน
ละเป็นอย่างไร ?
- อุทัย — เป็นหญิงที่ใจไม่รักครับ
- เจ้าคุณ — เขาออกใจเธออย่างนั้นรึ ?
- อุทัย — ผมอยู่นอกหัวใจเขาค่ะ

ถ. ระวีงภัย

สิงห์

- เจ้าคุณ — คุณอยู่นอกหัวใจเขา หรือเขา
นอกใจคุณ เห็นจะมีผลอย่าง อุตฺถ — ไม่ใช่เช่นนั้นเลยครั้น เถิดสม
เถิดกัน
อุตฺถ — ผมหลงรักเขาข้างเถิด
เจ้าคุณ — คุณ รัก เขา เป็น เวลา นาน แล้ว
หรือ ?
อุตฺถ — เป็นเวลาได้ ๓ ชั่วโมงครั้น เจ้าคุณ — คุณต้องรักด้วยชื่อว่า ในเรื่อง
เจ้าคุณ — คิมาก ก็ที่เถิด
อุตฺถ — ไม่ขยั้นเลยครั้น ๓ ชั่วโมงนี้ เจ้าคุณ — รัก ๆ นั้น จะใช้แต่หูกอย่างเถิด
มิดำมากกว่า ๒๕ ปี ในชีวิตผม อุตฺถ — ไม่พอ
เจ้าคุณ — เป็นคนที่เป็นหญิงที่ผมคอยอยู่ อุตฺถ — ก็เป็นความผิดของผม
เป็นคนที่ต้องกับความผิดความ
ก็องการของผม
เจ้าคุณ — เจ้าหล่อนงามนักรั ?
อุตฺถ — เหมือนพระจันทร์ในวันเพ็ญครั้น
เจ้าคุณ — สวยนักรั ?
อุตฺถ — เหมือนกุหลาบเวลาเช้าครั้น ผม
ได้ พย เจ้าหล่อนใน งาน เค้นว่า
แต่เจ้าหล่อน กลับกลายเป็นอื่น
เจ้าหล่อน พก กับผม ด้วย ภาษา
กัวยน้ำเสียงที่ผมไม่เคยฟังเช่น
นั้นเลย
เจ้าคุณ — ภายใต้น้ำตาก ก็ยอมเปลี่ยน
แปลงไปอย่าง นั้นเอง ชิคคุณเอ๋ย

เป็นของธรรมดา
ไม่ใช่เช่นนั้นเลยครั้น เถิดสม
ก็ดีกว่า เจ้าหล่อนละธมเล่น
แต่เปล่า เสียงพิณที่ผมเคยฟัง
ได้กลายเป็นเสียงเบซซะวาไปแล้ว
จริง ๆ
เจ้าคุณ — คุณต้องรักด้วยชื่อว่า ในเรื่อง
รัก ๆ นั้น จะใช้แต่หูกอย่างเถิด
ไม่พอ
อุตฺถ — ก็เป็นความผิดของผม
กัวยเหมือนกัน หลงใโลกับ
ใบหน้าของผู้หญิง นั้นคำของ
ผู้หญิง ก็และกางของผู้หญิง
แล้วนึกไปเองว่า เขาจะเป็นคน
อย่างนั้นอย่างนี้ ตามที่ตนนึก
สมมติชอบ มิได้ระแวงระวังว่า
แท้จริงน้ำใจของเขา เป็น อย่าง
ไร เช่นนี้ ควรเรียกว่า เป็น
ความโง่เขลาของตนเอง โทษ
ใครไม่ได้ การที่ผมติดตามเขา
ไปในงานคนนั้น ผมก็ไม่ทราบ
อะไรเกี่ยวกับตัวเขาเลย ทราบ
แต่อย่างเถิดว่า ผมรักเขา เท่า
นั้นเอง

พ. ศ. ๒๔๗๗

ยุวชนรุ่นใหม่

เจ้าคุณ — แล้วเขยวนเป็นยังงัย ?

อุทัย — แล้วเขยวน ธรรมดาเยอะเกิน
ไป จนหมดรักเสียแล้ว และ
คิดว่า ขางที่หมดรักใคร่อีกต่อ
ไปไม่ได้เลย

เจ้าคุณ — (ยิ้ม) คุณเพิ่งอายุ ๒๕

อุทัย — แม่ผมจะอยู่ต่อไปอีก ๒๕ ปี ก็
คงไม่มีอะไรที่ระทวยก็ไปถ้วนัน

เจ้าคุณ — อายุยังมาก ยิ่งรู้อะไรทำอะไร
น้อยลง มันเปลี่ยนแปลกเทียว
คุณ ยิ่งแก่ควยิ่งหลงลืมเก่ง
มีแต่พวกคนหนุ่ม ๆ สาว ๆ เท่านั้น
ที่ยังสงสัยตนเอง สงสัย
ความรัก อะไร ๆ ก็หวังไว้
หมด ฉะนั้น อะไร ๆ ก็เคยมา
เสียใจหมด พวกคนแก่ไม่มี
อะไรระทวย ฉะนั้นใจก็ยิ่งเยือก
เย็น

อุทัย — ขางที่ชีวิตคุณ จะไม่ไ้ผ่านไป
ด้วยเรื่องอย่างเดียวกับผมน่อก
ครับ

เจ้าคุณ — ที่ไหนไ้ ผมผ่านแล้ว ผ่าน
หลายครั้งแล้ว ที่เคยคุณเอ่ย
เพราะผ่านมาแล้ว รู้สึกมาแล้ว

จึงพบไ้ ความรักที่ปราศจาก
ความเสียใจ ที่ไ้ กลุ้มใจ
ปราศจากความผิดพลาด ปราศ
จากการวิวาทโต้เถียง ก็เท่า
กับภาษาที่ตาย เราเขียนภาษา
ไทย ยังมีตัวสะกดการันต์ผิด
ยังมีการชำระพยานกรรมกัน ยัง
มีการโต้เถียงกันด้วยเรื่องศัพท์
ต่าง ๆ เหล่านี้แสดงว่า ภาษา
ไทยเรา ยังไม่ตาย ยังมีชีวิต
ยังมีความสุข ความรักก็เช่น
เดียวกัน ความรักที่ไม่ตาย คือ
ความสุขนั่นเอง

อุทัย — ไม่ไหว ไม่ไหวจริง ผมสงสัย
นักว่ ทำไม้ผู้หญิงต้องเป็น
อย่างนี้ ?

เจ้าคุณ — ผู้หญิงเขาเป็นอย่างนี้ นั่นเรา
ควรพอใจ อย่าให้เขาเป็นอย่าง
อื่นเลย เราผู้ชาย เรามีหน้า
ที่กระตือรือร้น โดนหันตาม
เขา

อุทัย — คุณพูดอย่างผู้ชำนาญการรักมา
มากแล้ว

เจ้าคุณ — ในชีวิต ผมแต่งงานมาแล้ว ๓

- ครั้ง ภรรยาผมทั้ง ๓ คน มี เจ้าคุณ — นั่นคุณไม่วี โหผมแล้ว?
- นิสัยต่างกันทั้ง ๓ คน แต่ผม อุทัย — ไว้ใครมึ ไว้?
- ก็มีความสุข เพราะความรัก เจ้าคุณ — ช้อลูกสาวผม ทำให้คุณตกตะลึง
- อนโถม ผ่อนผัน หันตามเขานัน วิ? ผู้หญิงที่รัก รัก ช้อสายใจ
- เอง เหมือนกัน? ช้อไทย ผม
- อุทัย — ผมขอแสดงความยินดีด้วย แล้ว ไม่มีเกณาทะพนความเศร้าใจ
- ภรรยาคุณ รักคุณทั้ง ๓ คน ให้แก่คุณเลย
- หรือครับ? อุทัย — ไม่เช่นไรครับ ผม—ผมไม่รู้ สัก
- เจ้าคุณ — ไม่ต้องสงสัย ผู้หญิงไม่ว่าจะ ช้อไรเลย
- อยู่ในวัยใด รักชายที่ตามใจ เจ้าคุณ — ไม่ต้องเกรงใจผม นัยดิ้อผม
- เขาเสมอ ไม่ต้องอันไกล แม้ เหมือนเพื่อนที่รักของคุณ คุณ
- แต่ลูกสาวผม แม่สายใจ ก็รัก ไม่เห็นหรือว่า ผมคุยกับคุณ
- ผม เพราะผมตามใจ อย่างคนกันเองจริง ๆ ผมพูด
- อุทัย — คุณว่ายังในครัย? ถึงแม่สายใจ ลูกสาวผม และ
- เจ้าคุณ — ผมว่า ลูกสาวผม แม่สายใจ พูดถึงอะไรที่อะไรอย่างกับว่า
- ก็รักผม เพราะผมตามใจ เรารู้จักกันสนิทสนมมานานแล้ว
- อุทัย — แม่สายใจ? ช้อกแต่ยังไม่ได้ ให้คุณรู้ ช้อ
- เจ้าคุณ — ครัย แม่สายใจ ลูกสาวผม ผม ผมคือ พระยาภักดีศักดิ์
- อุทัย — แม่สายใจ! อุทัย — ขอบพระเดชพระคุณครับ กระผม
- เจ้าคุณ — ทำไมหรือคุณ? เพิ่งรู้จักได้เท่า
- อุทัย — ไม่ไหวจริง คายเลย เจ้าคุณ — คุณคงไม่ได้รักลูกสาวผม ไม่
- เจ้าคุณ — เอ๊ะ, เป็นยังไรคุณ? ใช่วี?
- อุทัย — เปล่า เปล่าครับ ผมขอโทษ อุทัย — กระผมไม่ได้คิดออกครับ
- ไม่มีอะไรออกครับ เจ้าคุณ — ไม่ได้คิดว่าเช่นลูกสาวผมยังขึ้น

พ. ศ. ๒๔๗๗

ยุวชนรุ่นใหม่

อะไร?
อู๋ — มิได้ครับ ผู้หญิงที่สมัครรัก
สายเหมือนกัน แต่ผมมิได้รัก
ลูกสาวได้เท่า

เจ้าคุณ — อ้อ, ซอสายเหมือนกันหรือ? สาย
เฉย ๆ หรือสายอะไรคุณ?

อู๋ — สายจิตต์ครับ

เจ้าคุณ — อ้อ, มีน้าเล่า สายจิตต์หรือ
สายใจมันก็ได้ความอย่างเกี่ยว
กัน แล้วไปในงานเห็นว่าด้วย
เหมือนกัน?

อู๋ — ครับ, คงยังเผลอไปด้วยกัน

เจ้าคุณ — ที่จริง ผู้หญิงที่ซอจิตต์ ๆ ใจ ๆ
นั้นมีมาก แม่ซนจิตต์ แม่ซนใจ
แม่สมจิตต์ แม่สมใจ แม่ซุจิตต์
แม่ซุใจ แม่คู้จิตต์ แม่คู้ใจ
ฉะนั้น จะมี แม่สายจิตต์ คู่กับแม่
สายใจก็ไม่แปลกอะไร

อู๋ — ครับ, ทำให้รำยาก ยิ่งรู้จัก
ทั้งสองคน บางทีทำให้ไขว้เขว
กันได้ นึกถึงคนที่ซอใจ แต่
ไปเรียกคนที่ซอจิตต์ก็มี

เจ้าคุณ — อ้อ, เป็นได้ก็ ๆ คุณ คุณ
เห็นแม่สาย ของผมหรือเปล่าที่

สโมสร์ เขานั่งท่า ใต้หลัง?
อู๋ — คนมากเหลือเกินครับ บางที
ผมจะไม่ได้อั่งเกท

เจ้าคุณ — ริงซี และคุณยังต้องมัวเฝ้า
ใจใส่ต่อแม่สายของคุณอยู่อีก

อู๋ — ถูกแล้วครับ

เจ้าคุณ — สายจิตต์ สายใจ ซอใจกลั่น
จริง เลี้ยงใจเป็นคนละคน

อู๋ — เอ๊ะ, ทำไมได้เท่าเลี้ยงใจละ
ครับ?

เจ้าคุณ — เลี้ยงใจเพราะถ้าเป็นคนเดียวกัน
ผมจะรักใจนะซี

อู๋ — ได้เท่าหมายความว่า ได้เท่า
ไม่รักเกียติผม—อ้อ—?

เจ้าคุณ — แน่นอน ผมจะรักเกียติทำไม
ผมบอกคุณแล้วว่าผมตามใจลูก
สาวผม ริงอยู่บอก ผมรัก
ลูกสาวผมมาก แต่ไม่ใช่ว่า

ความรักของผม จะต้อง ถลาย
เป็นห่วงด้วย เวลานี้เขาก็คง
อายุสมควรแล้ว ถ้าใครรักเขา
และเขารักใคร ผมก็ยอมยินดี

ที่จะเห็นเขามีความสุข
อู๋ — เป็นครั้งแรกที่ผมได้พบ ผู้ที่มี

ถ. ระวีงภัย

สิงห์

- บุตรสาว และมีความคิดอย่าง อุกฤษณ์ - บุตรที่มีบิดาอย่างใดเท่านั้น ย่อม
ได้เท่า มีความสุขแน่ ๆ
- เจ้าคุณ - ไม่ให้ผมคิดอย่างนี้ จะให้ผม เจ้าคุณ - นั่น เป็นสิ่งที่ผมต้องการให้แก่
คิดอย่างไร ผมจะอยู่กำโลง แม่สายใจ
- ไปไหนเมื่อไร ผมจะทิ้งลาโลก อุกฤษณ์ - ความสุขที่จะให้แก่ผู้หญิง ผม
ไปในวันหนึ่ง และบางทีในเร็ว ๆ รู้สึกรักว่ายากเสียจริง ๆ
- นั่น ผมต้องการจะเห็นลูกสาวผม เจ้าคุณ - ถ้าเรารักใครเขา จะไม่ยากเลย
- เป็นหลักเป็นฐาน ผมต้องการ อุกฤษณ์ - ผมเคยคิดว่ารักใคร่ผู้หญิง โดย
จะให้ลูกสาวผมมีผู้ช่วยปกครอง เห็น ภายนอก เช่น คน เวียนวอวัย
คุ้มครองทรัพย์สินสมบัติเป็น มร- และอ่อนหวาน
- กของผมนั้น เจ้าคุณ - แม่สายใจผมก็เป็นอย่างนั้น
- อุกฤษณ์ - ได้เท่าไม่ หวง ลูกสาวเลย หรือ อุกฤษณ์ - ย่อมแน่แท้แน่นอน
- หรือ? เจ้าคุณ - แม่สายใจเป็นอย่างนั้น
- เจ้าคุณ - หวงทำไม! หวงเพราะอะไร! อุกฤษณ์ - เหลือवलลภา คณธองแก้ว
- ความรักที่เขาควรจะได้รักชาย เจ้าคุณ - ถูกแล้ว
- อัน ผมให้เขาไม่ได้ และ อุกฤษณ์ - โอบอ้อมอารี และเมตตาการุณา
- ความรักที่เขาจะต้องให้กับชาย เจ้าคุณ - ถูกแล้ว
- อัน เขาก็ให้ผมไม่ได้ แล้วจะ อุกฤษณ์ - ทุก ๆ อย่างในตัวเขา นั้นสิ่ง
ให้ผมหวงเอาไว้ทำไม! ภิรดาและท่าทาง วิธะพิกะจะพึง
- อุกฤษณ์ - ได้เท่ามันน่าใจประเสริฐที่สุด ผม ทุก ๆ อย่างนั้นมันวนล้นเข้ามา
- ขอนับถือด้วยจริงใจ เจ้าคุณ - แม่สายใจ เป็นเหมือนอย่างคุณ
- เจ้าคุณ - ไม่ใช่ เป็นของ น่าชมเชย อะไร พุคนทุกอย่าง
- เลยคุณ เป็นความรักของบิดา อุกฤษณ์ - สายไหนหรือ?
- ทำคุณนนั้นเอง เจ้าคุณ - สายใจของผมนะซึ่งที่คุณพรหมนา

- มานี้ มีลักษณะอย่างเดียวกับ
ลูกสาวผมทุกประการ
- อุทัย — เช่นไซ้คักที่ไต่เท้ามียุครสาวก
เช่นนั้น
- เจ้าคุณ — ก็แม้สายจิตของคุณนะ ก็อาจ
เป็นคนดีไต่เหมือนกัน คุณไม่
คิดบ้างหรือว่า สิ่งที่เขาพอกับ
คุณในงานคินัน และคุณไม่
พอไฉน เป็นเพียงการลงใจ
ของเขาเท่านั้น
- อุทัย — ไม่ใช่ลงใจแน่ ๆ เทียวครับ
- เจ้าคุณ — อย่าเพิ่งแน่ ขอให้ดูไปก่อน ถ้า
ผมเป็นคุณ—
- อุทัย — ไต่เท้ามะทำอะไรครับ ?
- เจ้าคุณ — ผมจะทำใจคอให้หนักแน่น
- อุทัย — ผมไม่อยากมีความทุกข์
- เจ้าคุณ — ที่ผมแนะนำเช่นนั้น ก็เพื่อให้คุณ
หายทุกข์ต่างหาก ส่วนผม ผม
จะกลียันพร้อมด้วยความเสีย
ใจที่เป็นต้นเหตุให้คุณผิดหวัง
- อุทัย — เป็น พระเดช พระคุณ ที่มีน้ำใจ
ต่อผม ผมรู้สึกยินดีที่ไต่
รู้จักไต่เท้าม
- เจ้าคุณ — ผมก็เช่นเดียวกัน ขอให้คุณ อุทัย
- จำคำของผมไว้เถิด ผมไม่อยาก
ไต่ถามเรื่องรักของคุณโดยละ-
เอียด เพราะเป็นเรื่องส่วนตัว
ของคุณ แต่อย่างไรก็ตาม ผม
รู้สึกว่าคุณพรคน คุณยัง
ไม่ควร ท้อถอย ท้อใจ เกรี้ยวสลด
อย่างใดเลย ทำใจให้หนักแน่น
ไว้ คุณจะสำเร็จสมปรารถนา
(ลูกซัน) ก็มากแล้ว ผม
ต้องลาคุณกลับละ
- อุทัย — กลับวิครับ? ยังไม่กลับเลย
- เจ้าคุณ — ผมไม่หนุ่มแน่นอย่างคุณ กำลัง
วังชาไม่ อำนวยให้ออกนอน มาก
นัก
- อุทัย — ผมรู้สึก ไต่เท้ามะยังหนุ่มเกิน
ค่าที่เคียว
- เจ้าคุณ — ขอบใจ ผมกลับละ อย่าลืมนะ
อย่าเพ้อทอดทิ้งความหวัง จง
กลับไปหาเขาใหม่ในเมื่อมีโอ-
ภาส จงขมให้เขาแล้วคุณจะ
พบเขายิ้มกอบ แล้วเมื่อเราพบ
กันใหม่— เราจะพบกันอีก ไม่
ใช่รึ ?
- อุทัย — ยินดีจะได้พบไต่เท้าม

ณ. ระวีงภัย

สิงห์

เจ้าคุณ — นั่น เมื่อเราพบกันใหม่ ขอให้คุณ
ขอกเพียงว่าผมพุดก หรือ
ไม่ดูเท่านั้นเป็นพอ จะบอกได้
ไหมล่ะ?

อภัย — ได้สิครับ

เจ้าคุณ — ไม่ต้องกลัวว่าผมจะซักมาก ผม
จะไม่ซักถามอะไรเลย เอา สายใจ —
อย่างนี้ ไปรับประทานอาหาร อภัย —
เย็นที่ขานผมสักวันหนึ่งได้ไหม
ล่ะ?

อภัย — พระเดช พระคุณ แท้ —

เจ้าคุณ — อย่างที่เคย รับเชิญเด็ก ไป
เมื่อไรก็ได้ผมพร้อมเสมอ แล้ว
คุณจะได้รู้จักแม่สายใจของผม สายใจ —
ด้วย (ส่งนามบัตรให้) นี่คำด
บ้านผม ตกลงไหมล่ะคุณ?

อภัย — ครับ ผมยินดี

เจ้าคุณ — ลานครับ วันหน้าพบกันใหม่

อภัย — ครับ ผมจะไม่ลืมพระเดช พระ
คุณของได้เท่าเลย (พอเจ้าคุณ
ออกไปแล้วครู่หนึ่ง) คนนี้ร้าย
จริง เต็มทน (เดินช้า ๆ มา
ที่โต๊ะทำงาน มองดูนามบัตร)
พระยาภักติกสิกร ถนนเพชร

บุรี (นั่งครุ่นใหญ่) ข้างเป็น
ไปได้ เหนื่อยจริง เหนื่อยทั้ง
กาย เหนื่อยทั้งใจ คนนี้เห็น
จะต้องผ่นร้ายใหญ่

(ขณะนั้นสายใจโผล่ออกมา

จากฉากนั้นในห้องนั้นเอง)

ผ่นว่ารักใคร่?

อภัย — (สะกิด) คุณนี้ คุณสายใจ
ครับ?

สายใจ — ค่ะ คิณเอง จำไม่ได้แล้ว
หรือคะ?

อภัย — เอ๊ะ, ผมสงสัยไม่ใช่หรือ ผม
กำลังฝันไปกะมัง?

สายใจ — ถ้าคิณเป็นผู้ทำให้คุณท้าวอน
ละก็ คิณกลับเคยวนแหวะคะ

อภัย — ก็ผมไม่เห็นคุณ คุณเข้ามา
อย่างไรล่ะครับ?

สายใจ — ก็เข้าทางประตูหน้าสิคะ

อภัย — เข้ามาเมื่อไรครับ?

สายใจ — ก่อนคุณมาถึงนึกเกลียดเท่านั้นเอง
คิณลืมถามคุณไปว่า แม่แลดัม
ย้ายไปอยู่ที่ไหน คิณมีธุระ
จำเ็นต้องพบเขาให้ได้ และ
ทั้งคุณก็ได้บอกไว้ว่า คุณจะไม่

- บักประคูลูกคุณแะ อนุญาติให้
กิดินเข้เข้ามามี กิดินกิดือ
วิสาสะเข้ามา แต่แทนที่จะพบ สายใจ — ค่ะ
คุณคอยอย่างคุณว่า กลับ อุทัย — สมมติว่าเย็นคุณ
ไม่พบใครเลย สายใจ — เราว่าช่างยากเย็นกันล่ะ
อุทัย — คุณซ่อนอยู่ที่ไหนล่ะครับ ผม อุทัย — แล้วผู้หญิงที่ใส่เสื้อสีแดง ก็คือ
จริงไม่เห็น? คุณสิครับ?
สายใจ — เมื่อไม่พบคุณกิดินก็เลยกลับไป พอสายใจ — ค่ะ กิดินเอง
ก็กลับมาถึง กิดินจึงแอบซ่อน อุทัย — ตอนที่คุณถอดหมวกออก ในห้อง
อยู่หลังฉากเองแหละค่ะ นั่งเล่นที่สโมสรนั้น — ?
อุทัย — เมื่อกิดินถามคุณก็ — อ้อ — สายใจ — คุณไม่ได้มองกิดินสักนิด
สายใจ — ก็กับคุณพ่อกิดิน กิดินได้ยินหมด อุทัย — และคุณจำผมได้ไหมล่ะครับ?
แล้วค่ะ สายใจ — จำไม่ได้ค่ะ คุณโกรธหรือคะ?
อุทัย — แล้วเสื้อผ้าชุดนั้น ไปมาอย่างไร อุทัย — โอ, คุณสายใจ ในที่สุดผมก็
กันครับ? ได้พบคุณอีกจนได้ พยักบ้าน
สายใจ — เสื้อของเพื่อนกิดินค่ะ ผมเอง คราวนี้ผมเห็นจะสามารถ
อุทัย — แล้วของคุณล่ะครับ? บอกคุณได้แล้วว่า ผมรักคุณ
สายใจ — กิดินแปลกเปลี่ยนกันค่ะ กว้างจริงใจ
อุทัย — เอ๊ะ, เปลี่ยนกันที่ไหนครับ? สายใจ — ก็คุณไม่ได้รัก กิดิน แล้วไม่ใช่
สายใจ — ที่สโมสรค่ะ หรือคะ?
อุทัย — เช่นนั้น ในงานเต้นรำคุณก็ อุทัย — ไปรอกอย่างพวกอย่างนั้นเลยครับ
ไม่ได้ใส่เสื้อเหลืองหรือครับ? มันแทงหัวใจผมเหลือเกิน เมื่อ
สายใจ — เปล่าค่ะ กิดินถามคุณไปสโมสร ผม
อุทัย — ทายจริง แล้วผู้หญิงที่ผมคุย ไปหาคุณตามภาพที่คุณทิ้งไว้

ตามอยู่ ไปโดยมิได้ล้มหล่ม
 ทาคลายกยว่า ท้องการจะเก็บ
 ภาพนั้นไว้ ให้มันคง ระคนภาพ
 นั้นให้เฉพาะ หน้า คุณ เท่านั้น
 ไปรกกักถึงความสลกเศร้าใจ
 ผมเถอะครวญ ในเมื่อต้องเผชิญ
 หนากับเพื่อนของคุณ และเพื่อน
 คุณคนนั้นใจร้าย ปล่อยให้ผม

เข้าใจว่าเขาถือตัวคุณ

สายใจ - ก็ฉัน พลอยเสียใจ ด้วย มากใน
 การที่เข้านั้นเหตุให้คุณต้องเศร้า
 สลดใจ

อุทัย - แท้กับคุณอยู่แล้ว ผมล้ม
 หมกตกอย่าง

สายใจ - อย่างนั้น คุณ สบายใจ แล้ว หรือ
 ค่ะ ?

อุทัย - ครวญ สบาย, สบายใจแล้ว สบาย
 ใจ เหมือน เมื่อ ครวญ เป็น เด็ก ๆ
 เหมือนเมื่อครั้ง ในที่ที่เคยฝันว่า
 กำลังหิยควา หิยเคื่อนเอา
 มาเล่นซ้ำของ

สายใจ - ก็ฉันอยากได้รู้จักคุณเวลาเป็น
 เด็ก ถ้าจะชนกันกระคะ ?

อุทัย - ผมยังจำ อะไรก็ อะไร เมื่อครั้ง

เป็นเด็กแคง ๆ ใกล้เคียงอย่าง
 ผม เคยมี แม่ผม คนหนึ่ง ที่มีชื่อ
 เพราะมาก เวลาแก่ไม่อยากจะ
 ให้ผมถูกคนแคง แคงส่งแคงกวา
 ให้ผมตกแทน ผมก็ซอซบ—ซอซบ
 วันหนึ่ง คุณแม่เห็นเข้า แค่นั้น
 เลยออกคักแคงกวา ผมร้องให้
 ล้มหล่มคาไม่ขึ้นเทียว

สายใจ - แม่ผมก็ฉันก็ซอซอเพราะ

อุทัย - ซออะไรครวญ ?

สายใจ - ซออะไร ๆ ค่ะ

อุทัย - เอ๊ะ, ทำไมซออย่างนั้นล่ะครวญ
 เป็นชาวเมืองไหนครวญ ?

สายใจ - แม่แะคะ

อุทัย - แม่แะ ที่เขา เลี้ยง กัน นะหรือ
 ครวญ ?

สายใจ - ค่ะ เล็ก ๆ ก็ฉันวัยประถมนม
 แะ ก็ฉันไม่ชอบวัยประถม
 นมอันเลย คุณแม่เคยเล่าให้
 ก็ฉันฟังว่า วันหนึ่ง บ่าววิคนม
 แะใส่ถ้วยมาให้ก็ฉัน พอก็ฉัน
 เห็นเข้าก็โลกเดิน เดินไปเดิน
 มา บัดเขาด้วยนมแตก เลย
 วันนั้นขอวัยประถม ก็ฉัน

พ. ศ. ๒๔๗๗

ยุวชนรุ่นใหม่

ร้องให้สะอึกสะอื้นใหญ่
 อูทัย — สุนัขก็จริง ผมชอบฟัง คุณ อูทัย — วางอยู่บนโต๊ะจนถึงยังหน้าไว้)
 สายใจ, คุณสายใจของผม เรา เจ้าคุณหรือครับ มีอะไรหรือ
 รักกันไม่ใช่หรือครับ? เจ้าคุณ — ผมไม่รับกวนคุณออก ผมล้ม
 สายใจ — คิดนึกก็กลัวอย่างนั้นแหละค่ะ หมาวก (เจ้าคุณเบียดประทุเข้า
 อูทัย — ผมจะไปหาคุณพ่อคุณพ่อกับนี้และ มา) ค่ายจริง ผมขอโทษ
 ระไกร คัดลง กับท่านตาม ชรรวม- คุณไม่ได้ยู่คนเดียว— ผม
 เนียมประเพณี เลี้ยวใจไม่ทราบเลยจริง ๆ เห็น
 สายใจ — นั่นเป็นทางที่ถูกต้องของงานที่สุก คุณไม่ได้ยู่ประทุ ผมคิดว่า
 อูทัย — เสรีพิทักษ์แล้ว เราจะไม่ยู่ คุณอยู่ตามลำพัง ยังไม่ได้นอน
 กรุงเทพฯ จะออกเดินทางไป ขอโทษนะคุณ
 หัวเมือง ไปด้วยกัน ๒ คน ไป อูทัย — ไม่เป็นไรครับ— ไม่มีอะไรได้
 อายน้ำทะเล ไปอายลมฝนภูเขา เจ้าคุณ — ผมเสียกิริยามาก เลี้ยวใจจริง
 ไปอายแขกคามทุ่ง ผิวเนื้อเรา ส่วนคุณนายคงคิดว่าผมเป็นคน
 ระกล้า กว้างแคบ กว้างลม คล้า เดวมาก ไม่มีมารยาท (สายใจ
 กว้างความสุข คุณระอ่อนเพลีย ยกมือทำไขว้ว่าไม่เป็นไร) ขอ
 เห็นอวยเพื่อจะได้พักในวงแขนผม โทษผมก๊วย คือเมื่อก่อนผมเคย
 สบายยังจน อยู่ทัน ผมจากไปเลยล้มหมาวก
 (ขณะ ททั้ง ๒ คน นั่งกลอ ทั้งไว้
 กันอยู่ เลี้ยวเคาะประทุ) อูทัย — ริงครับ ผมก็ล้มสังเกท
 เจ้าคุณ — เบียดประทุเดียว ผมเอง เจ้าคุณ — ผมเพิ่งนึกขึ้นได้ (เดินไปหยิบ
 (อูทัย กว้างสายใจคกใจผละ หมาวกซึ่งอูทัยช่วยส่งให้)
 ออกจากกัน สายใจหันหลังให้ อูทัย — เจ้าคุณเห็นจะไปไกลมากแล้วซี
 ประทุ คว้างหน้ากากอันหนึ่งซึ่ง ครับ?)

ถ. ระวีงภัย

สิงห์

เจ้าคุณ — ผมกลับไปสโมสริค คิดว่า
ไปรับแม่สายใจลูกสาวผม ที่
สโมสริคก็รักใคร่ผมสนทนากัน
กันไม่หยุดหย่อน เห็นว่ากัน
ก็มกกัน คุยกันสนั่นทวันไหว ผม
ยังถูกขี้ให้เห็นว่าอยู่หลายเพลง
ผมเที่ยวตามหาแม่สายใจก็ยัง
ไม่พบ หรือบางทีคุณนายจะ
ทราบบ้างกะมังครีว่าแม่สายใจ
ไปไหน ?

(สายใจส่ายหน้าทำไข้อยก
ว่าไม่ทราบ)

อุทัย — ไม่ทราบบอกครัย

เจ้าคุณ — ผมแปลกใจจึงดูนาฬิกาเห็นว่า
อีกมากแล้วจึงคิดว่าแม่สายใจ
คงหาผมไม่เห็นและกลับบ้านเสีย
แล้ว บ้านคงเป็นห่วงผมอยู่
มาก ผมอยากให้เขาสนุกสนาน
บางทีเขาอาจไปอยู่กับเพื่อน ๆ ไป
หาอะไรรับประทานกันเล่นที่ราช
วงศ์ก็ได้ ผมขอโทษที่เสียกิริยา
เข้ามาที่นี้โดยมิได้ตั้งใจ หวัง
ว่าคุณนายคงให้อภัยผมนะครัย
(สายใจทำไข้อยกคำ) ขอขอบคุณ

มาก (พูดกับอุทัยพลางเดิน
ไป) และคุณก็ช่วยอย่าถือโทษ
ผมนะ (กระซิบ) คุณไม่ใช่คน
ช่างพูดเลย คุณแน่ใจหรือว่า
ไม่ใช่ผู้ชายปลอมเป็นผู้หญิงอีก
คนหนึ่ง ยิ่งงั้นก็รีบผมนะ
คุณ (พอออกประตูกลับหันมา
อีก) นั่นคุณ ขี้ประหลาดคิด
เป็นทางแน่ใจก็กว่าจะไม่มี
ใครมาทำอีก (อุทัยกับสายใจ
นั่งอยู่คู่หนึ่ง แล้วอุทัยไป
นอกประตู เห็นไม่มีใครแล้วก็
กลับเข้ามาขี้ประตูใส่กลอน)

อุทัย — ไปแล้ว รอคอยไปที

สายใจ — แน่ใจหรือคะ ?

อุทัย — ครัย ชื่นรอไปแล้ว

สายใจ — แหม, คิดในใจแทบหมด

อุทัย — แล้วคุณจะทำอย่างไรต่อไป ?

สายใจ — ก็ฉันนี่ละ ไม่เห็นจะต้องทำอะไร
นี่คะ

อุทัย — อะไร, คุณจะอยู่อย่างนี้ไว้ ?

สายใจ — อ้อ, ชื่อนั้นแน่นอน ก็ฉันต้อง

ตรงไปบ้านคุณบัวสวาทก่อน ไป
หาเสื่อของกิดินซุกเค็มใส่บ้าน

พ. ศ. ๒๔๗๗

ยุวชนรุ่นใหม่

- คุณบัวสวาทอยู่ใกล้กับบ้านคุณ
ไม่ยากอะไร
- อุทัย — คุณแน่ใจใหม่ว่า คุณพ่อจำคุณ
ไม่ได้?
- สายใจ — คุณก็เห็นอยู่ด้วยกันแล้ว
- อุทัย — คงจำไม่ได้แน่ แต่ถึงกระนั้น ผม
ก็นึกละอายท่านอยู่บ้างเหมือน
กัน เพราะมารู้จักกับท่านเสีย
แล้ว
- สายใจ — อย่างวิคกเลยล่ะ ท่านใจก็ออก
จะตาย ความที่ท่านคุยกับคุณ
เมื่อก่อนนั้นเป็นความจริงใจของ
ท่านที่เกี่ยว ท่านเคยแยมให้
คิดนึ่งหลายหนแล้วว่า ท่าน
- อุทัย — แค่นี้จริงน่ะไปอีกที เป็นอะไร
ก็เช่นกัน ผมตามคุณพบแล้ว
ผมจะปล่อยให้คุณ เป็นอื่นไป
อย่างไรก็ได้ คุณต้องเป็นของผม
อย่างนั้นไม่ใช่หรือ?
- สายใจ — ก็แล้วแต่คุณชิดะ คิดนั้นจะไป
ทราบดีหรือ
- อุทัย — ยืนยันตกลงนะครัย เสร็จพิธี
การแล้ว เราไปหิวเมืองด้วยกัน
- ๒ คนนะครัย มอญกับแผนกันช
ครัย กว้างใหญ่ไพศาลและ
เมืองต่าง ๆ ทาสีไว้สลักรักงาม
น่าดู คล้ายกับพื้นแผ่นดินแข็ง
เป็นคอกไม้สีต่าง ๆ เราช่วยกัน
เลือกเอาคอกที่หอม เลือกเอา
กลิ่นที่เราชอบ แล้ววิ่งมือกัน
ไปเก็บกมคามพอใจ
- สายใจ — ไม่ต้องไปไม่ได้หรือคะ? เราอยู่
แต่ในบ้านของเราเลย ๆ แม้
อยากจะไปไหนก็หัดบ้านเขา
เท่านั้นพอ ลองชิดะ ลองก
ก็ได้
- อุทัย — เอาชิดะ ลองสมมติไปเที่ยว
ด้วยกันสักพักหนึ่ง
- สายใจ — บ๊ีกทาชิดะ
- อุทัย — แล้วคุณก็ไปเหมือนกันหรือ?
- สายใจ — ค่ะ
- อุทัย — ผมบ๊ีกแล้ว คุณบ๊ีกหรือยังล่ะ
ครัย?
- สายใจ — บ๊ีกแล้วล่ะ (ทั้งสองคนบ๊ีกคา
นั่งครันหนึ่ง)
- อุทัย — คุณเห็นอะไรบ้างครัย?
- สายใจ — เกี่ยวชิดะ

ถ. ระว่างภัย

สิงห์

- อุทัย — ผมเห็นแล้ว เห็นทุ่งนา ซึ่ง มี สายไฟ — คุณชวนคิดนึกเรื่อยไปเล็ก ๆ ที่
 ฝนขาวขึ้นเต็มแน่น ชั่ววงส
 เหลืองสลับกับสีเขียวอ่อน ต้อง
 ลมพัดไหวเป็นระลอกคลื่น — อุทัย — ครบ, ผมกำลังถามคุณว่า —
 สายไฟ — — เรากำลังก้าวเท้าเดินไปด้วย (พูดค่อยจนสายไฟไม่ได้ยิน)
 กันอย่างเร่งร้อน พระอาทิตย์ สายไฟ — ว่าอะไรนะ ไม่ทันได้ยิน?
 กำลังส่องแสงจ้า แต่แม่แคก อุทัย — ผมถามว่า — (พูดค่อยจน
 ระก็ลมก็พัดเป็นนระ — ? ไม่มีใครได้ยินนอกจากสายไฟ)
 อุทัย — ครบ แล้วไปถึงต้นไม้ใหญ่ต้น สายไฟ ลืมตา ขึ้น หันไป ค่อย ๆ
 หนึ่งริมแม่น้ำ เราชวนกันนั่งลง
 ใต้ร่มไม้ เรานั่งอยู่ซีกกัน เยือก
 ติกกัน แล้วผมจยมือคุณมากุม
 ไว้ ในมือผม (ทำตามที่พัก)

ม่านค่อย ๆ เลื่อนปิด จบองก์ที่ ๓.

บทเรียนของชีวิต

บนพื้นพิภพอันกว้างใหญ่ไพศาลของเรา
 ก็ยังให้เกิดผลอันไม่เป็นที่พึงพอใจ
 ขรรษชาติได้แบ่งเนื้อที่ออกเป็นส่วนต่าง ๆ กัน
 ความเป็นอยู่ของมนุษย์ในโลกย่อมต้อง
 คือเป็น มหาสมุทร ทะเล และแม่น้ำต่าง เป็น
 ประสพความพอใจอย่าง ไม่พอใจอย่าง ทั้งที่
 ย้ายย้าย ทะเลทรายบ้าง ภูเขาบ้าง ที่ราบ
 พุทธศาสนาสอนว่า โลกธรรม^๑ เป็นสิ่งหม่น
 ขรรษชาติบ้าง มีมนุษย์และสัตว์เกิดวิจิตร
 เวียนประจำโลก ผู้ใดได้รับความปรวนแปร
 หลายชาติหลายชนิก อาศัยอยู่โดยทั่ว ๆ ไป
 ของโชคอย่างมากมาย โดยที่ตนพยายามแก้
 ในบ้านเมืองซึ่งเจริญแล้ว ก็มีอีกความอันคงคาม
 โชคขึ้นแต่ไม่สำเร็จทั้งความประสงค์ ย่อม
 ใหญ่โตเป็นจำนวนมากมายกย่อง ะเหลียว
 ไปทางไหนก็พบแต่สิ่งที่เจริญตาเจริญใจ แทบ
 ยืนยงก็ยังมีประภัสสร^๒ เจริญรุ่งเรืองยิ่ง
 ทุกหนทุกแห่ง เมื่อวิจิตราศาสตร์กล่าวหน้า
 มนุษย์ก็ยังประภัสสร^๓ เจริญรุ่งเรืองยิ่ง
 มากขึ้นทุกที ทั้งนี้ เป็นด้วยมนุษย์ทั้งหลาย
 มีอุปประสงค์ร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง โดยมีแปรผัน
 และอุปประสงค์นั้น คือ ความสุข อย่างไรก็ดี
 แม้มนุษย์จะชวนชวาทหาความสุขสักเท่าไร
 จะได้รับความสุขอยู่เสมอก็คงไม่ เพราะทุกสิ่ง
 ทุกอย่างไม่คงที่ คือเปลี่ยนแปลง ก็ยังมี
 มาแต่เหตุ เหตุที่ กิเลสอันผลัด เหตุชั่ว

ความปรวนแปรของโลกย่อมต้อง
 ประสพความพอใจอย่าง ไม่พอใจอย่าง ทั้งที่
 พุทธศาสนาสอนว่า โลกธรรม^๑ เป็นสิ่งหม่น
 เวียนประจำโลก ผู้ใดได้รับความปรวนแปร
 ของโชคอย่างมากมาย โดยที่ตนพยายามแก้
 โชคขึ้นแต่ไม่สำเร็จทั้งความประสงค์ ย่อม
 ะรู้ว่า มีอำนาจอะไรสักอย่างหนึ่ง เป็นเหตุกล
 บันดาลเหตุการณ์แห่งชีวิต ซึ่งแม้ภัยวิบัติ
 หรือผู้มีอำนาจ ก็ต้องเป็นฝ่ายพ่ายแพ้
 เติมนั่นใจเป็นสิ่งที่เร่ร่อนไม่พิน และลัดเลียด
 ไม่ได้ จนอาจกล่าวได้ว่า กลืนกลืนแห่งชีวิต
 เป็นไปตามบุพกรรมของเราเอง เป็นส่วนมาก
 ที่สุด หรืออีกนัยหนึ่ง คือ วิญญาณพลากพลึง
 ในการเวียน หรือไม่ยอมจำนนต่อระเบียบแห่ง
 ขรรษชาติมาตั้งแต่อดีตกาล ฉะนั้น ขรรษ-
 ชาติจึงยังคับให้เรากล้าความขันขัน เพื่อเวียน
 ระเบียบ หรือบทเวียนนั้น ๆ จนได้ หากจะ

๑. ลาภ, ความเสื่อมลาภ; ๒. สุข, ความเสื่อมสุข; ๓. สรรเสริญ, นินทา; สุข, ทุกข์.

วงศ์กมล

สิงห์

เปรียบว่าโลกนี้เป็นมหาวิทยาลัย ก็ไม่ผิด

สิ่งทั้งหลาย ย่อมเกิดจากภายใน คือ จิต

อันวิถีที่เราเผชิญกับคนแห่งชีวิต หรือ
ภัยพิภพนั้น เป็นข้อหาสำคัญยิ่ง หากเรา
เผชิญในทางผิด คนคนนั้นแห่งชีวิตทำให้เรา
แหลกเหลว แต่ถ้าเผชิญในทางถูกแล้ว
เราก็กดมีความเข้มแข็งขึ้น เพราะการอบรม
บังคับตัวเองและการที่เกยต่อความยากแค้นมา

ทราบดีที่มนุษย์เห็นว่าตนได้รับความ
อภัยหรือกรรมจากเคราะห์ เห็นว่าตนไม่สมควร
ได้รับเหตุการณ์อันไม่เป็นที่ชอบอารมณ์ แล้ว
โศกครวญบ่นรำพันไป ทราบนั่น เขาย่อม
กระทำความทุกข์ลำบากของเขาให้รุนแรงยิ่ง
ขึ้น ทั้งในขั้นปฐมและอนาคต โดยเหตุที่ยัง
ไม่ยอมเรียนบทเรียนซึ่ง “มหาวิทยาลัย”
ต้องการสอน ในที่นี้หมายความว่า เมื่อไม่
พอใจในเหตุการณ์ หรือเครื่องแวกล้อม ก็
โกรธแค้นกระทำความชั่วความผิดลงไปอีก ที่จริง
เคราะห์ร้าย มิใช่ การ ลงโทษโดย ทำนองผูก
พยานาจากกรรมชาติ แต่เป็น “กำลัง”
ชนิดหนึ่ง ซึ่งออกสู่กรรมส่งมาเพื่ออบรม
มนุษย์ให้เลื่อนชั้น และ คุณสมบัติของคนให้
สูงขึ้น

ก่อน แล้วจึงปรากฏออกภายนอก ช้อนขึ้น
กฎแห่งกรรมชาติ เพราะว่าสิ่งใด ๆ ก็ตาม
ซึ่งปรากฏหรือเรารู้จักเห็นว่ามีอยู่นั้น เนื่องมา
จากจิตทั้งสิ้น หากขาดจิตก็เลือนอย่างเกี้ยว
แล้ว อะไร ๆ ก็มิได้ เพราะฉะนั้น เมื่อ
เราต้องการจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขลักษณะของ
เหตุการณ์ หรือสิ่งภายนอกอื่น ๆ เราจำต้อง
กระทำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นภายในตน
ก่อน คือ เปลี่ยนความคิดความเห็นเห็นกัน
เหตุการณ์ร้ายไม่เป็นสิ่งสำคัญนัก แต่การ
ที่เราปรับปรุงอารมณ์เพื่อเผชิญเหตุการณ์
และจะทำให้เกิดผลแตกต่าง เมื่อสภาพภายใน
ของเราเปลี่ยนแปลงไปในทางดีแล้ว เรา
มิใช่จะเริ่มแก้ไขชีวิตในขั้นปฐมเท่านั้น เรา
ยังก่อสร้างขารมีและความงดงามให้แก่ความ
เป็นอยู่ในอนาคตอีกด้วย

ตามที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการ
ยากนักที่จะบังคับคนคนแห่งชีวิต การแก้ไข
ใจเคราะห์ร้ายด้วยเครื่องประกอบภายนอกมัก
ไม่สำเร็จ หรือไม่ได้รับผลก็ การแก้ไขทาง
ภายในเป็นทางประเสริฐกว่า เพราะที่ร้าย

พ. ศ. ๒๔๗๗

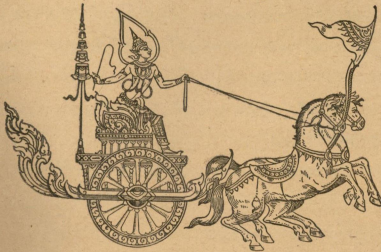
บทเรียนของชีวิต

หรือความทุกข์ใด ๆ จะเสื่อมอำนาจในการทำ
ร้ายเรา เมื่อเราหยกทันรณกระวนกระวาย
แล้วยอมเผชิญเคราะห์ร้าย หรือความทุกข์นั้น
เสียโดยคืบ แต่พร้อมด้วยใจอันเข้มแข็งอาจ
หาญ ทั้งนี้ เป็นการรบบเรียนบทเรียน ซึ่ง
ธรรมชาติต้องการสอน

อย่างไรก็ดี มนุษย์ควรต้องมีความพยายาม
ในทางที่ถูกอยู่เสมอ ความไม่สมประสงค์

ในชีวิตและความทุกข์ คือผลของความอ่อนแอ
และบกพร่องแห่งสันดาน (Character) ชีวิต
มิใช่สิ่งสำหรับใช้ในการหาความสนุกเรื่อยไป
ที่ถูกเป็นเครื่องมือสำหรับอบรมสันดานให้
ยิ่ง ๆ ขึ้น ทั้งนี้ ผู้ซึ่งปรารถนาความสำเร็จ
ความสุข และความเจริญ จักต้องฝึกตนให้
เข้มแข็ง อดทน และไม่ผลุนผลัน

“ วงศ์กมล ”

๐ วิชาใหม่ ในพิภพ ไม่เคยออก
เช่นเครื่องยนตร์ กลไก และไฟฟ้า

ยังมีออก เนื่อง ๆ รุ่งเรืองกล้า
รียบยหน้า ใครเก็ก เลิศกว่าเอย ฯ

พระศรี นิพนธ์

“เจ้าชายผู้ทรงแสงหาอมฤตย์พิภพ”

จากเทพนิยายฮังการี โดย “เมอซีเออร์”

นาน—นานมาแล้วในครั้งกระโน้น ยังมี
พระมหากษัตริย์ผู้ทรงไวซึ่งคุณธรรมอันประ
เสริฐ เป็นที่รักใคร่นับถือของประชาชน
พลเมืองทั่วพระราชอาณาจักร พระองค์หนึ่ง
พระองค์มีพระราชโอรสอยู่เพียงพระองค์เดียว
เท่านั้น พระราชโอรสของพระองค์ทรงมี
พระปัญญาหลักแหลมและไหวพริบอย่างยอดเยี่ยม
ยากที่จะหาผู้เสมอเหมือนได้ พระ
ราชบิดาไม่ต้องการพระกษัตริย์ผู้ใดที่จะยอมรับ
ให้พระองค์เป็นนักปราชญ์เลยแม้แต่น้อย และ
เมื่อเจ้าชายทรงพระเจริญขึ้นพอสมควรแก่กาล
แล้ว พระราชบิดาก็ส่งพระองค์ไปในที่ต่าง ๆ
ทั่วพิภพ โดยที่ใคร่ทรงกำไว้ว่า ในระหว่างที่
เจ้าชายเสด็จประพาสไปตามแคว้นแคว้นเหล่านั้น
พระองค์จะมีโอกาสเปรียบเทียบกับความเป็นไป
ของผู้อื่น กับของพระองค์เองได้เป็นส่วนมาก
และในเวลาเดียวกันนั้น ก็จะได้ประพาศพระองค์
ให้ดีกว่าคนอื่นกว่าอีกสักหนึ่งด้วย

ระหว่างที่เจ้าชายไม่เสด็จอยู่เสียเป็นเวลา
นานเอง ก็เหมือนว่าพระอัยยิกษีของพระ

องค์เปลี่ยนแปลงไปกว่าเดิมมาก เพราะแทนที่
ที่จะเป็นผู้ชอบการรื่นเริงสนุกสนาน ไม่มีทุกข์แ
มีร้อนเหมือนอย่างแต่ก่อน พระองค์กลับเห็นเหตุ
ผู้ที่เคร่งขรึม และโปรดทรงใช้พระวิจารณ์สาม
อย่างลึกซึ้งเสมอ พระราชบิดาไม่สามาถหา
ที่ทรงทราบได้โดยว่า อะไรเป็นเหตุที่ทมิฬที่
พระราชโอรสเปลี่ยนแปลงไปเช่นนั้น พระ
เจ้าแต่ทรงครุ่นคิดอยู่ ตั้งแต่เวลาเข้างาน
คืน ในที่สุดพระองค์จึงได้ทรงตัดสินใจ
อย่างเด็ดขาดลงไปแล้ว เจ้าชายคงทอดถอน
ห้วงแห่งความรักเสียแล้วอย่างแน่นอน คงเ
วันหนึ่งพระองค์จึงทรงนำเจ้าชายเข้าไปใน
ซึ่งมีภาพสตรีงาม ๆ ประดับอยู่เต็ม แ
ยสิบว่า—

“ลูกเอ๋ย, บางทีเจ้ากระวีรู้สึกว่าเหว
กลุ้มใจมากในการที่ต้องมาอยู่ด้วยพ่อแต่ผู้เดียว
เช่นนี้— ภายหลังจากที่เราได้ท่องเที่ยว
สนุกสนานมาแล้วเป็นเวลานาน เพราะเรา
พอจะคิดว่าเจ้าควรจะได้งานเสียดีกว่า เพราะ
ได้รวบรวมบรรดาบุปผาสตรีงามที่สุดทุก

พ. ศ. ๒๔๗๗

เจ้าชายผู้แสวงหาอมฤตย์พิภพ

มาไว้ในทั้งหมดแล้ว ทุก ๆ คนที่เจ้าเห็น ก็ล้วนแล้วแต่มีคึกกั๊ก ๆ กันกับเจ้าทั้งสิ้น บอกพ่อมาเถิดว่า เจ้ารักและอยากได้คนไหนมาเป็นชายา พ่อจะให้การส่งทุกไปสู่นางที่พระราชบิดาของนางนั้น

“อนิจา, ทูลกระหม่อมพ่อของลูก” เจ้าชายรับสั่ง “ทูลกระหม่อมพ่อเจ้าพระทัยผิดไปเสียแล้ว หม่อมฉันมิได้รักใคร่หรือไม่วายใจเพราะความรักอย่างทูลกระหม่อมพ่อทรงดำริเลย แต่มีความคิดอย่างหนึ่งซึ่งสิ่งอยู่ในดวงใจของหม่อมฉันทุกเช้าค่ำ กล่าวคือ หม่อมฉันมาทริตรองดู และคิดเห็นความจริงด้วยตนเองว่า มนุษย์เราทุก ๆ คนที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือคนรวย ผู้ที่มีทรัพย์มีตระกูลสูง และถึงแม้ในที่สุด—จะเป็นพระมหากษัตริย์ก็ตาม ลงท้ายก็ต้องปราศจากแก้วมฤตยูด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีใครเลยที่จะหลีกเลี่ยงไปได้ให้ความตายได้ โดยเหตุนี้ ทำให้หม่อมฉันตกลงใจอย่างเด็ดขาดแล้วว่า หม่อมฉันจะไม่หยูกพัน หนักว่าะได้กับพยอมฤตย์พิภพแล้ว”

พระราชบิดาทรงสอซัดใจความเหล่านี้ด้วยความเสียพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะเรื่องราวกลายกลายเป็นแรงไปกว่าที่พระองค์

ได้ทรงคาดหวังไว้เสียอีก พระองค์ทรงพยายามห้ามปรามเจ้าชายมิให้เสด็จไป โดยรับสั่งว่า พระองค์ทรงรอคอยมาแล้วนับเป็นเวลาสิบ ๆ ปี ที่ระแวงราชสมบัติซึ่งพระองค์ได้

ทรงพยายามรักษามาคับด้วยความยากลำบาก ให้แก่เจ้าชาย แต่ทุก ๆ คำที่พระองค์รับสั่งนั้น ไม่มีผลอะไรเลย เพราะปรากฏว่า พอเวลารุ่งเช้า เจ้าชายก็เสด็จออกเดินทางจากพระราชวังไปแต่พระองค์เดียว สิ่งที่พระองค์นำไปด้วย ก็ไม่มีอะไรมาก มีพระแสงดาบคู่พระหัตถ์ของพระองค์เท่านั้น

เย็นวันหนึ่ง พระองค์ทรงขึ้นขึ้นไปถึงยังนอกเขาสูงแห่งหนึ่ง ที่นั่น พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นชายสี่คนแล่นคนหนึ่ง กำลังวิ่งอยู่กับการชกกันด้วยพลั่วเล่มใหญ่ และโดยคนที่ชกชนะมานั้นใส่กระว้ออย่างขมขื่น เจ้าชายขึ้นทอดพระเนตรด้วยความสนใจพระทัย จนกระทั่งชายสี่คนแล่นคนนั้น เหย่นำขึ้นมามองและกล่าวว่า

“น้องชายที่รัก! เธอประหลาดใจมากที่เขี้ยวหรือ?”

“ฉันกำลังนึกประหลาดใจอยู่ว่า ท่านโดยกินใส่กระว้อนั้นทำไมกัน” เจ้าชายรับสั่งตอบ

เมอซีเออร์

สิงห์

“อ้อ! เก้าอี้เองแหละหรือ?” ชาย
คนนั้นกล่าว “ฉันถูกสาปให้ทำการเช่นอยู่
เรื่อยไปนะสิ ทั่วคนเองก็ หรือครอบครัว
ของฉันก็ จะไม่ตายเป็นอันขาด จนกว่าฉัน
จะชกเขาแลกกันให้หมดไป และปรายลงให้
มันเห็นเหมือนคนข้างล่าง มาช่วยกันสิ!
นี่จวนค่ำแล้ว และฉันจะพักงานไว้อีกก่อน”

เขาเค็ดโยไม โยหนึ่งมาจากคนที่ซ่อนอยู่
ใกล้ ๆ กยทันที และในทันทีนั้นเอง ชาย
ผู้นั้นก็กลายเป็นพระเจ้าแผ่นดินผู้มีสง่าพระองค์
หนึ่ง พระองค์คาร์ลส์ว่า

“มาบ้านช่วยกันกับฉันเถอะ เธอคงจะ
เหนื่อยและหิวกระหายมากทีเดียว บ้านฉัน
สาวของฉันคงจักอาหารเตรียมไว้เสร็จแล้ว”
เจ้าชาย ทรงรับคำเชื้อเชิญ ด้วยพระทัย
ยินดี เจ้านายทั้งสองพระองค์ก็พากันเสด็จ
กลับวัง ทันที พระราชพิธีก็ทรงโฉมสะคราญ
ท่าเสด็จออกมาต้อนรับท้าวทวาร และนำ
ไปยังห้องโถงซึ่งมีโต๊ะใหญ่อยู่ตัวหนึ่ง บน
โต๊ะนั้น มีภาชนะใส่กระยาหารซึ่งทำด้วยเงิน
วางเรียงรายอยู่เต็ม

ขณะที่เมื่อกำลังเสวยพระอาหารกันอยู่นั้น
พระเจ้าแผ่นดินพระเคียดลันรับสั่งถามเจ้าชาย
ว่า เหตุใดพระองค์จึงได้ทรงท้องเที่ยวมาดังนี้

สถานที่อันแสนไกลเช่นนั้น เจ้าชายก็ทรงเล่า
เรื่องที่เคยมาแล้วทั้งหมดถวาย และทรง
รับสั่งเพิ่มเติมทูลว่า พระองค์กำลังทรงแสวง
หาอมฤตย์พิภพอยู่

“ถ้าเช่นนั้นเธอก็ได้พบเข้าแล้วละสิ” พระ
ราชารับสั่ง “เพราะฉันได้เคยบอกเธอไว้แล้ว
ว่าตัวฉันเองก็ หรือครอบครัวของฉันก็
จะไม่ตาย จนกว่าฉันจะชกเขาแลกกันให้หมดไป
แล้วปรายลงให้มันเห็นเหมือนคนข้างล่าง และ
การกระทำครั้งนี้จะต้องใช้เวลานานถึง ๘๐๐
ปีกว่า อยู่กับเราเสียทนเถอะ และแต่งงาน
กับบุตรสาวของฉันเสีย ๘๐๐ ปีนะ เห็นจะ
พอแล้วสำหรับเราที่จะอยู่ในโลกนี้”

“หม่อมฉันขอทูลปฏิเสธ” เจ้าชายทรง
ตอบอย่างหนักแน่น “หม่อมฉันจะไปเที่ยว
แสวงหาอมฤตย์พิภพอีกกว่า”

ดังนั้น พอรุ่งเช้าขึ้น เจ้าชายก็ทูลลาไป
และถึงแม้ว่าเจ้าหญิงจะให้ทรงวิ่งวอนให้พระ
องค์ประทับต่อไปอีกก็ พระองค์ก็ทูลทรง
ยินยอมไม่ เมื่อเจ้าหญิงทรงเห็นว่า เธอ
มิสามารถที่จะทรงขัดทานเจ้าชายไว้ได้แล้ว
เธอก็จึงถวายทานพระกรทองคำทองคำหนึ่งแก่เจ้า
ชายเพื่อเป็นพระลลิต ทานพระกรรมมีประโยชน์
แก่เจ้าชายมาก เพราะเมื่อพระองค์ของพระ

พ. ศ. ๒๔๗๗

เจ้าชายผู้แสวงหาอมฤตย์พิภพ

ประสงค์สิ่งใด ท่านพระกรก็จะกลายเป็นสิ่ง
ที่พระองค์ทรงปรารถนาทันที

พระองค์เสด็จมายังไม้ต้นพัน อาณาจักร
ของราชาเคียวลาณีกี พระองค์ก็มาถึงที่สุด
ของโลก และเมื่อใดที่ทรงทอดพระเนตรข้าม
แม่น้ำกว้าง ซึ่งไหลอยู่รอบ ๆ นั้นไป พระองค์
ก็ทรงเห็นเมืองอนงกัม เมืองหนึ่ง ลอยอยู่บน
อากาศ พระองค์ทรงรู้สึกเห็นอย่างที่สุด
เหวี่ยงท่านพระกรลงกบพินัน พระองค์ก็ทรง
อธิษฐานให้ท่านพระกรกลายเป็นบันได

ในทันทีนั้น บันไดทองอันหนึ่งก็ปรากฏขึ้น
ฉะเพาะพระพักตร์เจ้าชาย บันไดทองก็ทรง
ขึ้นไปยังนคร ที่ลอยอยู่ ในอากาศนั้น ที่เดียว
พระองค์จึงทรงดำเนินขึ้นไป อย่าง รมักระวัง
ในขณะที่พระองค์กำลังจะเข้าประตูของค่านัน
เอง ก็มีสัตว์ประหลาดตัวหนึ่งกระโจนเข้าใส่
พระองค์ ทำให้ต้องทรงถอยกลับ พระองค์
ร้องขึ้นว่า “เล่นงานกบพินันสิ เจ้าชายเพือน
ยากของข้า!” ทันทีนั้น พระแสงกาย
กายสิทธิ์ก็กระโดดออกจากฝัก และทรงเข้า
กักตัวเจ้าตัวใหญ่นั้นไปยัง ๒-๓ ชั่วโมง
พอหัวหนึ่งขาดออกไป อีกหัวหนึ่งก็งอกขึ้น
มาแทนที่ใหม่ ดังนั้น เจ้าชายจึงไม่ทรงทราบ
ที่จะทรงทำอะไรเข้าไปได้อย่างไร

พระราชินีแห่งนครนั้น ทรงไต่บันได
เอะอะเข้า จึงทอดพระเนตรลงมาทางพระ
บัญชาว่า “อะไรอะไรเกิดขึ้น พอทรงประจักษ์
เหตุการณ์ทรงเห็น เจ้า พระนาง ก็ทรงมีพระ
เสาวนีย์ให้มหาดเล็กผู้หนึ่งไปห้ามสัตว์ร้ายตัว
นั้นเสีย และนำผู้แปลกหน้าเข้ามาเฝ้าพระนาง
เจ้าชายคามมมหาดเล็กเข้าไปถวายเคารพอยู่
ฉะเพาะ พระพักตร์ พระราชินี ด้วย ความรู้สึก
ชอบพระทัยยิ่ง

ขณะที่พระราชินี ทอดพระเนตรเจ้าชายนัน
เอง พระนางก็ทรงทราบไปในทันทีว่าผู้คนที่
ใช้บุคคลสามัญไม่ จึงได้ทรงทักตรึงเจ้าชาย
เป็นอย่างดี และรับสั่งถามเจ้าชายว่าเหตุใด
พระองค์จึงทรงต้องเที่ยวมาจนถึงที่นี่

เจ้าชายทรงสนองพระเสาวนีย์โดยเล่าเรื่อง
ที่เป็นมาแล้วทั้งหมดถวาย พระองค์ทรง
บรรยายถึงการเดินทางอันแสนวิบาก
ทุรกันดาร และยาวนานของพระองค์ ในการที่
ทรงแสวงหาอมฤตย์พิภพคราวนี้

“เธอได้พบเข้าแล้วใจล่ะ!” พระนาง
รับสั่ง “ฉันแหละ คือ พระราชินีผู้เฝ้า
เห็นความมีชีวิต และความตาย เธอเองอยู่
กับพวก อมระตะนันเด็ก”

เมอซีเออร์

สิงห์

เวลาล่วงไปถึงพันปี นับตั้งแต่เจ้าชาย
โกโศกเจ้าไปในอมฤตย์พิภพ แต่เวลาได้
ผ่านไปอย่างรวดเร็ว จนคล้าย ๆ กันว่าราวสัก
๖ เกือนกว่า ๆ เท่านั้นเอง ทุก ๆ วัน ทุก ๆ
คืน ในระหว่างเวลา ๑๐๐๐ ปี เจ้าชายทรง
ประทับสำราญอยู่โดยปกติสุข ไม่มีสิ่งอันใด
จะมารบกวนพระทัยเลย จนกระทั่งในคืนหนึ่ง
พระองค์ทรงพระสุบินถึง พระราชบิดา และ พระ
ชนินทรของพระองค์ จึงได้ทรงระลึกถึงพระราช
อาณาจักรของพระองค์ขึ้นมาทันที ดังนั้น
ในท่อนเช้าวันรุ่งขึ้น เจ้าชายก็ทูลลาพระราชบิดา
แห่งอมฤตย์พิภพ ว่าพระองค์จะต้องเสด็จไปเฝ้า
พระราชบิดา และพระชนินทรสักครั้ง

“อะไรนะ, เจ้าชาย?” พระนางทรง
ร้องขึ้น “เธอเป็นบ้าไปแล้วหรือละมัง!
เธอทราบไหมว่าพระราชบิดาและพระชนินทร
ของโกโศกพระชนมเสียกว่า ๘๐๐ ปีมาแล้ว?”
“ถึงอย่างนั้น หม่อมฉันก็ต้องไปอยู่คืนนี้
แหละ” เจ้าชายรีบสั่งทอม

“แต่อย่าเพิ่งไปจนกว่าฉันจะได้ให้ อะไร
บางอย่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากต่อการเดิน
ทางของเธอครั้งนี้” พระนางรีบสั่ง แล้วก็
ทรงใช้หีบมหาสมบัติใบใหญ่ออก และทรง
หยิบยวดยานทองคำอันงามขึ้นมาโดยหนึ่ง พระ

นาง ทรงร้อยยวดยานทองคำด้วยสายสร้อยประ
ดับเพชรและมรกต แล้วทรงสวมห้อยยวดยาน
ไว้ด้วยพระค้อนเจ้าชาย แล้วจึงพระค้อนนั้นไปยัง
บ่อลึกแห่งหนึ่งที่มีมุกทอง และรีบสั่งว่า

“จงนำยวดยานทองคำไปบรรจุน้ำในบ่อนั้น
ให้เต็มเถิด น้ำพุขึ้นมาจากผาศิลาอมฤตย์
และน้ำอมฤตย์นี้เพียง ๒-๓ หยดเท่านั้น ก็
สามารถที่จะชุบคนที่ยาตายแล้วให้กลับเป็นชนมา
ได้อีก”

เจ้าชายทรงขอบพระทัยพระราชบิดาในการที่
ได้ทรงประทานสิ่งอันล้ำค่าเช่นนั้นแก่พระองค์
อย่างยิ่ง พระองค์ทรงทูลลา และเริ่มเสด็จ
ดำเนินออกจากอมฤตย์พิภพไปโดยเร็ว

ในไม่ช้า พระองค์ก็เสด็จมาถึงแคว้นแคว้น
ของพระราชบิดาและพระค้อน ในขณะนั้นพระองค์
ทรงดำเนินใกล้เข้าไปนั่นเอง พระองค์จึงได้
ทรงทอดพระเนตรเห็นภูเขาทึบสูงนั้น ถูกขุดไป
อย่างราบเรียบแล้ว และพระเจ้าแผ่นดิน
พระค้อนและพระค้อนนั้นบรรทมหลับสิ้นพระชนม
ชีพบนพื้นดิน พลวและตระกูลก็บังอาจอยู่
ข้าง ๆ พระองค์ แต่พอเจ้าชายประพรมน้ำ
อมฤตย์ลงไปก็พระวรกายเพียง ๒-๓ หยด
เท่านั้น พระองค์ก็ทรงฟื้นขึ้น ทรงหวาด และ
หยิบพระกายไปมาอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ทรงลุกขึ้น

พ. ศ. ๒๔๗๗

เจ้าชายผู้แสวงอมฤตย์พิภพ

ยื่นข้า ๆ และรับสั่งว่า

“โอ! นั้องชายทวิภัก, ฉนึยนักเหลื่อเกิน
ที่ไค้พยเขื่ออีก ฉนึนคณนอหนลัยไผ่นานมาก
ที่ไค้ยวระ แลระ—”

“แลพระองค์ทรงขรรคมอยุ่เช่นนเรอ
ไผ่อย่างแน่อน ถ้าหากว่าหม่อมฉันไผ่ไค้
มาปลุกพระองค์” เจ้าชายซึกซัน แลใน
ทันไค้ฉนึนเองพระราชาพระเคียรลันถึทรงระลึกลึ
ถึงภุษาแลคำสาปซึนมาได้ พระองค์จึง
ทรงปฎิญาณไ่วว่าระทรงทำการคอบแทนบุญคุณ
เจ้าชายให้จึงไค้ ในเมือพระองค์มีโอกาศ

๐ ๐ ๐

ในที่สุดเจ้าชายก็เสด็จมาถึงพระนครหลวง
แห่งราชอาณาจักรของพระองค์ แท้สิ่งที่ทำ
ให้พระองค์ประหลาดพระทัยมาก ก็คือ เมือ
พระองค์ไค้มาถึงที่ ๆ พระราชวังเคยตั้งเ็นสง่า
อยู่ในครั้งกระโน้นนั้น แทนที่พระองค์จะไค้พย
อัฐมณีนที่หน่ออื่น ซึ่งพระองค์เคยออกมาทรง
วิ่งเล่นเมือยังทรงพระเยาว์อยู่ พระองค์ก็กลับไค้
พยทะเลสาบดำมธณึนมหิมา ทะเลหนึ่ง เพลว
เพลิงสีน้าเงินจากทะเลนึนลุกพลุ่ง ๆ ขึ้นมาราว
กับระดังฟ้า

กัณพระองค์เสด็จมาตามหาพระราชาธิกา
แลพระชนนึ เพื่อระทรงซึบให้พณคณพระชนมึ

แต่พระองค์จะทำอย่างไรก็ไค้เล่า ถ้าหากว่า
กษัตริย์ทั้งสองพระองค์นึนถึกำลังขรรคมอยุ่ทพณ
ทะเลสาบอันน้าสยคสยอนึน?

พระองค์ทรงถอยกลับคัวยความสลักพระทัย
สนทวั มีรู้ที่ระทำอย่างไค้ต่อไป พระองค์
ทรงคำนึนไผ่เยอຍ ๆ ไคยไผ่ทรงทราวยว่า
พระองค์ไค้เสด็จไผ่ถึงไค้แล้ว ในขณะนึน
เอง พระองค์ทรงไค้ยึนเลียง ๆ หนึ่งร้องมา
จากเยอຍชนองว่า

“หยุดก่อน, เจ้าชาย! ข้าพระพุทธเจ้า
ตามหาพระองค์มากกว่า ๑๐๐๐ ปีแล้ว เพิ่ง
มาพยเข้าคราวนึนเอง!”

เจ้าชายหันพระพักตร์กลับไค้ทันที่ พระ
องค์ก็ทอกระเนตรเห็น พญามฤคย ซึ่งมิรูไผ่
ว่างเ็นชายแก่เครวยาวสีขาว ยืนอยู่เคียง
ข้างพระองค์ แลในทันไค้ฉนึนเอง พระราชา
พระเคียรลันถึยถึฉนึนเข้ามาถึนทางไ่ว พระ
องค์ทรงยึกแลระผดพญามฤคยแน่อน ไผ่ยอม
ปล่อย หนกว่าเจ้าชายระเสด็จไผ่ถึงอมฤตย์พิภพ
แต่ พระองค์ ทรงปล่อย พญามฤคยเร็วเกินไผ่
เพราะพระองค์ไผ่ทรงทราวยว่าพญามฤคยยึนไค้
รวคเร็วเพียงไค้ แลในขณะที่พระบาท
ข้างหนึ่ง ของเจ้าชายเหยียบลง ในดินแค้นของ
อมฤตย์พิภพนึนเอง พระองค์ก็ทรงรู้ลึถึว่า

เมอซีเออร์

สิงห์

พระบาทช้างหนึ่ง ถูกอีกไว้อย่างมั่นคง จาก
ทางพระชนอง แล้วพระองค์ก็ทรงไต่ขึ้นเสียง
พญามฤคยูร้องว่า

“หยุดเถอะพระเจ้าข้า! ท่านพระองค์เป็น
ของข้าพระพุทธเจ้าแล้ว”

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ หาใคร่อกพัน
ไปปากสาบพระเนตรของพระวราชินแห่งอมฤคย์
พิภพไปไถ่ไม่ พระนางทรงร้องทวาทพญา
มฤคยูว่า “พญามฤคยูไม่มีอำนาจอะไรใน
อาณาจักรของพระนาง ดังนั้น พญามฤคยู
ควรจะไปหากษัตริย์ท่านอื่น”

“ก็วิ่งอยู่ พระเจ้าข้า” พญามฤคยูคอย
“แต่ พระบาทช้างหนึ่ง ของเจ้าชาย ยังอยู่
ใน อาณาจักรของข้าพระพุทธเจ้า เพราะ
ฉะนั้น ครึ่งหนึ่งของเจ้าชายต้องเป็นกรรมสิทธิ์
ของข้าพระพุทธเจ้า”

“อีกครึ่งหนึ่งของเจ้าชายก็เป็นของฉันท
เหมือนฉันท แล้วจะมีประโยชน์อะไรที่ท่าน
จะเอาไปแค่ครึ่งเดียว ฉันทะยอมให้ท่านเข้า
มาในอาณาจักรของฉันท เพื่อยกเลิกสงคราม
โดยวิธีพนันว่า เจ้าชายควรจะเป็นของใคร”

พญามฤคยู จึงก้าวเท้าข้ามเส้นเขตแดน
อมฤคย์พิภพ อันเป็นที่ซึ่งพระวราชินจะทรงตัดสิน
พระนางคำรัสว่า

“ฉันทะโยนเข้านไปในอากาศ ทรงไป
ที่ดาวประจำเมือง และถ้าหากว่าเขาตกลง
มากี่เมืองนั้น เขาก็จะเป็นของฉันท แต่ถ้าเขา
ตกลงไปนอกกำแพง เขาก็เป็นของท่านอย่าง
ไม่มีปัญหา”

ในท่ามกลางแห่งอมฤคย์พิภพ มีสนาม
รูป ๔ เหลี่ยมมฤคยัสถ์ตั้งอยู่ในที่แจ้ง สนามหนึ่ง
นั้นเป็นที่ ๆ พระวราชิน จะได้ทรงจัดให้มีการ
พนันขึ้นต่อสู้กัน เมื่อทุก ๆ สิ่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว
แล้ว พระนางก็จับพระองค์เจ้าชายพุ่งให้
ลอยสูงขึ้นไปในอากาศโดยแรง เจ้าชาย
ก็ลอยสูง — สูงขึ้นไปทุกที จนกระทั่งแลไม่เห็น
พระวราชินพระทัยเห็นอย่างแรงตลอดเวลา โดย
ที่ไม่ทรงทราบว่า ไต่ โยนเจ้าชายขึ้นไปตรง ๆ
หรือไม่ เพราะถ้าหากว่าโยนไม่ตรงแล้ว
เจ้าชายก็จะไปตกลงนอกกำแพง และพระนาง
ก็จะไม่ได้พระองค์กลับคืนมาอีกเลย เวลา
เพียง ๒—๓ วินาที ก็เหมือนระลอกน้ำ—
ในระหว่างที่พระนาง และพญามฤคยูคอยเฝ้าดู
อย่างระมัดระวังว่า เจ้าชายจะตกเป็นสิทธิ
ของใคร

ในทันใดนั้นเอง ทั้งสองก็เห็นจุดดำจุดหนึ่ง
ซึ่งไม่ไกลกว่าตัวคืบเลย กำลังลอยลี้ดลงมา
จากท่ามกลางภากาศ เจ้าชายลงมากตรง ๆ

พ. ศ. ๒๔๗๗

เจ้าชายผู้แสวงอมฤตย์พิภพ

หรือ? — ไม่ใช่ละกรมัง! — ใช่, ใช่สินะ!
แต่ขณะที่พระองค์ลอยลงมาจนจะถึงเมืองนั้น
เอง ก็เกิดมีลมพัดมาอ่อน ๆ และพัด
เจ้าชายให้ห่างออกไปจากกำแพงอมฤตย์พิภพ
อีกชั่วคราววินาทีเท่านั้น พระองค์ก็จะต้องตก
ลงไปนอกกำแพง อย่างไม่มีผู้ช่วย

ด้วยความเร็วราวกับฟ้าแลบ พระราชินี
ทรงถลันเข้าไปยังเจ้าชายทันที และทรงรวบ
พระกายเจ้าชายไว้ด้วยพระพาหา และเหวี่ยง
พระองค์เข้าไปเสียบในปราสาท แล้วพระนาง

ก็ให้พระเสาวนีย์ให้พวกมหาดเล็ก ชัยโล่ พญา
มฤตยูไปเสียบให้พ้นจากอมฤตย์พิภพ ซึ่งพวก
เหล่านั้นได้กระทำตามโดยการ ดึง เทะ ทุย ต้อง
พญามฤตยูอย่างแรง ๆ ซึ่งทำให้พญามฤตยู
ชยาค ไม่กล้าเขย่มกรายเข้าไปในดินแดน
แห่งอมฤตย์พิภพอีกเลย เจ้าชายจึงได้
ประทับอยู่ในอมฤตพิภพ ตามที่พระองค์ทรง
แสวงหานั้น แต่จะยังดำรงพระชนมายุอยู่
จนเกษียณหรือไม่นี้ ผู้เขียนเรื่องมิได้กล่าวไว้

๑ การเกิดทนต์ คายทนต์ คนรู้ทั่ว ไยคนมัว ๑๒ เมอหวั้ง ไม่ยังครึก
อยู่แก่ท่ง้า ค้าฟ้า น้ำพิลึก เขาแก่นัก ร่านตะบัน ชันโหมเฮย ฯ
พระศรี นพินธ์

พ. ศ. ๒๔๗๗

รอยแผลรัก

และกัน สำหรับผมกับพ ได้กระทำการ
เพียงเล็กน้อยและไม่ฝ้ออันควยร้ายแรงอะไร
เช่นนี้ที่คุณย้ายกยอเสียเงินเกินไป”

ข้าชอ ยมอย่างคนยง่าย “พอคนนั้น”
ชไปทางพ “เคยเห็น ๆ อยู่บ่อย แต่—”
คางไวเพียงนั้น นพได้โอกาสจึงรวลนของ

เขา “ผมอยู่ทางหัวถนนบ้านแซก แท่นอรรถ
เพื่อนผม เพิ่งมาจากชมพรวร ๖-๗ วัน”

หญิงสาวเบยหนาๆผู้มื่อว่าอรรถ คำต่อ
ตาสยประสานกัน นพจึงกล่าวแนะนำนาย
สุทธิภาควให้รู้จักกันกับน้อม บุตรีขุนพิศิษฏ์-
ระมิด จำศาลาเธอเมืองไชยา และข้าชอ
ของเธอโดยกิริยาอาการอวย ๆ

“เป็นพระคุณมากค่ะ ที่ได้ช่วยเหลือ
คุณข้าและคณิน” น้อมหันไปกล่าวแก่อรรถ
“ไม่คิดเลยว่าจะได้รบยัคเฑเช่นนี้ เรือตก
คลื่นฟากและขวางลำ ขณะที่กำลังข้ามไปยัง
ฝั่งพลับพลา”

“โหยหาโหยว่า หลาน” ข้าชอพทกัย
ชายหนุ่มทั้งสอง “ว่ายน้าเย็นก็วิ่งแต่เหนื่อย
มาก คิดว่าเขาชีวิตมาทั้งให้ปลาดลามาเสีย
แล้ว น้าชอพิศิษฏ์รู้เข้าว่าพาลูกเขามาก
น้าคงเย็นพินเย็นไฟโกรธเขามาก”

นพพท “ใครเป็นผู้พาใครมากทน้ากัน

แน่ คุณน้อมหรือคุณข้า” แล้วหัวเราะแกม
เขา ๆ

น้อมยิ้มและพทว่า “ใคร ๆ ก็ช่างเถอะ
ค่ะ แท้คณินไม่อย่ากให้เรองนี้รู้ ไปดังคุณพ้อ
เคียวท่านจะสั่งห้ามไม่ให้มาเที่ยวครั้งต่อ ๆ ไป
อีก”

“สำหรับผมและนพก็ได้นั้น” อรรถ
รับรอง “แต่ถ้าโดนพทกเห็น ๆ อยู่เมื่อ
ปากเกิกอยู่ไม่สขขบียงพอกแตก”

น้อมมองเมื่อได้พทคำพทเช่นนั้น ข้า
ชอจึงถือโอกาสพท “ถ้าหลานยังไม่กลัย
ชอให้ไปเที่ยวทบ้านบ้าง พอนพทงรู้แห่งก็”

อรรถตอบรับและแสดงการชอพระเทษพระคุณ
ว่าถ้ามีโอกาสก็จะไปเยี่ยมในวันหลัง

ยิ่งคุณกันนานความสนทสนมกลมเกลียว
กึ่งยทวชน ทว่าข้าชอและน้อมหลานสาวได้
ยกลาชายหนุ่มทั้งสองลงเรือกลัยบ้านก็เย็น
มากแล้ว อรรถตามไปส่งถึงปลายสะพาน

น้อการแรกเริ่มทนายสุทธิภาควได้มารู้จัก
กัยสศรัสวคนแรกในพมเรียง และมีพยสง
ให้คนนำปคิกไปผัน ตั้งแต่ วาระแรก นั้น เป็น
ล้ากัยมา

ส่วนต่อมากอนย้ายทบ้านพ อรรถกำลัง
มัวเพลนเล็กรูปร่างก็อเสร้างแล้วงวนอยู่ในห้อง

คนเก็บว นพ่องเข้ามาทางหลังขยไต้เขาๆ
อรรถเหวียงรูป ๆ หนึ่งซ้น แ่นฟวีกว่า
ตรงเขาย้อยยังไว้ ใต้เมอมองเห็นภาพนักรู้
สีกลนใจมาก เพราะเห็นภาพของนัมนั่งอยู่
ในเรือคอนระอดจากสะพาน

“ไวเอามาก” นพพ “กันนิกแล้ว”

“เราจะปล่อยให้ผู้หญิงสาวและสวอยอย่าง
คุณน้อมผ่านหน้ากลังไปเฉย ๆ ก็ถูกะไรอยู่”
อรรถพคออกตัวพร้อมกัหวะเขา ๆ หนึ่ง
ครู่หนึ่งแล้วกล่าวต่อไป “นั่นเป็นภาพทักที่สุก
ที่เราได้ถ่ายกันมา”

“ตามใจ แกะว่าสวอยที่สุกทั้งแก่เล่น
กลังมา ภูนั้นก็ไมเลียง นพพอยและยิม”

“ความจริงคุณน้อมสวสภาพที่สุด เท่า
ที่กันพย ๆ ผู้หญิงในคำยลันมา” อรรถพล้าม
ต่อไป

“แล้วอย่างไรละ?” นพพองคุณนัยคำ
สหายของเขาว่าทำคล้ายหมอก.

“ไม่อย่างไรหรอก แค่ออรูปคินเถอะ”
อรรถคตอยเขยงย้าย.

นพพค่อไปว่า “กันจะนำไปให้เจ้าของ
เขา แกอึกใหม่เอาซี”

“อย่านะ! นพพอย่าเล่นอย่างนั้น”
อรรถยนมอไปขอรูป “กันไม่ชอบ อ้าว! ซายอย่างอรรถเป็นหลานเขยในอนาคคโคย

คู”

สหายของเขาทำหู ทวนลมเสีย ฏฐีเสื่อว่า
เป็นการล้อเล่น.

อย่างไรก็ตาม ๓ วันต่อมา รูปนั้นก็ทก
ไปอยู่ในมือน้อม และไม่ได้ทักไปแต่รูปเปล่าๆ
ทั้งจกหมายแทรกแซงไป ๒-๓ หน้ากระดาษ
อรรถมารู้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นการกระทำ ของนพ
ทั้งหมด ก็ต่อเมื่อ เจ้าตัวเธอ คตยทงไป ยังทน
โคยเข้าใจว่าเขาเป็นผู้เขียนพรรณนาไปเช่นนั้น
อรรถได้เขียนคตยแสดงความรู้ สึกและความ
จริงใจในส่วนตัวเขาไปให้เธอทราบ

ยิ่งนานวันการวิเสศาคันเคยคัมพินธิ์ ระ-
หว่างอรรถซายหนุ่มต่างถิ่นกับน้อมก็ยิ่งสมาน
แน่นแฟ้นสนิทสนมกลมเกลียวยิ่งขึ้น ทั้งน
อากัชนพเป็นสื่อคักการสำคัญคัย ครันต่อมา
ทั้งข้าซอและน้อมได้มีโอกาสนัไปเที่ยวรวม

รูปลายทางลงที่แห่งเก็บวกันกับซายทั้งสอง
ในวันอาทิตย์ย้อย ๆ เช่นที่วัดพระอาทิตย์
แหลมซุข และที่หาคกรายแหลมโพธิ์เป็นคัน
จะเห็นได้จกคักยคณาการต่าง ๆ ซึ่งเกิดแก่นพ
คังแก่ครั้งแรกนั้นเป็นใจช่วยสนธิ์สนุนให้อรรถ
มีทวงในน้อม และถ้าหันไปอีกทางหนึ่งข้าซอ
ก็เขนท่าย้อยคัมที่ เพราะเกณคักคัสนธิ์

ซายอย่างอรรถเป็นหลานเขยในอนาคคโคย

“รอยแผลรัก”

จ. เพ็ชรเมธีศรี

—๐๐๐๐—

ตกอยู่ในยามรันทดที่เลวร้ายยิ่งนัก นอก
จากเสียงที่เกิดจากสายลม เสียงใบไม้ กิ่ง
ไม้, แกว่งกวัดสัมผัสซึ่งกันบางครั้งคราว
โดย จรรยชาติ แล้ว ไม่มีเสียง อันใด ทำลาย

ความทุกข์ทรมาน ความวิเวกน่าสยง และ
เปลี่ยวใจในบริเวณ สวนน้อย ๆ ของ บ้านหนึ่ง
ซึ่งขณะนั้นปรากฏร่างดำ ๆ ของชายหนุ่มผู้หนึ่ง
สวมหมวกกำทูลยักลงยักหน้าเกือบมิด นุ่ง
กางเกงแพรดำ สวมเสื้อชั้นนอกเก่าปอน ๆ
กำลังเดินคลำทางเล็ก ๆ เข้ามาโดย อากาศ
แฉ่มช้าและคน ๆ หนึ่งลักษณะอาการของเขา
แค่เพียง เดิน ๆ ประหนึ่งว่าเป็นผู้เจตนา หวัง
ทุกข์ทรมานอะไร ภายใน บริเวณ บ้าน นั้น สักอย่าง
เพราะ เขาไม่ได้ย่างเท้า เข้า มา อย่าง ฉุนเฉียว
ของบ้านเลย จากถนนซอยเล็กๆเขาขึ้นวีรอ
ถึงเลเหมือนไม้ทกลงใจอยู่ครู่หนึ่งนั้น เขา
สังเกตเห็นแสงสว่างของตะเกียง พุ่งทอดลอค
ช่องหน้าต่างชั้นบนของบ้านลงมายัง เบื้องล่าง
และคาดหมายเอาไว้ว่านั่นเป็นห้องที่เขาอยากจะ
พบผู้เป็นเจ้าของ ทั้งได้ทำให้ความเชื่อให้ตัว

เขาเองต่อไปอีกว่า ผู้นั้นยังไม่หลับ ค่อย
ก้าวเดินต่อมาอย่างช้า ๆ และระมัดระวัง พอ
ถึงมุมบ้านก็ไถ่ยืนเสียง นาฬิกา คืบออก เวลา ๔
ทุ่ม

ก็มาถึงหีบไม้กวาดที่ย่อม ๆ ใต้ก้อนหนึ่ง
แล้วดวงกระพริบ ที่พยได้ มาใน กระเป๋าสี
มาผูกห่อเพื่อไม่ให้เขื่อนน้ำหนัก ลอยหล่น
มาอีกราว ๔ ก้าวพอไถ่ระยะ ก็กางแขน ขว้าง
หิ้วเข้าไปในช่องหน้าต่างนั้นโดยแน่วแน่และ
รวดเร็วฉับพลัน

ราวสักครู่หนึ่ง ต่อมา จึง มีหน้า ของ สตรี
สาวผู้หนึ่ง มองเห็นแต่เพียงร่าง ๆ โผล่
ออกดูทางหน้าต่าง แล้วจากนั้นแสงสว่างของ
ตะเกียง ภายใน ห้อง ก็ค่อย ๆ สกนน้อยลง จน
กลายเป็นแสงริบหรี่

เสียงผลึกผลึกสั่นคั่นเบา ๆ แล้วผู้เป็น
เจ้าของจึงเข้ามาใกล้มุมบ้านตรงก้นช่องหน้าต่าง
ชายหนุ่มถือโอกาสโผล่ออกมาจากที่
กำบังข้างซุ้มต้นไม้

“อรวร” เสียงแหลมเล็กของผู้หญิง

จ. เพ็ชรศรี

สิงห์

“๒ ปี ในตาราง ก็คือ ๒ ปี ในความทราบ
กว่าลำบาก เห็นคเห็นอย อคอยาก อย่าง ที่เขา
เรียกว่านรกทั้งเป็นนั่นแหละ กำลังกายของ
พี่เคยปลุกปลอบให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ ในเมื่อ
นึกถึงคำสัญญา ของ น้อม อันได้ปฏิญาณ ไว้
และควาใจที่ทวนกระหัดคึกไปถึง สภาพความ
รักของเรานี้ในสถานต่าง ๆ หากทวยแหลม
โพธิ์คอนเย็น ในเรือคอกเข็ก และการบิคนิก
ที่แหลมซุย เทียวด้วยรูปวัดพระธาตุไชยา
อะไรเหล่านั้นเป็นประหนึ่งทียโฮสเสาะโลม
ลอบโลยเยยยาหวีโพย ผ่อนงานที่หนักของ
นักโทษให้เบา ปลอบใจที่เหนื่อยอ่อนให้สบาย
สร้างเสริม พ้าให้ถูกนำเข้าคุกใส่ตรวน
เพราะโทษทัณฑ์ความชั่วช้าผิดกฎหมาย หรือ
ศีลธรรมอันน่าละอายอย่างใดไม่ แต่เพราะ
เนื่องจากแพ้วหรือหลงคึกคึกคนในยาน้อง ทั้ง
พี่ก็กระทำให้ไปโดยความรักเข้ามาบิคตา ซอน
น้องทวยได้ก็แล้ว อย่างไรก็ตามขออำนาจ
คุณพระรัตนตรัย และเทวดาทูทศกัณฐ์ทั้ง
หลายคงเล็งเห็นความจริงในควพ—พงภูมิใจ
ออกมาเผชิญหน้ามัยมอภัยโลกภายนอกได้”

คุณฉภาพยังเกิดขึ้นนานครู่หนึ่ง ลม
กระพือพัดเย็นกรวกรว หอมเอากความหนาว
แห่งเกื่อนอันวามเข้ามากระพวยทั่วไป คอก

มะลิวัลย์กลิ่นหอมเย็น น้อมทอคมืดลง
พาคบนเจ้า อรรด แซ่มซ้ำ เหมื่อนกับไม้คังใจ
เสียงถอนสอสนให้

“เวรกรรมของเรานั่นเอง อรรด เรารัก
กัน เพียงไรโลก ไคประจักษ์แล้ว เกลียวแห่ง
ความผูกพันเสน่หาระหว่างเราไคเชื่อมประสาน
กันเนิ่นนานนับเป็นเวลา ๒ ปีกว่ามาแล้ว”

“๒ ปี ในจำนวนนั้น” อรรดพุดสวนขึ้น
“พี่ไคครอง รักที่ ระอุทน ทรมาน ไว้ คอย น้อม
ก้วยความสัจย์สุจริตภายในคุก พี่จำทนกับ
หนาสู้ภัยเคราะห์กรรมจนตลอดเวลาไคเพื่อหวัง
กลับมากูหนาน้อม กูใจน้อมอีกวาระหนึ่ง”

“แล้วอรรด เห็นเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
เล่า?” ออเขาถาม

“ไม่มีเลยขอครก น้อม เคยเป็นของ
อรรด เมื่อเวลา ๒ ปีกว่ามาแล้วอย่างไรว
เวลานักก็ยังเป็นอย่างเดิม ในเรือนท้าวไคมา
คึกว่า เสียงของคนภายนอกกระซิบคึกกล่าว
คณินนทาให้ร้ายแก่น้อมอยู่ข้าง ในเมื่อเขา
รู้ว่าน้อมเป็นคู่รักของคนซีกคึกขีระวางอย่างพี่”

“ข้างเถอะอรรด อย่าไปเอาใจใส่กับ
เสียงของคนภายนอกเลย” น้อมคอยนำเสียง
แล้วเขา “ตลอดเวลาที่อรรดถูกจำขังอยู่
ในคุกนั้น น้อมเองก็ได้รับความสะดวกขึ้น เจ็บ

ซ้ายออกแสงหัวใจเพียงไร ใครเลยจะเห็น
ปากของนกคอกย่นก่อนแคะ ปองกิดินินทามิเว้น
ววย นานักย์ไ้สารภาพความรักของเขาแก่
น้อง—แต่ น้องปฏิเสธ เลยพาดหาร่องหนุน
คุณพ่อให้เณรน้องออกจากบ้าน ทว่าทวยศ
ไม่รักเชื่อฟังควักศักกล”

“แล้วเวลานักย์เขายู่ที่ไหน?” อรรถ
ถามอย่างแค่น ๆ

“ตายไปแล้ว อรรถ หลังกจากคุณพ่อ
ออกจากราชการมาอยู่ที่นี่ไม่กี่เดือน เขาตาย
เพราะวัณโรค”

“คุณเถื่อนนั้น ความรักของเราได้ผจญ
อุปสรรคจากหนามไม้สนึนทุก ที่ต้องรับยาป
เคราะห์หักทแยงไ้โดยวงศ์ญาติของน้อง มีหน้า
ซ้ายรับโทษทดท่วส่วยตระกูลอีก เห็นไหน?
พี่เป็นชายอาภัพขี้โชคเพียงไร—”

“ขอเราลงมือเรงทแล้ว ๆ มาเสียทีเถอะ
อรรถ ยิ่งนึกไปแล้วยิ่งเศร้าใจ ยิ่งซ้ำใจ ถึอ
เสียเสียจนเห็นว่าเราต่างหล่นแล้วมีคกร้าย
เมื่อรู้สึกตัวทอนชนแล้ว แท้กับค่อไปเรางเรม
กำเนิดกิดกันใหม่ แม้ว่ทางของความรัก
อันแท้จริงนั้น ใช้ว่ามีสภาพววยเรียบเสมอ
อย่างเกียวกทำให้ม ยางแห่งยางทอนขรขระ
เป็นลุ่มกอนกนการ สำหรับเราบางที่ไ้ลวงพัน

อุปสรรคอย่างข้อหล้งมาแล้วแล้วจะมีอรรถ?”

ชายหนุ่มยิ้มอย่างมีชัย “น้องยินดีร่วม
สุขร่วมทุกข์ก่อกคอกผจญความวียาก ทั้งหลาย
แหล่ เฝ้อมองกับความโหดร้ายทารุณของ
โลกกับชายชู้คักขี้ตระกูลอย่างพี่ โดยปราศ-
จากความรักเกียจเมะอรรถ”

“สัญญาหรือ คำสัจย์ปฎิญาณอันไ้กระ-
ทำกันไว้ ถ้าไม่มีใครทำลายสัญญาหรือคำ
สัจย์ปฎิญาณนี้ก็ยังคงบริบูรณ์อยู่” น้องพูด
เสียงละห้อย “เราเคยให้ความจริงทำความ
เข้าใจกันไว้เมื่อ ๒ ปีกว่ามาแล้ว ทวักขร
“รัก” ที่สลักไว้ที่หินทอนเย็นนั้นคงไม่ลย
เลือน จิงไหม่อรรถ? น้องยังนึกถึงภาพความ
หลังระหว่างเราไ้แจ่มชัดก็”

อรรถ รับข้อมือที่แบะขยำนมนวลนั้น ทาย
ลงบนทรวงอกของตนแล้วค่อย ๆ ยกขึ้นขยวง
รอบด้วยความรักไ้ร้นน้ลือ

“ชื่นใจของคนจน น้องพี่สุขใจเหมือน
กับไ้ขึ้นสวรรค์ที่ไ้ไ้เห็น ความรักของ น้อง มี
คุณค่าทอเพียงนั้น อย่างพี่นะน้อง”

น้องเอียงศีรษะลงพิงไหล่ชายหนุ่ม ถึง
ผ้าขนนกคอกกนทนาม พลง พร่ำพูด เสียงแผ่ว
เบา “น้องสั่งสารอรรถเหลือเกิน ท้องทน
ทุกขรับเคราะห์กรรมโดยใช้เหตุ ว่าแค่อรรถ

จ. เพ็ชรศรี

สิงห์

เถะอย่าทิ้งน้องนะ ? ”

อรรด สวมกอดร่างแน่นน้อยของ น้อม เข้า
แนบชิด เบื้องอุระต่ออุระประกายกัน แล้วก้ม
ลงจูบ พวงปราง และ รีมินปากโดยความกระสัน
สวาท ปากก็พร่ำรำพันบอกความจริง แก่สาว
ที่เขยขาซำรัก

แขนน้อยทั้งสองโอบรอบไหล่อรรด ภาย-
ในหัวใจ เธอ ชำนซ้ำสยิวด้วย รสเจ้าเสน่ห์หา
ความรักของหนุ่มสาวซึ่งได้ขาดสะบั้น มาด้วย
จำนวน ๒ ขัน เปรี๊ยะ ประกาย พืชที่ แห้ง แล้ง
โอยรา เพราะขาดการบำรุงเลี้ยงดู แต่เมื่อ
ได้รับความชุ่มชื้นจากธารน้ำสายฝน ความ
ชุ่มชื้น สกช้น เขียวงาม เปล่งปลั่งของใบ
และกิ่งก้านสาขาก็เจริญขึ้นฉนั้นใด อรรดชาย
หนุ่มกับน้อมสาว เมื่อต่างถูก ทนทรมานอม
ความรักอันมีพิษสงครุ่นอยู่เป็นเวลานานย่อม
ได้รับความเศร้าทรมานใจ เหนงใจ เมื่อได้
มาพบสัมผัสกัน ทำความ เข้าใจใน เรื่อง รักตาม
อย่างทั่วไปปรารถนาได้ ก็เป็นธรรมดาที่ ได้รับ
ความทนทนสุดใจ ปลายปลั่งใจจนเขยเมยออก
ก็มากแล้วอากาศยิ่งหนาวทึบ ขนทองฟ้า
เห็นแต่ดาวระยิบระยับ เสี่ยงจึงหวัคและแมลง
ร้องระงมอยู่ตามขอบสวน นาพิภพขานบ้านคิ
บอเวลา ๒ ขามนานแล้ว สองหนุ่มสาว

พัวพรอกรำพันถึงความสุขทุกข์ระกำจากถาวร
เป็นอยู่ ส่วนตัว ระหว่าง ที่ต้อง จากกัน ทรมาน
ทุกข์ทรมานใหม่กลืนกินน้ำตา เก็บความ
อาดูรพบนทเวศไว้ภายในหัวใจเป็นเวลาถึงสอง
ขั้วเต็ม ๆ ค้างนอวนเคื่อนขีค้อยเพื่อได้มาพบ
เห็นอยู่ร่วมกัน

“อรรด” หญิงสาววางแขนลงพลุกเสียง
สั้น “ก็มากแล้ว น้องเป็นห่วงบ้าน เราค่อย
พบกันใหม่”

ชายหนุ่มคลายแขนออกจากการประคอง
กอดอย่างคนว่าง่าย ยืนขึ้น แต่มือหนึ่งก็
เอื้อมไปจับข้อมือน้อมไว้ “ก็มาก—ที่จะไป
ส่ง—เราอย่าลืมพบ และ คุยกันใหม่อีกนะ ยอก
รัก”

หนุ่มสาวเดินคลอเคลียไปยังซอยถนนเล็ก
มองเห็นแนวทางสลัว ๆ แล้วเลี้ยวซ้าย

เข้าไปในเงามืดตามระยะทางสู่บ้าน
ขอให้เราขึ้นไปหาดากของเรือนนเมือ
เวลา ๒ ขั้วว่าโน้นอีกด้วยหนึ่ง ทันที
พุ่มเรียง ในอำเภอเมืองไชยา คินแดนภาคใต้
ของสยาม พุ่มเรียง เป็นชนบทเมืองเก่า
คัยคงอยู่ด้วยชุมชนหมู่บ้านห้อมใหญ่ ๆ
รวมทั้งหมู่บ้านแขกชาวประมง หลายร้อยครัว
เรือน สถิต เสถียร ตัวคัยลอยู่ริมลำน้ำ

พ. ศ. ๒๔๗๗

รอยแปดรัก

กบฏภัยมิดนสายยาวแล่นผ่านร้านตลาดที่ทำการวิจัยาส คัด เรือนจำ สถานตำรวจ แล้วตัดทิ้งไปทางทิศตะวันออกจากปากน้ำ พมเวียง พมเวียงควระเรญณ์นามาข้างกว่าน ถ้า พมเวียงไม่ห่างทางรถไฟด้วยระยะทางหลาย กิโลเมตรอย่างที่เป็นอยู่.

จากปลายถนนที่มายาวระยปากแม่น้ำด้านฝั่งขวาจะมองเห็นทิวไม้ไม้แลม ไม้โกงกางเป็นทิวตรง ข้าง หน้าที่คือหาคทรายของฝั่งแหลมโพธิ์ และบ้านร้านโรงของชาวประมง ที่จากนั้นไปจะมองเห็นความเว้งว่างเปล่าเปลี่ยวของอ่าว และขอบฟ้าที่รคน้ำไกลสุดสายตา.

เป็นเวลาสายถึงกลาง แดลมโพธิ์กำลังครัน เกรงทวนไหวสะท้อนอยู่ด้วยสายลมและสายน้ำ เสียงคลื่นกระทบที่หากังซ่า ๆ ไก่จิ้งหะ เรือชาวประมงชนึกใหญ่และเล็กกำลังแจวออกมาสู่ปากแม่น้ำ ที่หัวสะพานแห่งหนึ่งปรากฏชายหนุ่มสองคนนั่งจวนอยู่กับ การหมุนม้วนฟิล์มกับฟิล์มและกับอีก.

คนหนึ่งในงานนั้นเป็นชายพเนจรอย่าง รว ๒๔ ปี แต่เนื่องจากฝีมือรันทราแตกจึงสังเกตได้จากภายนอกว่าเขาคงมีอายุมากกว่าที่เป็นจริง เจ้าหน้ากลม หัวผมแสดงกลาง พกเร็วเป็นต้นแขก ผู้ น คอ นพ ชูพงษ์ ส่วน

สหายของเขาชื่อ อรรถ สุทธิภาค อายุรุ่นราวคราวเดียวกันนั้น เป็นชายต่างถิ่นมาจากจังหวัดชุมพร วงหน้าคมคายผิวค่อนข้างขาว นพกับอรรถเคยเป็นเพื่อนนักเรียนกันมาตั้งแต่ ครั้งโรงเรียนด้วยอย่าง ประจำจนตลอดชั้นมัธยมศึกษา แล้วต่างคน ก็ แยกย้าย กลับภูมิลำเนา ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามถนัดแก่ด้วยความสามารถแห่งตน อรรถเป็นลูกคหบดีผู้ที่ค่อนข้างมีคณคนหนึ่งในชุมพร แต่เมื่อคุยกันถึงอรรถจึงอรรถก็ถนัดแล้ว อรรถ มักมีทั้ง ความจริง และ ถ่อมตัวว่า เป็นชายหนุ่มที่ทนคนทนทนทน.

“นั่น—นั่นเรือใบใกล้ก็จริง สักถ้อยมาซิ” อรรถเตือนเพื่อนหนุ่มข้าง ๆ ผู้ถูกเตือนสั่งโกก๊ก ชนาก ๒ นิ้วให้สหายของเขา โขยรวกเร็ว อรรถตั้งระยะได้ แล้วก็กดกแก็ก ลงไปพลางก็ค่อย ๆ หมุนพอเห็นหัวเลซก็ชะงัก “เฮ้! ก็นี่เมื่อแก่ถ่ายเรืออวลด้านนี้แก่หมุนฟิล์มแล้วหรือยัง?”

นพนั่งอยู่คู่หนึ่ง เงยหน้าดูเพื่อนมออย่างสารภาพผิด พกเร็ว “ทำละสิม๊ะ” “สองรูปนี่ก็เลยซ้ำกัน” อรรถยื่นอย่างหัวเสีย “วานทำพียทหนึ่งแล้ว วนนัยเอาอีก”

จ. เพ็ชรบุรี

สิงห์

ในทันใดนั้นเสียงโวยวายร้องไห้ช่วยกัน
กลยความเจ็ยผ้าสายลมและเสียงคนมาจาก
สะพานช่วงที่ ๓.

นพเพยหน้าแล้วมือ “ถ้าเรือใครมัน
แล้ว! อรรถ”

อรรถวางกลอง ผละออกแล้วกระโปกคุม
ลงไปใ้แม่น้ำทั้งซีกที่แต่อยู่ แหวกว่า
ผ้าเกลี้ยงน้ำและกลิ่น ย่อม ๆ ไป กลางลำน้ำ
อย่างรวกเร็วชำนาญ นพเพยคอยด้วยความ
ประหม่าหวนขวัญเสีย.

ภาพที่ลอยออกอยู่กระคุ่ม ๆ ระหว่างลำเรือ
ที่คว้านแม่น้ำวนสอง และเท่าที่สังเกตเห็น
ปรากฏว่าเป็นผู้ที่ว่ายน้ำเป็น แต่ก่อนข้าง
อ่อนเปลี้ยลงมากแล้ว อรรถโผล่เข้าซ้อนร่าง
ที่เกยยวมและใช้เท้าลากอย่างวิธลูกเสือช่วย
คนตกน้ำ.

ราว ๕ นาทีต่อมา นพเพยเกิดผู้หนึ่งไ้
ไปช่วย กันหาเรือมาได้แล้ว รีบพายไป ช่วย
เหลืออยู่ไ้เพราะที่ร้ายรวมทั้งอรรถสหาย ของเขา
ด้วย.

ขณะนั้นมีเรือจ้างขึ้นมาบนเรือแล้ว นพ
จึงยกตาทุกโผลงเป็นเชิงประหลาดใจ.

“อ้าว! ก็แม่น้อมลูกสาวขุนพิศิษฐ์บุรี
นั้นคุณย่าชอบ”

อรรถกล่าวซึก “ใคร ๆ ก็ช่างเถะ
แต่เราต้องรีบเข้าฝั่ง คุณย่าบ้านอาการ
ร้อแร่เต็มทีแล้ว”

กระแเสเสียง เป็น เสียงวิคกของ อรรถ ตอน
หลังทำให้สครสาวลิมตาขึ้นถูรอบ ๆ เหลือ
ไปก็เก็กทางหัวเรือ มองคนพ แล้วมาเพ่ง
พิเคราะห์ที่อยู่ที่อรรถ นานกว่าปกติ
“รีบช่วยแก่ ไขคุณย่าเถะคะ ก็ฉันไม่
ร้ายแรงอะไรหรอก รีบสักเห็นอ้ออนนิทน้อย
เท่านั้น”

เมื่อลงฝั่ง นพเพยอรรถช่วยกันพะยงหญิง
รุ่นช้ำผู้มีนามว่าชอช ขึ้นที่ยานแห่งหนึ่ง ลง
มือทำการปฐมพยาบาลชอกคนที่ยืนถูรอบ ๆ ไ้
ลอยห่างออกไป.

น้อมไ้รับความเมตตาการณาจากเจ้าของ
บ้าน คุณก็จ้องเฝ้าหาเสื่อผ้ามายาเปลี่ยนแทน
ซึกที่แยก.

ราวครึ่งชั่วโมงต่อมา คุณย่าของเธอก็พ่น
ขึ้น และได้ผลึกเปลี่ยนเสื่อผ้าซึกแห่งของ
เจ้าของบ้านเข้าแทน น้อมก็ไ้มากทั้งเธอและ
ย่าชอชยกยออยู่คุณเจ้าของบ้าน และเป็นหน
ความช่วยเหลือจากชายหนุ่มทั้งสอง.

อรรถทอຍว่า “เป็นหนาทของมนะยี่เรา
ส่วนหนึ่งซึ่งต้องช่วยเหลือพึ่งพาอาศัย ช่งกัน

พ. ศ. ๒๔๗๗

รอยแผลรัก

ความเต็มใจที่สุด.

อรรถได้ฟังคำและจิตใจของเขาอยู่ใน
พุ่มเรียงหลายเดือนจนฝึกความคาดหมายและ
คลอกเวลาอันนานนั้นพอจะทำความเข้าใจกัน
แล้วระหว่างน้อมกับเขาว้าสนสนมรักใคร่กัน
เพียงไร เท่าที่รู้จากการปฏิบัติกิจการสนทนา
ไปมาหาสู่ซึ่งกันและกัน.

ในสายตาคาถาวันเสาร์ที่บริเวณหาคทราย
แหลมโพธิ์ ข้าชอยกับนพกำลังเดินตกปลา
อยู่ทางข้าแสม อรรถเดินคุยกับน้อมตามริม
หาดคาทอกทาเปลือยหอยอยู่ต่าง ๆ กันไปพลาง
รู้สึกว่ามันสุขสำราญใจอย่างยิ่ง ลมทะเล
โชยพัดพรู ๆ เสียงอันเกิดจากคลื่นซัดไล่
กันเข้าหาฝั่งกังช้า ๆ บางครั้งน้อมซมออกไป
ทางอาณาเขตที่เกือบสกลดคา เพื่อให้อรรถ
คุยกับเขา ๆ ซึ่งนั่นเป็นใบเรือขนาดใหญ่อำหนึ่ง

“ชีวิตของคนเราก็ดองลอยไปตามขด
โซ่ เช่นเดียวกับเรือใน ห้วง มหาสมุทร นั้น
แหละ” อรรถพูดประหนึ่งว่ากำลังแก้ตัวเอง
มากกว่า.

“ทำไมจึงเป็นเช่นนั้นเล่าคะ?” น้อม
ถามอย่างสงสัย.

“ก็เห็นไหม? คนเราประเดี๋ยวผลบุญทุกซ์
ประเดี๋ยวโศก เถียวเหวี่ยงด้วยลมพาย ไม่

แน่นอนอะไรเลย”

“นั่นเป็นทางของโลก คุณก็ทราบแล้ว”
น้อมกล่าว “คุณระก้องการอะไรให้พิเศษ
หลักกฎของโลกไม่ให้ยุ่ง?”

“ทราบแล้ว ฉันไม่เถียงแน่นอน ฉัน
ยังไม่ได้ปรึกษาอะไรว่าโลก ทารุณ โหดร้าย
เลย แต่คนเรากางหากบางที่เกินทางผิด

ก็เรื้อนนั้นเถอะถ้าไปชนหินโสโครก เกาะแก่ง
หรือเพราะกำลังพายุแรงแล้วอัยปางลง เหล่านี้
ไม่ใช่ความผิดของธรรมชาติ แต่ความผิด

ในส่วนตัวผู้ควบคุมเรือ ยกพร่อง เองต่างหาก
คือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พุดถึงเรื่องนั้นได้แก่ชีวิต
ของมนุษย์หนึ่งคือ ฉัน — ฉันเป็นชายสาวพริบ

วาสนาถูกพ่อแม่พิน้องเกลียดชัง เลกส่งหาว่า
เป็นลูกไม่เอาต่าง ชักใยในเรื่อง การงาน
เอาแต่เที่ยวและผลาญเงิน และความจริงฉัน

ก็มีส่วนความเลวอยู่อย่างที่เขาอ้างอยู่บ้าง”

มาถึงก้อนหินใหญ่หมู่หนึ่ง น้อมชวน
ให้เขาหยุดพักแล้วเธอเอง ทรุดกายทอดตัว
ลงบนเนินทรายขาวสะอาดข้างหน้าใกล้ ๆ สุน

ใจกระหายฟังเรื่องส่วนตัวของอรรถ

“แล้วอย่างไรอีกเล่าคะ?” เธอถาม

“ต่อไป

“ฉันถูกจับตัว จะให้แต่งงาน กับ หญิงคน

จ. เพ็ชรมิตร

สิงห์

หนึ่งเธอทำอะไร การแต่งงานก็หญิง
ทำไมไม่ใช้แค่โกย
เพราะความรักจากฉัน หรือจากผู้หญิงเอง
นั่นก็ไม่มีผลอะไรเลย มันก็ขี้ขลาด

เสียด้วยซ้ำ เงินทำให้คนเราสุขใจจริง แต่
ในทางความรัก เงินไม่ช่วยได้ เสมอไปหรอก
ฉันเป็นชายชอบก็ใช่ว่าบ้า ๆ และอวกก็ตก
ก็ — แม่น้อม เคยเห็นคู่บ่าวสาวทองกันแต่ง

งานกันทั้งหลาย ๆ พัน โขยต่างไม่ได้เข้า
ใจในความรักมาก่อน แต่ผู้ใหญ่ทั้งสอง
ฝ่ายก็ทำทั้งเพ ครั้นแล้วก็ลงเลิกรากันไป
น่าอนาถอย่างยิ่ง คนเราแรกเกิดมาไม่มี

ใครจะมาสอนทอชดึกมาในปากก็ขี้ขลาด ย่อม
มาเปล่าและก็ต้องไปเปล่า ความมั่งมีหรือ
จนจึงไม่ควรประหลาดอะไร ผลความก็ความ
ชั่วก็ชั่วการทำท่าหากจะครึ่งทราฟโลกไว้”

น้อมถามว่า “แล้วคุณหลักเลียงอย่างไร
ในเรื่องแต่งงาน ?”

“ฉันก็ออกจากบ้านมีเพื่อนที่ไหนก็แะหา
เยี่ยมพักพิงไปตามเรื่องคนหมดทั้งโย”

“คุณมาอยู่ที่ไหน หลายเคอน คงมีความสุข
ก็ ?”

อรรถ สรค์ยังเยือก เหลือขลุ่ย เพื่อนสาว ของ
เขาในแนวคาชายซึ่งด้วยความรักใคร่ เสน่หา

พลเสียใจแล้ว ๆ “แม่น้อมฉันอยากอยู่ที่นี่
อีกต่อไปจนตาย การมีความสุขนั้นไม่คง
ถาวร แต่เพราะเนื่องจากใกล้ชิดเธอต่างหาก”
ผู้ฟังมกรยาเอียงอ้าย มื้อสยายผลท

ต้องลมปลิวสะบักลงข้างหน้า แล้วทอดสายตา
ไปทางความว่างเปล่าในทะเล

“คุณอรรถ มีคนเขาเล่าลือว่าเรารักกัน”
“แล้วความจริงเป็นเช่นนั้นหรือเปล่า ?”

อรรถถาม

ผู้ถูกถามนั่งนิ่ง นายสุทธิภาคลือโอกาส
รวมมือเข้าแนบไว้ในระหว่างฉากธรรมชาติดิน
งคมของชายทะเล ยนทาทรามมองเห็น

เกาะทรายคุ่ม ๆ ทิวไม้ค้ำขวางมือและ
ความอ้างว้างของขอบฟ้ารคนน้ำสเขียวความ
ไกลออกไปโน้น ลมพัดอยู่ ๆ เสียงคลื่น
ข้างหน้ากระแทกฝั่งแตกเป็นฟองกระจาย ชาย-

หนุ่มได้สักรภาพความในใจของเขา “น้อม
วาระแรกทอนได้พบเธอ โดยอยู่ทวเทวณนั้น
มีความรักลึกซึ้งก็เห็นเขาเกาะกมผลมคัหัวใจ
ของฉันไว้ นับแต่วันนั้นเป็นต้นมา ฉันต้อง

ทรมานอมความรักลึกซึ้งไว้นานพ สหายฉันได้
ช่วยเหลือ ถ้าจะเทียบหน้าตาของเขากับคล้าย
นายแพทย์ที่ทำการเยี่ยมบาดินมาจนบัดนี้
ถูกครึ่งทราความรักและใฝ่ฝัน ต่อเธอ ทุกคำ

การฉมาปรากฏทอนหลังว่า นิคัยไคผู้
สมัครรักใคร่น้อมขึ้นจริง ๆ และในระหว่าง
นั้นได้มาเห็นชายหนุ่มต่างถิ่นผู้หนึ่ง คืออรรถ
สุทธิภาค เข้ามาแย่งรักจากตน ก็ถือเป็นการ
อาฆาตโกรธแค้นพยายาม หาโอกาสประหัต-
ประหารอรรถทางลับ ๆ เสมอมา

ในการเลี้ยงอาหารกัน ที่คอนลงทง สถาน
รถไฟไชยาคนหนึ่งอรรถถูกเชิญไปด้วย มา
ทราบทอนหลังว่า นิคัยเป็นตำรวจ ให้เพื่อน ๆ
ลงทนไปต้ม อรรถถูกมอมเหล้าก่อน ระหว่าง
ทางที่อรรถกลับบ้านมีผู้แฉ่งว่านอมนิคัยให้ ไปพบ
มีผู้สำคัญ และโดยเช่นนั้นแทนที่อรรถจะ
ทรงไปบ้าน ก็ประะเข้าไป ในบ้านขุนพิศิษฐ์ซึ่ง
เป็นเวลาค่ำ ๒ ขามเข้าไปแล้ว

ปรากฏในราว ๑ นาฬิกาคนนั้นเอง โดย
เจ้าของบ้านและเจ้าหน้าท่นำทอรรถไปมอมยัง
สถานตำรวจ โดยกรณียที่ถูกลดล่าวหาว่าทำ
การบุกรุกเข้าไปในบ้านคำค้นลักปลุกพิภพอาวู
ทำการที่อสูเจ้าของบ้านและเจ้าหน้าท อรรถ
ถูกแทงทหวีโตลเบื้องขวาขาดแผลไม่สาหัสนัก
สียเอกตำรวจ กับพลผู้หนึ่ง ได้ช่วยกัน ทำการ
ชะล้างแผลนั้นให้ทั้ง ๆ ที่อรรถยังมีความรู้สึก
ในตนเองน้อยที่สุด

น้อมวิจิตรการเหล่านี้ได้คว่านิคัยไคว่างกับ

ทอรรถไว้โดยแยบคายมาก เธอระแฉง
หรือช่วยอรรถอย่างใดออกหน้าออกตา ไม่ได้
ผู้หญิงอะไรระปลอยใจไคเท่ากับการร้องไห้ไม่
มีแล้ว เธอจึงสะอื้นพรวดร้องให้พี่ม่ายอยู่
ในราตรีนั้นจนไม่ได้หลับนอน เป็นห่วงและ
สงสารอรรถอย่างที่สุด

เจ็บแล้วมีหน้าอรรถต้องเกินคอกอดเข้าคุก
ในคักอาชญาตามคำตักสินของศาล วางโทษ
๒ ปีเต็ม คุกเถะยาปเควระที่ของมนุญย์มัน
เปลี่ยนไครวคเร็วมาประหลาด นิคัยเวลา ๒
ปีกว่ามาแล้ว

เมื่ออรรถ สุทธิภาค พนมมม หญิงที่ตนรัก
ในสวนคินหนึ่งหลังจากพ้นโทษ อิศระมาแล้ว
นั้น — เป็นเวลา ๒ วันต่อมาเขาได้รับจดหมาย
จากนิคัยที่ซุ่มพรวายอมขมกไทยให้ ขอให้
อรรถไปรับส่วนแบ่งในทรัพย์มรดก ซึ่งข้อ
ปลูกปลอยใจท่าง ๆ รวมความว่าเวลานั้นอรรถ
พอจะรู้สึกทวลัยตัวไคแล้ว เพราะไทยของ
การไคเข้าไคยอมมา ๒ ปีนั้น เป็นยทเรียนอัน
งามในชีวิตที่ถูกผู้ซายอย่างเขาแล้ว

อรรถนำเจ้าสาวสวย ของเขา ลงเรือไค-
สาร “ชัยเชิงค้ำ” จากท่ายานคอนในวัน
เสาร์คังไคไปให้ถึงบ้านเกิดเมืองมารทไค

พ. ศ. ๒๔๗๗

รอยแผลรัก

เร็วเพราะที่นั่นโชคกำลังรอคอยเขาอยู่

หมก

บนคาฟ้าเรือในเวลาจวนพลบค่ำ วันต่อมาหนุ่มสาวนั่งรถล่อล่อกันอยู่อย่างเพลิดเพลิน

“นั่นใช่ไหมอรรด แผลมชุย ?” น้อมชิมอไปย้งหากทราวยาว ๆ ในระยะไกล

“ถูกแล้ว ยอกรัก และโน่นแผลมโพธิ์ ก้อนหินที่เราารักไว้คงระยังอยู่ มันเย็นเวลานานมาแล้วนะน้อม นื่องได้ไปคย้างหรือเปล่า คึกถึงพียงใหม่ ?”

“ก่อนที่นื่องจะย้ายมาอยู่บ้านคอน ไก่ไปเที่ยว แผลมโพธิ์ คงสุกท่าย อีกควรวางหึ่งพร้อมทวยนพ เพราะคึกว่าระหาโอกาสไปยากแล้ว ก้อนหินนี่ยังอยู่ แก่คึกวักกษรชักระเลือน ๆ —”

“แต่ความรักของเราข้งไม่มันเลือนเลยจริงไหม ? ยอกรัก” อรรดพุกชนกลางคั่น “พุกถึงนพ ไม่น่าเลยที่เขาควรวายค้งแก้งหนุ่มแน่นเช่นนั้น ฟัสันมคึกคึกไปคนทง ในโลกนพระหาเพื่อนอย่งนพไมไค้แล้ว ระหว่งทพค้งทำข้งในเรือนจำ นพไค้สเสี่ยอาหาวการกนไค้พระจำ “โอ! นพเอ้ย พระเจ้าท่านรักคนหนุ่ม ๆ เธอจ้งตายเร็ว กนย้งไมไค้ค้อยแทนขญญคุดระไรแก่เพื่อนเลย” อรรดพุกค่อนนกรแสด เล้งสน ในค่อหอย ทนคั่นไป

น้อมเงยหน้ากชวยหนุ่มมอกรงไค้ “กูรอยแผลทคุดพุกทงชักระ”

อรรด ค้อย ๆ ถลก แชนเสื่อ ทางขวาไค้น้อมกรออย แผลมย้งท หวไค้ส กว้างวาว ค้งเช่นค้ และยาวประมาคคองนพ

น้อมเอียงคัระระง พิงไค้สนั้น เส้นผมปลิวสะยักพลาถก้งทหน้าขยเขา ๆ พุกเล้งสน “ไค้ นำส้งสารคนไมคึก”

อรรดกล่าว่า “มันย้งรอยแผลรักของฟ น้อม” แล้วเขาคักระกอกกคองสาวไค้แนมแนม “พย้งสขทสคเวลานี้”

น้อมหิยรูปเล็ก ๆ รูปทง ออกจากออกเสื่อส้งไค้อรรด

นั้นค่อระปล่าย ทสพาน วันรอกากค้อยทหวเทกทแผลมโพธิ์ — เมอ ๒ ขยกว่ามาแล้วนรูปของน้อมทนพแย้งไปจากอรรด

อรรดขยเจ้าสาวของเขาย่งรักไค้เร่ส่นหาในท่ามกลางความวงเงเทกค้อม ของอรรมชาติ เล้งมและคณในห้วงมรรดพพนทอ้งพำคณนเห็นแก่กวงควาคากายสอ้งส้างประกายระยิระยิ เล้งมเครองจักรค้งคั่นเครงสะเทอน เรอโยนล้าชนฟักพ่นกระแสดคณลคใหญ่่นอย่งนพนำสอย เพื่อนำผู้โดยสาร์สทหมาย — —

อวสาน

ตำราทำนายฝัน

๑ จะสำแดงในลักษณะฝันมีคต อันมีในพระคัมภีร์สารสังกะหระว่า ระกฺติ การเดหิ
 สุนนํ บัสนะติ อันว่าบุคคลย่อมฝันเห็นด้วยเหตุ ๔ ประการ จากุโขภโตวา คือนั้นเห็น
 ด้วยเหตุจากุโขภนั้นประการ ๑ อะนุกะบุพะระโตวา คือนั้นเห็นด้วยเหตุอนุภคฺตนั้นประการ ๑
 เทวโต ประสังหระโตวา คือนั้นเห็นด้วยเหตุเทวคฺตประสังหระนั้น ประการ ๑ บุพพะนิมิตตะโตวา
 คือนั้นเห็นด้วยเหตุบุพนิมิตคฺตนั้น ประการ ๑ จึงเป็น ๔ ด้วยกัน ๗

๑ และฝันเห็นด้วยเหตุจากุโขภนั้น คือ จากุอันใดอันหนึ่งในกายมีกั เป็นคณกำเริบ
 การทำกายและจิตกัมมิให้สยาย ครั้นหลับลงจึงฝันวิกลไปต่าง ๆ ให้สํกฺกใจ บัพพะภา
 ปตฺนโตวเระ ให้เห็นปรากฏประคฺคกตลงจากภฺวเขา ถ้ามีคณนั้นให้เห็นปรากฏประคฺคกํทั้งว่า
 บุคคลวิธเขาตัวชกขวางฺไยในอากาศ ถ้ามีคณนั้นให้เห็นปรากฏประคฺคกํทั้งว่า พาลมฤควาซ
 หารว้ายและช้างและโจรเป็นคณ ไกลูกคามให้สํกฺกใจ ทั้งนี้เป็นลักษณะแห่งจากุโขภ ๑ ๗

๑ และฝันเห็นด้วยเหตุอนุภคฺตนั้น คือคนใดเสวยซึ่งอาหารมถอนใดอันหนึ่งก่อน จิตคณ
 ประวัคิไยในอาหารมถอนจึงฝัน เป็นคณว่าใดเห็นใดพึงซึ่งสิ่งอันใด ครั้นหลับลงจึงฝันเห็นสิ่ง
 อันนั้น ดังนี้ เป็นลักษณะอนุภค ๒ ๗

๑ และฝันเห็นด้วยเหตุเทวคฺตประสังหระนั้น คือเทวคฺตปรารดณะให้เย็นประโยชน์ และ
 มิให้เย็นประโยชน์ ประมวลมาซึ่งอาหารมถกต่าง ๆ กลใจให้ฝัน ดังนี้ เป็นลักษณะแห่งเทวคฺต
 ประสังห ๓ ๗

๑ และฝันเห็นด้วยเหตุบุพนิมิตคณนั้น คืออำนาจแห่งกตลและอกุศลกลใจ ให้ฝัน
 เป็นบุพนิมิตคต เพาะให้รู้จักว่าดีและร้าย กุหาหนึ่ง พระคิริมีทามาบา ทรงพระสฺยิน ใน
 ถาลเมือระกัษพระครรรพพระวราชโอรส และพระมหาบุรุษทรงพระสฺยิน ในถาลเมือระกัษ
 แก่พระโพธิญาณ และพระเจ้าปเสนะภิโสกล ทรงพระสฺยิน ๑๖ จัช เพาะให้รู้จักเหตุ
 อันจะให้ปรากฏไปในอนาคตกาลภายหน้า ฝันดังนี้ เป็นลักษณะแห่งบุพนิมิตคต ๔ ๗

พ. ศ. ๒๔๗๗

ตำราทำนายฝัน

๑. ฝันฝันด้วยเหตุอาศุโขม และอนภทนต์ มีได้จริง หมายความว่าร้ายและคืนดีกันได้
 ฝันด้วยเหตุอุปสังหร คือเหตุทกกลใจให้ฝันนั้น ฝันบ้าง มีได้จริงบ้าง บางทีทกกล
 ปรารภนาเพื่อจะให้ฝันประโยชน์ จึงทกกลใจให้ฝันเช่นนั้นก็มี บางทีทกกลโกรธ ปรารภนา
 เพื่อจะให้ฝันร้ายด้วยอุปยาของคน จึงทกกลใจให้ฝันเช่นนั้นก็มี เหมือนพระมหาเถรองค์หนึ่ง
 อยู่ในนามคหาวีรในโรหชนบท ในลังกาทวีป เธอให้ทักษิณทกกลถึงคันทนอยู่ในอาราม
 พกฤษทกกลอาศุคัยอยู่ในไม้ทกกลถึงคันทนนั้น มาวิงวอนเพื่อจะมีให้ทักษิณ เธอไม่ฟัง ขึ้นทกกลลง
 ทกกลโกรธ จึงบอกแก่พระมหาเถรในความฝันว่า พระมหาภิกษุผู้ฝันอยู่ถูกแทงแห่งพระผู้
 เป็นเจ้านายอีกเจ็ดคนจะสิ้นพระชนม์ พระมหาเถรจึงเอาความฝันไปบอกแก่นางนักษณ นาง
 นักษณมีกานาเอนความฝันกราบทูลแก่สมเด็จพระภิกษุทั้งหลาย ก็ให้กำหนดวันไป ครั้นล่วง
 ๗ วันไปแล้ว พระองค์ก็มีให้เป็นอันตาย เธอก็ทรงพระโกรธ วิษังให้ทกกลมีอีกก็เท่าพระ
 มหาเถรนั้นเสีย ฝันอย่างนี้มีมาดังนี้ จึงว่าฝันบ้าง มีได้จริงบ้าง ฯ

๑. ฝันเห็นด้วยเหตุขุพนิมิตคันทน เอภินคตสังจิริง เยว ฝันเที่ยงแท้ ฯ

๑. ฝันบุคคลละฝันนั้น หลบสนิทก็มีได้ฝัน คนอยู่ก็มีได้ฝัน ฝันนั้น ในกาลเมื่อ
 ทกกลทราหาคกรอภัย คือหลบขังหลบขังของวาม หลบ ๆ คันทน ๆ หลบไม่สนิท จิตคันทนขึ้น
 จากทกกลแล้ว ๆ เล่า ๆ ฝันนั้น กาลละระเสนายี ทิวา ทิวาวันระ เมก ฝัน บุคคลฝัน
 ในเวลากลางวันและเวลาเย็นยาม และเวลามัชฌิมยาม ฝันนั้นมิได้แน่ พระระบัพพะเส ทิวา
 ถ้าฝันในเวลาเย็นยามใกล้รุ่งไปจนเวลาเอภินคต เวลานั้นโอฆารสาหารทกกลบิโรภวันนั้น
 ชัยชัยไปในกาย แสงจิตและกายให้สลายแล้ว ฝันนั้นจริงเที่ยงแท้ ถ้าฝันก็คงระได้ก็
 ถ้าฝันร้าย คงระได้ร้าย ฯ

๑. เทวาทะพรหมา	ระวิการะจันโท	ปาสาทะนาโด	มะหิราชะราช
มัญจาสะเนตติ	คุปะนัคระรังสี	คาลาทิภะว	วิละสังชะตักโท
พุททาทิรปะ	เจกเขวิหาโร	จักกาธุสาโท	อะระณิยะชาทิ
คะชินทะหะยัส	สระฉัสสะคาวิ	นาคินทะยักชี	อุสะภะยัสสะโท

ชีวันทะวิภา มะธุณานิศาโย
เสกการวาทิ ถะสุตถิการวิ
นทิจะนาวัจ ทะรังคังสมุทโท
สสะทาเกุมมิ มะยวัระสัปปัง
นัพภังคะมานะ คุรุเวณิกัญญา
ปะทุมะปัตเต สุตตะเถระภุณฺหัง
อิสิริรมิเม นทะเรสุปาทา
ปะกัระณันเท สิสะเลทหักถัง
สุสวามันนเก พะทุเลกิลากา
นิราสะทุกขา นิภะยะอะโรคัง

เมฆาสุราโป ชะนะมังสะภุณฺหัง
ชะชาสุวัณณิ ปะทุมาทิกันโ
กุมาระลพโก ปะทีปวิมานัง
กมุณีญะมัจฉัง กิมิคุละสุรา
ชลังกโรนทา สุมณญะมาลยัง
สุกัปปะรุกขัง วัฑฒะจันตะสวรา
สุวัณณะหังสา กินวัระวัณฺณัง
สุทโธระนาสัง ชะลิกาทิพนทา
ชะนาณิสุชา คุละวะฑฒิกะเชง
ปลัทธิกัมมัง ขันธุณิวัฑฒกะ ๗

- ๑ เทวีนทะพรทัมา
ปาสาทะนาโถ
- ๑ ผืนเห็นพระอินทร์พรม
ยลปรางปราสาทศรี
- ๑ ผืนไถ่ที่ฟังกี
เห็นองค์ท้าวไทย
- ๑ มัญญาสะเนลัค
ทาลาทิเกวี่
- ๑ ผืนไถ่ขันเคียงคัง
พิศกายประไพโร
- ๑ เสี่ยงพิณประสานสังข์
สนั่นอินทเกวี่

- ระวิการะนันโท
- มะณิราชะราชา ๗
- ระวิการะนันทรี
- ประเวศมนทิวาลัย ๗
- และมะณิรวาไฟ
- จิราชะราชเทพิ ๗
- คุปะนัททะรังสี
- วิณะสังชะสัทโท ๗
- สวรค์วัจวิเศษโส
- ชติเรกรัตน์ ๗
- เสนะกังยาคาลกั
- ชเนกทิพยศัพท์โท ๗

W. K. 1877

ตำราทำนายฝัน

๑ พุทธาทิรูป
 วิกิตถาโท
 ๑ แผ่นพื้นพระพุทธรูป
 เห็นพระมุนีเทวี
 ๑ ไก่กักราว
 ทนงไคกักราว
 ๑ กระชินทะระยัส
 นาคินทะยกั
 ๑ เห็นคชพลายพัง
 มัรตและเกวียนโค
 ๑ แผ่นพื้นธรรมา
 ยลรูปธรรมา
 ๑ ขั้วขั้ว
 เมฆาสตราไป
 ๑ นมทนต์มสก
 นาฬนาฬ
 ๑ ทนงโคมนิกัส
 เสพย์มายะถรร
 ๑ เสถาภะวาท
 ๑ ๑
 ๑ ทนงแผ่นไม้
 กางม้วน
 ๑ ไก่ขั้ว
 ทมรสสุมาโล

[illegible]

๑ นกฏาณาวัง
กุมารธปโก
๑ ฝนลงณเรือข้าม
หนึ่งข้ามสมุทรทั้ง
๑ ฝนไถ้กัमारชม
หนึ่งเห็นนิมานปรว
๑ สวรรค์กุมภ
กุมภินิหารมัจฉ
๑ ฝนไถ้กัमारชม
กุมภินิหารและ
๑ ไถ้เท้าและไถ้กั
ลูกคุดและหนอนปาม
๑ นกฏาณมาน
ธลึงคะโรนคา
๑ หนึ่งฝนว่าไถ้เท้า
หนึ่งเห็นพระครูทั้ง
๑ ฝนไถ้ประคัมเครื่อง
ทักทรวงสุมาลี
๑ ปทุมมัยกะ
สุกัปปะรูกัง
๑ เสพย์บายในใบบัว
รากเหง้าปทุมมา
๑ เห็นกลีบพฤษภทวง
หนึ่งฝนว่าดูได้

ทรวงกิ่งสมุทรโท
ปะทิวาวิมานัง ฯ
แม่น้ำไถ้กัमारทั้ง
บรรลุดังณฝั่งฝ้า ฯ
และประทีปชะวาลา
กฎแก้ทักอัยัง ฯ
มยุรีจะสัปปัง
กิมิคุดะฟูซ่า ฯ
มยุเรศอินโสกรา
อสรพียประชีกคาม ฯ
ทั้งปูลาอันมากคาม
มาแปดเขื่อนท้ออาทมา ฯ
กระแวงณิกัญญา
สุมนัญจะมาลยั้ง ฯ
วรกถนนะภัง
สัมพัลโลกกัลยาณิ ฯ
รูนุเรืองอระว่ามคั
และมาลยัพเพษสัง ฯ
สุระเลาะณูญชัง
วิทกัณนทะสारा ฯ
ผลบัวโรชา
รวงรสอระโย ฯ
ผลเครือของประคัมไผ
วิทกัณนทะสัคคินา ฯ

W. P. ୱାଟ୍‌ସନ୍

ตำราทำนายฝัน

๑ อธิษฐานเม
สุวิธณะทั้งสี่
๑ เห็นพระอริยเจ้า
เสวยสุปะเพ็ญฉนัง
๑ ผันไค้ประพาสก
หนึ่งเห็นกนิรปาน
๑ ประภะณันเท
สุทโธระนาลัง
๑ ไสน้อยและไล่ใหญ่
ซากเคียรและบาทา
๑ ผันไค้ซำระลัง
ผันค้องเย็นโทษณ
๑ พาหาะนารี
ชะเลศหักดา
๑ ผันไค้กระกองชม
สังวสัถ์สมทวง
๑ ผันลงกระแสดาย
ผุกคำเกษมสานต์
๑ ปาสาทะมัญเ
สมุคคะภณุชัง
๑ ผันชนปราสาทสม
เกียงกัง อลันกา
๑ หนึ่งไค้ นิมิตต์เสพ
เสพรสทะการหวาน

นะคะเรสุปาภา
 กิระวิระธัญญิง ฯ
 และไ้เข้าในเวศวัง
 ขอนกกระยาหาร ฯ
 และประหงันสุพรรณมาน
 สุรเทพย์พิมานวัง ฯ
 สีสระเทหัทธัง
 ขะสิกาทิพนธ ฯ
 ทะล็กโหลทะลายมา
 กรชาคนาดไ ฯ
 สรีระวางก็้องไส
 และำทรวน^๒ทางขอคา ฯ
 สุกัลเระปา
 อภิรตินคัง ฯ
 อคมระปสทัง
 รสรวมภิรมย์สมาน ฯ
 ขำระกายฉะชลธาร
 แลวักชนคังใจหวัง ฯ
 ประเวระสุบัลัง
 มอระเนสุชา ฯ
 ยรณรัตนภา
 วโรกอลังการ ฯ
 รสหมักักยาหาร
 มอระสิกรมยา ฯ

ของเก่า

สิงห์

๑ สุตวายนนเท
ขะนานิสา
๒ ทั้งนิมิตกัมม
ใคร่จะสมหวัง
๑ สุขานุสุขสวัสดิ
กฎเกียรติเกชา
๑ นิราศะทุกขา
ประสิทธิกัมม
๑ นฤโคก แลระนฤทุกข
ภัยโรคภัย
๑ อาจให้สัมฤทธิ์
อาจให้เจริญชนม์
๑ ฐานานุคกิกัมม
สมบัติจะพูน
๑ ถ้วนล้ำเลิศมงคล
โกยบาทพระศาสดา

พระพุทธรูป
คุณะวาทะเทศน์
คฤสน์สุนัน
และสุลาภานา
ทิพพัฒนาปรา
คุณะวิเทศน์
นิพพะยาอะโรค
ปฐมัญจะวาทะ
เจริญศกติกาศ
เพราะนิมิตกัมมมงคล
จะประสิทธิประเสริฐผล
พลสุขสวัสดิ
บุรณเลิศประเสริฐศรี
อภิลักขณ์
กลว่าพินนา
วิชัยรัตน์ทบวรบาย

ลักษณะบุคคลผู้เป็นมงคลนึ่ง

๑ เทวาทพพหมา คือผู้ว่าไคยทั่วมหาพรหม และพระอินทร์ และเทพคา ทำนายว่าเข่นมงคลผู้ขึ้นอันประเสริฐ บุคคลผู้นี้จะก่อปรีย์ด้วยความสุขเข่นอันมาก จะเข่นใหญ่จะให้ลาภเข่นอันยิ่ง

๑ ระวิการะนโท ผู้ว่าไคยเห็นไคยกับดวงพระจันทร์ พระอาทิตย์ และดาวนักขัตฤกษ์ ผู้นี้จะมิเกชาภาพเข่นอันมาก และเข่นใหญ่ ถ้าชายจะไคยเข่นใหญ่ในแผ่นดิน ถ้าหญิง

พ. ศ. ๒๔๗๗

ตำราทำนายฝัน

จะได้เป็นนางอธิการบดีคนงานบุญจะป่วยเป็นอัมพาตคนไข้ใจ ได้เป็นแม่เลี้ยงหม่อมกษัตริย์
ทั้งสองพระนคร และจะมีอำนาจชนะแก่ข้าศึกทั้งปวง อันมีบรรพชาศักริทธิคุณพระเจ้าศรีธรรมโศก ฯ

๑ ปาสาทะนาโถ ผันว่าได้เห็นและได้ขึ้นสู่ปราสาทสำเร็จวัยยถกต่าง ๆ จะได้กิน
เมือง จะเข่นเทียนกัณฑ์ทั้งปวง นัยนั้นว่าผู้มีบรรพชาศักริทธิคุณได้ลาภ ผันว่าได้ทั้ง
อันใด อันหนึ่ง ผันจะยังยืนไปด้วยความสุข ฯ

๒ มะณี ผันว่าได้ดวงแก้ว จะมีบุญทั้งพระยาขุนทรราช เป็นพ่อค้า ผันว่าทายส
เอาแก้วมาวางใต้ในหัตถ์ จะได้เป็นเจ้า นัยนั้นว่าจะได้บุตรอันมีวาสนามาก ฯ

๓ ราชระวี ผันว่าได้เห็นได้พบพระมหากษัตริย์และนางพระยา ทำนายเหมือนกัน
กับพบเทวดา เหตุไฉนว่ามีบุญดีชอเทวดาเหมือนกัน ฯ

๔ มัญจาคะเน ผันว่าชนชาติชนอันสามมีเคียงและตั้งเป็นตน ผันจะมีความสุขเป็น
อันมาก ฯ

๕ สักคุปณกัระรังสี ผันว่าได้ขึ้นสวรรค์จะได้เล่นที่ นัยจะได้เป็นใหญ่ ผันว่า
ขึ้นสู่เขาจะมียศ ผันว่าดีมีออกจากกาย ผันจะมีเกษมภาพรุ่งเรืองไปในที่ทั้งปวง ฯ

๖ ทาลาทิภะโร วิณสังฆะสังโก ผันว่าได้ยินลือ และได้ยินเสียงฆ้องกลอง แตรสังข์
เป็นอัน จะได้เป็นใหญ่กว่าคนทั้งหลาย จะมีเกียรติคุณถกถ้องไปในที่ทั้งปวง ฯ

๗ พุทธาภิรัชเปกีย ผันว่าได้บูชาซึ่งเจดีย์ฐาน มีพระพุทธรูปเป็นอัน จะได้ลาภเป็น
มงคลอันประเสริฐ จะมีคະเคชะ ฯ

๘ วิหาโร ผันว่าได้เข้าสู่พระวิหาร จะได้ทั้งสุขอยู่เป็นสุข ฯ

๙ จักกาธุลาโ ผันว่าได้เห็น ได้ถืออาวุธ มีจักรเป็นอัน ผันจะยกอุบายอันใด
อุบายนั้นก็จะให้สำเร็จความปรารถนาทุกประการ เหตุพระยาดีเปรียบไว้ว่าบุญญาอัน
ชาวอุทหนึ่ง ฯ

๑๐ ชะระณิยะชาติ ผันว่าได้กินแผ่นดิน จะได้เป็นใหญ่ จะมีอาชญาแผ่ไปในแผ่นดิน ฯ

๑๑ ณะชินทะระยัสสะระณิสสะภาว ผันว่าได้ซึ่ง ขี่ม้า ขี่รถ จะได้เป็นเสนาอำมาตย์
ผันว่าได้ ขันนางโค เทวดาจะรักษา ฯ

ของเก่า

สิงห์

๑ นาคินทะขักขุสธัญจะสีโท ผ่านว่าไคพยนาควราช และนาคเกียวกัฏ จะไค้ลาภ
นารัชนัมัยบรรพาศักดิ์ ผ่านว่าไค้เห็นและไค้ยินเสียงสุนัซ จะมิยวิวารเป็นอันมาก ผ่านว่า
ไค้เห็นและไค้ขู้โคสุภุภราชและราชสีห์ ถ้าเชื่อใจ จะไค้เป็นอัครมหาเสนาผู้ใหญ่ ถ้าลูก
ขุนนาง จะไค้กินเมือง ๒

๑ ชีวันทะธวัณมระผาณิกาโย ผ่านว่าไค้กินน้ำผึ้งและน้ำนม และทะธินและน้ำอ้อย จะไค้
กำลังไพร่พลยศศักดิ์เป็นอันมาก จะหายโรค ๒

๑ เมฆา ผ่านว่าไค้กินเมฆ จะไค้เป็นใหญ่ จะชนะแก่ข้าศึก จะย้ายเสียซึ่ง
เกียรตินิกรณทั้งปวง จะไค้ยารุงพระศาสนา ๒

๑ สุราโย ผ่านว่าไค้กินสุรา จะหายโรค ๒

๑ ชะนะมิงสะภุณชี ผ่านว่าไค้บริโภคหม่อมขุนย์ จะไค้เป็นเจ้าเมือง ๒

๑ เสทภะราวักถะ ผ่านว่าไค้เลี้ยงชาวหม่ขาว และประภักษาภรณ์อันขาว ผู้นั้นจะมีบุญ
จะอยู่เย็นเป็นสุข ๒

๑ สุกคทะรุจิ ผ่านว่าไค้กางร่ม จะมีความสุข ผ่านว่าไค้กางฉัตร จะไค้ที่อยู่ปลมกั
จะไค้เป็นใหญ่ ๒

๑ อระชา ผ่านว่าไค้เห็นไค้ถ้องชัย จะมีอำนาจ จะชนะแก่ข้าศึก จะไค้เชลยเป็น
อันมาก เหตุอระชาศัพท์นั้นแปลว่าธงชัย ๒

๑ สุวัณณิ ผ่านว่าไค้เงินและไค้ทอง จะไค้บุตรอันพึงใจ ๒

๑ ปะทุมาทิกันโธ ผ่านว่าไค้ชิมซึ่งของหอม มีกอดยวี่เย็นทัน จะไค้พบพี่น้องอัน
อยู่ไกลจะมาหา ๒

๑ นะถัญจะนาวัจนะวัจนังคังสมุทโท ผ่านว่าไค้ขนาวาข้ามแม่น้ำมหาสมุทรถึงเกาะถึงฝั่ง
จะภิกษุอันกระทำซึ่งการอันใด การอันนั้นก็สำเร็จความปรารถนาทุกสิ่ง และผ่านว่าทักน้า
กัฏยทัวะ จะไค้เป็นใหญ่ ๒

๑ กุมาระลพิภโธ ผ่านว่าไค้กุมาร จะไค้ลาภทาสทาสี ๒

๑ ปะทีป้า ผ่านว่าไค้เห็นและไค้ประภัก จะไค้มีบุตรอันเป็นนักปราชญ์ ๒

พ. ศ. ๒๔๘๗

ตำราทำนายฝัน

- ๑ วิมาน ฝันว่าไ้ขึ้นวิมาน จักได้กินเมือง ฯ
- ๑ สะสารกุมภี มะยู่จะสยั้ง ฝันว่าไ้เห็นและไ้จับกระต่ายและระเซ้และนกยูงและงู
จะไ้ภรรยาและทาสีทาสีช้างม้า และระชนะแก่ข้าศึก ฯ
- ๑ กุมภีมูระมิฉวิ ฝันว่าไ้เค้ไ้ปลว จะไ้ลาเงินทองเย็นอันมาก ฯ
- ๑ กิมิคุระสุร ฝันว่าไ้ถูกค้องทองหนอนและทองคุด จะไ้ลา วิญญาณะทรัพย์
และอวิญญาณะทรัพย์ เย็นอันเร็ว ฯ
- ๑ นพวิคะมานะคะระเวณิกัญญา ฝันว่าไ้เหาะไปในอากาศ จะมีศประเสริฐกว่า
คนทั้งปวง ฝันว่าไ้พบศรอาหารย์ จะไ้เย็นที่เคาพแห่งคนทั้งปวง และจะไ้กัลยาณมิตร
อันเย็นนักปราชญ์ ฝันว่าไ้นาง ถ้าเย็นสมณะ อุตสาห์เล่าเรียนรัฐพระไ้รยฎก ถ้าเย็น
ศฤทส์ถ์ จะไ้ลาชอขรรคม ฯ
- ๑ อะลึงคะโรนคาสุมนัญมะลยั้ง ฝันว่าไ้ประคัยกับเคระองอาหารทั้งปวง และ
ไ้ทั้งซึ่งกอกมณีและพวงดอกไม้ ถ้าสตรีสาวจะไ้สามีอันพึงใจ ถ้ามีสามีแล้วจะมีบุตร
อันพึงใจ ถ้าบุรุษจะไ้ภรรยาอันพึงใจ ฯ
- ๑ ปะทุมะยักเคสุสละระฤณชัง ฝันว่าไ้ขริโลกซึ่งเงี้ยวและรากขั้ว และใบขั้ว และ
ผลาหารอันมีรส จะหายโรค และมีกำลัง ฯ
- ๑ สุกิปะระรุกชัง ฝันว่าไ้เห็นและไ้ชิมซึ่งไม้กลัปลพฤษณ์ แม้นจักกระทำกรสิ่งไ้
จะไ้สำเร็จความปรารถนา ฯ
- ๑ วัคคะจันทะสรา ฝันว่าไ้ทาแก่นจันทน์แกง จะมีลาภและเย็นที่รักแห่งคนทั้ง
ปวง จะหายโรค ฯ
- ๑ อิลิวิรมะมะระเรสุปาทา ฝันว่าไ้พบพระสมณะพราหมณาจารย์อันแสงหาศีลา
ทิคุณ เทพการรักษา ฝันว่าไ้เห็นและเข้าอาศัยซึ่งพระนครอันเย็นเกษม จะไ้ทั้งพ้องอัน
ประเสริฐ จะมีความสุขมาก ฝันว่าไ้ขริโลกโลกชนสุบเพ็ญชนะ จะบริบูรณ์ด้วยลาภ
จะอยู่เย็นเป็นสุข ฯ
- ๑ สุวัณณะหงส์กนิระวิระณัญญ ฝันว่าไ้เก็บขี้ไ้ ไ้ทั้งสัทอง และกนิระ จะมีผู้นำ

ของเก่า

สิงห์

เขาลากเข็นของอันพึงใจมาให้แก่ต่างประเทศ นัยหนึ่งว่าจะได้ภรรยาอันมีบรรพการศักดิ์ ๗

๑ ประการณินเทสสะเถระหัตถ์ถึง ฝันว่าได้ออกเรือขาย และต้องตกศิ่วระตึกมือและเท้า
ฝันจะได้เป็นใหญ่ โพรจะได้เป็นขุนนาง ขุนนางจะได้เป็นเจ้าแผ่นดิน - ถ้าเป็นกษัตริย์จะ
มีอาชญาปกแผ่ไปในที่ต่างๆ กุญหนึ่ง พระยาจันทราช เป็นยุครคนเชิญใจ ได้เป็นพระมหา
กษัตริย์เจ้าเมืองพาราณสี มีพระเศษานภาพเป็นอันมาก ๗

๑ สิวะนาสังชะลิกาทิพินทา ฝันว่าต้องจำจองโซ่ตรวนเป็นอัน ๗ จะไยศักดิ์เป็น
อันมาก ถ้าเป็นขุนนางจะได้เลื่อนที่ ถ้าเชิญใจจะได้เป็นกษัตริย์ ๗

๑ สิวายันนเค อันว่าสุบินนิมิตตทงหลายซึ่งกล่าวมานี้ แลล้วนเป็นมงคลสุบินอัน
ประเสริฐ อันพระอรธกถาจารย์เจ้าทั้งหลายผู้รู้ชำนาญ ในพระคัมภีร์สุบินปะละพยากรณ์
รนาแก่งไว้เพื่อจะให้ประโชชนแก่สัตว์โลกทั้งปวง ก็ยกแต่เท่านั้น ๗

ใครเป็นคนสร้างล้อ?

โดย “ทัศนียากร”

ใครเป็นคนสร้างล้อขึ้น? ล้อเป็นของ
ที่ไม่แปลกหูแปลกตาอะไรนักในโลก แต่
ใครจะเป็นผู้คิดทำล้อขึ้น? มนุษย์ผู้หนึ่งคง
เป็นคนนำมหัศจรรย์อยู่มาเกิดเขว เขาไม่มี
ตัวอย่างล้อลือเป็นแบบประติมากรรม และในสมัย
อันยากไม่ใ้วาเป็นยุคไหน แต่แน่ที่เขว
ความนึกของมนุษย์ยังมีใจอยู่ในวงอันกว้าง
ขวางเช่นเคยวน คึกคักหรือ เขาผู้นั้นไม่มี
แบบทำเสียเลย แต่อย่างไรก็ตาม นัก
ประติมากรรมผู้หนึ่งก็คิดทำไปจนสำเร็จ ธรรมชาติ
ไม่เคยสร้างสิ่งที่มีลักษณะเหมือนล้อ มนุษย์
ที่มีชีวิตอยู่ก่อน เขาก็ไม่เคยทำสิ่งเช่นนั้นเลย

มนุษย์ก็กำยรวพพัน คำรังสีอยู่ในโลก
ที่ไม่เคยใดเห็นล้อ แต่เขาก็อาจสร้างสม
สิ่ง ๆ หนึ่ง ที่สามารถขยความเจริญให้เกิดแก่
มนุษย์ชาติได้ สมมกว่าโลกเราไม่มีสิ่ง
เราเรียกกันว่าล้อ ลองนึกดูที่หรือว่าเขวเป็น
อย่างไร? โลกนี้ถ้าไม่มีรถยนต์ รถไฟ
เรือนยนต์ เรือกลไฟ เครื่องพิมพ์หนังสือ
เครื่องทองคำ นาฬิกา รถลาก ฯลฯ

ตลอดงานกระทั่งโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่
ต้องใช้เครื่องจักรยนต์กลไก เครื่องไฟฟ้า
และอะไรต่ออะไรเหลือที่พระรณนา อันยังให้
ชีวิตของมนุษย์มีความสำราญผาสุก คึกคัก
ก็หรือ เกวียนที่เทียมควายวัว หรือ กระบือ
ซึ่งเป็นยานพาหนะที่สามัญที่สุด ก็จะต้องมี
ขึ้นไม่ได้ในโลก ถ้าว่ามนุษย์ประหลาดผู้นั้น
มิได้สร้างล้อขึ้นขณะที่เขายังมีภาวะแห่งชีวิตอยู่
ในป่าเปลี่ยว ถ้าก็ข เขามิได้สร้างแต่ล้อ
เท่านั้น เขาสร้างประชาชาติขึ้นมากหลาย

ล้อมีอายุในโลกเรานานปานใดไม่มีใคร
สามารถจะตอบได้ - เรายังคงว่า ก็ยังจะ
รู้สึกว่ามีมนุษย์มีความรู้ขึ้นก็มีล้อ ชาว
เขยล่อนแอ และชาวอียิปต์โบราณ เรา
เห็นได้จากรูปสลักรูปเขียนของเขาว่า เขา
มีความรู้ ๆ จักได้ล้อ และในจำพวกมนุษย์
ชาติ ๆ ทั้งสองนั้นเป็นชาติที่นับว่าเก่าแก่ยิ่งที่สุด
อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ชาติอียิปต์จะก่อเกิดขึ้น
บนฝั่งแม่น้ำไนล์ และชาติเขยล่อนจะประดิษฐ์
ขึ้นบนลุ่มแม่น้ำไทกริส และ ยูเฟรติส ก็มิ

ทัศนียากร

สิ่งที

อัครวิบุรุษผู้หนึ่งไม่ปรากฏนาม ไต่ประคัม
และ ประสิทธิ์ประสาท ให้เป็นมฤคก ของ มนุษย
ชาติ สิ่ง ๆ หนึ่งซึ่งอาจระบิได้ว่านามศักดิ์ศรี
ยิ่งนัก เพราะสิ่งที่มีมนุษย์ชั้นหลังคิดทำกัน
มิเรอบินเป็นคน และอะไรที่อะไรอีกมาก
ก็มาจากความคิดของมนุษย์ผู้หนึ่งนั้น

ความสำเร็จ

ถ้อยคำที่น่าขบใจประโยคหนึ่งของ ท่าน
เชกสเปียร์ จินตกวีเอกเรื่องนามของอังกฤษ
ซึ่งได้ประพันธ์ไว้ในหนังสือ “ยูเลียสซีซาร์”
ตอนหนึ่ง มีใจความว่า

“บรุตัส ทริก, โชคคิหรือโชคร้ายของ
มนุษย์เรานั้น มีไต่อยู่ที่ดาวประจำตัวกอด แต่
อยู่ที่ตัวของเราเอง ในฐานะที่เราจะเป็นคน
มีโชคคิ หรือโชคร้าย”

เรามักจะสังเกตเห็นได้ว่า บางคนทำอะไร
ก็สำเร็จรวดเร็วไปไต่โดยง่ายกาย แต่เขา
เหล่านั้นก็มีไต่ทำงานหนัก หรือมากไปกว่า
คนอื่น ๆ เลย บางทีก็ลึบระน้อยกว่าเสียอีก
เขามีไต่ห่วยโยในกิจการนั้น ๆ เหมือนคนขี้
หรือบางทีก็น้อยกว่าเสียกว่าซ้ำ แต่ถึงกระนั้น
ก็ก เขาก็กระทำกิจการนั้น ๆ สำเร็จไต่อย่าง
น่าชมเชย ก็เหมือนโชคคิต่าง ๆ นั้น ะมาหา

เขาเอง เช่น โอกาสคิ มิตรภาพ สุขภาพ
และ โชคคิลาภ ไม่ว่าเขาจะหยิบยกสิ่งใด ๆ
ก็เงินเงินทองทองไปหมด ะทำสิ่งใดก็สำเร็จ
ไปเสียทั้งนั้น ทำไมบุคคลดังกล่าวนี้จึงมี
ผลสำเร็จไต่เช่นนั้น เขามีอำนาจอันสูงส่งและ
ปราชาญไเปรื่องอย่างไต่หรือทำให้เขาอยู่เหนือ
ระคัยสามัญชนทั้งหลาย ก่อนที่ระชัยบุญหา
เหล่านั้น ขอให้เราคำนึงว่า อะไรบ้าง ที่
ไม่ใช่ความสำเร็จ

(๑) ความสำเร็จนั้น มีไต่เป็นสิ่งที่ปลิว
มาตามลม ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นสมบัติของ
ผู้หนึ่ง และแล้วก็ผ่านอีกคนหนึ่งไป มัน
มีไต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยการบังเอิญ และก
ไม่ใช่อำนาจนอกเหนือภายนอกอันไต่ที่นำมา
หรือไม่นำมาสู่เราซึ่งโชคคิ ความสำเร็จนั้น
มีไต่อยู่ที่อำนาจ หรือ กรณีแวดล้อมภายนอก

ใด ๆ มีไต่เป็นเพราะโชค หรือการบังเอิญ
และท่านก็มีไต่เป็นเครื่องมือของโชค

ถ้าหากความสำเร็จ หรือความไม่สำเร็จ
จะเกี่ยวเนื่องด้วย กรณีอันแวดล้อมภายนอก
แล้ว และกไต่เข้าไปตามกรณีแวดล้อม
และสภาพการณ์ภายนอกเท่านั้นจริง ไม่ว่า
เราจะประกอบกิจการใด ๆ ก็คงจะได้ผลลัพธ์
เหมือนกันหมด แต่ไม่ใช่เท่านั้น สมมท

พ. ศ. ๒๕๓๗

ใครเป็นคนสร้างล้อ?

ว่ามีบุคคลสองคนได้ลงแค้นความล้มเหลว เพราะ
ธนาคารที่ตนได้ฝากเงินไว้ล้ม ผู้หนึ่งได้
เสียอกเสียใจเป็นหนักหนาในโชคร้ายของตน
และกล่าวว่า “ฉันพินาศแล้ว” และในที่สุด
ก็ไถ่ขายเสียในท่ามกลางแห่งความขื่นเค้น

แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้มานะพยายามประกอบ
การงานต่อไป จนในผลที่สุด กลายเป็นทรัพย์
มากกว่าด้วยที่เขาได้สูญเสียไป พฤติการณ์
ที่ก่อให้เกิดแก่เขาทั้งสองนั้นเหมือนกัน ต่างกัน
ก็ที่ความคิดความเห็น ถ้าความสำเร็จหรือ
ความไม่สำเร็จ อยู่ที่กรณีแวดล้อมภายนอก
ทั้งกล่าวแล้ว เขาทั้งสองก็ควรจะได้รับความ
กระทบกระเทือนเหมือนกัน และเสมอกัน แต่
แทนที่จะเป็นเช่นนั้น ฝ่ายหนึ่งไถ่ขายไปเพียง
ขาด แยกอีกฝ่ายหนึ่ง กลายเป็นคนมั่งมีรวย
ทรัพย์ ฝ่ายหนึ่งเต็มไปด้วยความหวาดกลัว
และระทมทุกข์ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเต็มไปด้วย
ความมานะและหมั่น ฝ่ายหนึ่งเต็มไปด้วย
ความพรั่นและเวทนา แยกอีกฝ่ายหนึ่ง
เต็มไปด้วยความร่าเริง และหาประโยชน์จาก
การที่ตนได้รู้ไว้ให้เห็นมา

ผู้หนึ่งกล่าวว่า “ฉันสำเร็จ” อีก
ฝ่ายหนึ่งกล่าวว่า “ฉันล้มแล้ว”
ขอดกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ความสำเร็จ

นั้นมิใช่เป็นไปโดยโชคหรือการบังเอิญ และ
เราก็มิใช่เป็นเครื่องมือของโชค สิ่งเช่นนั้น
จะไม่มีอยู่ในโลก แต่ถ้ามีก็อาจก่อให้เกิด
ความอลหม่านในสิ่งต่าง ๆ ได้ โลกอัน
ไพศาลของเรา ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ
อย่างมากหลาย ฉะนั้น ถ้าสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ
มิได้ดำเนินตรงตามกฎแล้ว ก็อาจเกิดมี
ภัยอันตรายขึ้นในทันทีทันใด ฉะนั้นจึงไม่มี
ที่สำหรับจะท้อถอย

โชคหรือการบังเอิญทุกอย่าง สิ่งทุกอย่าง
จะต้องเป็นไปตามกฎที่ตายตัว และสิ่งนั้น
ได้กระทำโดยการคำนวณอย่างเที่ยง และ
ละเอียดละออ ส่วนโชคนั้นก็อยู่ในกำมือของ
ท่าน ในภายท่านก็มีอำนาจพระนิคหนึ่งที่จะ
ก่อขึ้นชีวิตท่าน โดยให้เข้าไปตามท่านของ
สภาพการณ์ของกฎโลก เพื่อให้คุณความ
สามารถที่จะตั้งเข็มทิศ และทำอยู่ตามวิถี
ทางนั้น จนกว่าจะถึงซึ่งปลายทางสุด ท่าน
มีจิตที่อิสระ ท่านจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดใน
ทรายได้ หรือท่านจะปล่อยให้ชีวิตของท่าน
เลือนลหายไป ชีวิตนั้น อยู่ในกำมือของท่าน
จะชั่วหรือดีก็เพราะท่าน ไม่มีอำนาจภายนอก
อันใดที่สามารถจะทำอะไรแก่ท่านได้ นอก
จากท่านจะปล่อยปละละเลยเสีย เพราะว่า

นิตินิยาการ

สิ่งที

ท่านเป็น “ผู้มีอำนาจเหนือโชค” ท่าน
เป็น “ผู้บัญชาการแห่งวิญญาน”

(๒) ความสำเร้นั้น มิได้เกิดจากผล
ของความเฉลียวฉลาดหรือคุณความสามารถ
เราคงได้ทราบจากความสังเกต และความที่
ได้รู้ ได้เห็นมาแล้วว่า มิใช่แต่ผู้ที่เฉลียว
ฉลาดเป็นพิเศษ ผู้ซึ่งมีความสำเร้งได้ แต่
มักจะเป็นผู้ที่เขายัญญา และความสามารถอยู่
สักหน่อย ที่ฟังซึ่งซบ ถ้าความสำเร้งไวได้
แต่ถ้าเป็นเพราะความเฉลียวฉลาด และความ
สามารถเท่านั้นทำให้เกิดความสำเร็จขึ้นแล้ว
คั้งนั้น ประชาชน พลเมือง ทั้งหมด ผู้มีความ
ฉลาด และสามารถ คงจะทำอะไรสำเร้งทุกคน
แต่ไม่ใช้กรณีนี้แท้จริง ผู้ที่มีไหวพริบ
ปราชาญเปรี๊ยะ แต่งกายกวยเสื่อผ้าที่ขาววัน
เกินชายไม้ซีกไฟ และเชือกผูกของเท้า อยู่ใน
ถนนหนทางก็มี เจริญกวยวิทยาคณะซึ่ง
สำเร้งจากมหาวิทยาลัย อาอยู่คามที่พัก
คนเกินทางก็ได้ ส่วนบุคคลผู้ที่ได้รับการ
ศึกษาอย่างธรรมดา และโดยเพราะไม่มี
ไหวพริบปราชาญเปรี๊ยะอะไร ก็ยังได้เข้าขึ้นไป
ถึงขั้นโคชั้นสุดท้ายแห่งความสำเร็จได้

(๓) อีกประการหนึ่ง ความสำเร้งก็
มิใช่ผลแห่งกรณีทั่วแวล้อมทุกที ถ้าเป็น

เช่นนั้น ผู้ที่เกิดในครอบครัวที่มั่งคั่ง คงจะ
ประสบแต่ความสำเร็จเสมอ และผู้ที่เกิดใน
ครอบครัวที่ยากจนข้นแค้น คงจะไม่ประสบซึ่ง
ความสำเร็จ สิ่งนี้ไม่จริง ผู้ที่เกิดในฐานะที่
มักะยังตกอยู่ในความยากพร่องเสมอ และ
ผู้ที่เกิดในครอบครัวที่อตกคชชกสน แม้ว่าจะ
ได้รับการศึกษาแต่ชั้น หรือไม่ได้รับเลย ก็
ยังสามารถขยับขึ้นไปถึงยอดสุดได้ เรา
เคยได้ทราบถึงบุคคลผู้ซึ่งมีโอกาสดังชีวิต
มีสุขภาพดี ได้รับการศึกษาดี มีคุณความ
สามารถ มีเงินมีทอง มีมิตรสหาย อำนาจ
อันแท้จริงทุก ๆ สิ่ง ทุก ๆ อย่าง ที่อำนวยความสะดวก
ความสำเร็จมีขึ้นได้ และผลก็คือ ความไม่
สำเร้งอย่างน่าอับอาย สำหรับเด็ก ๆ ที่
ยากจน ที่มีตัวอย่างเหมือนกัน ถึงแม้จะ
ประสบแต่การอับโชค ก็ยังได้ไต่ขั้นไต่ขึ้นไป
ถึงขั้นความสำเร็จได้ ถึงแม้ว่าเขาจะถูก
ขมรมให้ทำงานหนักแค้นย่ำเขาว่ ฉะนั้นเขาก็
ยังคอยหาโอกาสและเวลาที่ทะเล่เวียน เพื่อ
ทำตัวให้เหมาะ สำหรับตำแหน่งหน้าที่สูง ๆ
ต่อไป

(๔) และความสำเร็จนั้น ก็มีได้สืบเนื่อง
มาจากบรรพบุรุษ ออกจะเป็นข้อยกเว้นมาก
กว่ากฎที่บรรพหลานของผู้ที่มีความสำเร้งก็

พ. ศ. ๒๔๗๗

ใครเป็นคนสร้างล้อ?

ขยู่แต่ในสภาพฐานะปานกลาง หรือไม่เป็น
ผู้ไร้ความสามารถอย่างน่าสงสาร ย่อมเป็น
ธรรมดาอยู่ว่า บุตรของผู้เป็นใหญ่เป็นโตไม่
ค่อยจะได้ร่ำเรียนซึ่งจะเป็นความสำเร็จ และ
คุณสมบัติทางทศกมุทมาตั้งแต่ต้น หากบิดา
ของเขา บุตรของผู้มั่งคั่ง สมบูรณ์ไปด้วย
ทรัพย์สินเงินทอง มักจะหลงลาถุทรัพย์สมบัติ
ที่ใคร่จากบิดาไปโดยทางไม่เป็นสาระ

เป็นเพราะกรณี^{นั้น} บุคคลที่มีความอดสา^{หะ}
มาก กล่าวโดยทั่วไป ก็คือบุคคลที่ช่วย
ให้ผู้^{อื่น} สำเร็จโดย การ งาน ที่หนัก ของเขา
ความขยันขันแข็ง และ ความสามารถในกิจ
การงานชั้นโตๆ นั้น เป็นสิ่งประเสริฐ ซึ่ง
เป็นทางช่วยผู้^{ที่} สำเร็จ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้
ด้วยดี แต่สิ่งนี้ไม่ใช่รากแก้วของความ
สำเร็จ

บุตรของนักพรตซึ่งมีชื่อเสียงโด่งดัง อาจ
ไม่เคยเป็นนักพรตที่มีนามอโห^สะ กษัตริย์ของ
ผู้ที่มีความคิดปรา^ดชย[์]เป[่]รื่อง อาจยกพร่อง
ในคุณวุฒิของบิดาเสียที่เกี่ยวข้อง ในวิถีทางที่จะ
เป็นใหญ่เป็นโต

(๕) การที่จะบรรลุถึงซึ่งความสำเร็จ
ในกิจการใด ๆ นั้น มิใช่เป็นผลของการทำ
งานหนัก และมีความอดสา^{หะ}จริงอยู่ ผู้ที่มี
ความสำเร็จได้ จำเป็นจะต้องเป็นผู้ทำงานหนัก
แต่สิ่ง^{ที่} สิ่ง^{ที่} เกิดขึ้นประ^สติ^{ธิ}ที่ประ^สา^ทความ^สำ^รสำเร็จ
ไม่ได้ ถ้าหากว่าความอดสา^{หะ}และการ
ทำงานหนักเป็นกัน^เเท^ก ก่อให้เกิดความสำเร็จ
ขึ้นได้แล้ว ฉะนั้น มนุษย์เราทุกคน
ผู้ซึ่งกระทำงานหนัก ก็จะบรรลุถึงซึ่งความ
สำเร็จทุกคน

(๖) และที่เช่นเดียวกัน ความสำเร็จ
นั้น มิใช่เนื่องมาจากการศึกษาอบรม^{ที่}
เพราะว่าถ้าเป็นเช่นนั้น ผู้ที่ออกศึกษา และ
ผู้ที่ได้รับการศึกษาไม่เพียงพอ หรือไม่เคย
เล่าเรียนเลย ก็จะมีความสำเร็จไม่ได้ แต่
ก็ยังมิบุคคลไม่น้อย ผู้ซึ่งดั่งนั้นว่า จะได้รับการ
ศึกษาน้อย หรือไม่เคยศึกษาเลย ก็ยัง
เชยฐานะของเขาให้สูงขึ้นได้

คุณประโยชน์ของการศึกษาที่^{ที่} นั้น ใหญ่
หลวงนัก แต่ถ้าใครมีความปรารถนาที่จะ
ศึกษาจริง ๆ แล้ว ก็อย่าเล่าเรียนและฝึกฝน
ตนเองได้ ในเวลาว่างงาน ผู้ที่ได้รับการ
ศึกษาเป็นอย่างดี แต่ที่ยกพร่องในคุณวุฒิ
ที่จะนำความสำเร็จมาสู่ตน ก็มีอยู่ไม่ใช่น้อย

(๗) อนึ่ง ความสำเร็จก็มีได้โดยที่โชค
ลาก โชค^{ที่} ลาก^{ที่} ทำให้ชีวิตมนุษย์เราลุล่วง

แต่เราที่ทราบกันอยู่ทุกคนแล้วว่า มิได้

สำเร็จไม่ได้ เพราะว่าผู้ที่มีโชคกลางในการ
พินัน สลากกินแบ่ง หรือการเสี่ยงต่าง ๆ
ที่เขาทรัพย์สินกัน มักไม่ค่อยจะทำกิจการ
ใหญ่ ๆ โต ๆ ไปได้สำเร็จ ผู้ที่เคยประสบ
ความสำเร็จมาแล้ว หรือผู้ที่มีชื่อเสียงนั้น เขา
ไม่ถือว่าโชคกลางเป็นสิ่งนำมาซึ่งความสำเร็จ
เลย ครองกันข้าม เขามีน้าพาในเรื่อง
โชคกลาง แต่เขาพยายามทำตัวไคร่งใน
กิจการงานของเขาไปโดยความละเอียดละออ
ยิ่ง ผู้ที่ประกอบการค้าใด ๆ ถ้ามีความ
เชื่อถือในโชคกลางแล้ว ในมีชัยผู้นั้นจะต้อง
ประสบซึ่งความทายนะ บุคคลที่พำนักอยู่ใน
โชคกลางเสมอ ก็คือบุคคลที่ขี้โชค เขา
เหล่านั้นถ้าทำสิ่งใดไม่สำเร็จแล้ว มักจะชัก
ทอดไปถึงโชค โดยกล่าวว่า “โชคไม่ดี”
“ไม่มีโชค” “โชคร้าย” “อับโชค”
 ฯลฯ และกล่าวว่าผู้ที่ประสบโชคกลางนั้น
เป็นผู้ที่มี “โชคก็” “โชคอำนวย” ผู้
ที่ทำอะไรไม่สำเร็จนั้น มักจะมีข้อแก้ตัวต่าง ๆ
นานาเสมอ

(๘) และความสำเร็ก็มีใช้อยู่ที่ “ความ
สามารถ” เหมือนกัน บุคคลชนิดที่มิ
ความสำเร็จได้นั้น ถ้าเขาไม่ทำตนของเขา

ให้เป็นผู้ที่สามารถแล้ว ก็หาผู้ที่สามารถมา
ร่วมมือกับคนไม่ แต่สำหรับความสามารถ
ในตัวของมันเองแล้ว จะไม่ได้สำเร็จเลย
คุณความสามารถจะเป็นเครื่องอุปถัมภ์สำหรับ
ให้ผู้ประกอบกิจการมีความสามารถขึ้น แต่ไม่
จำเป็นจะต้องสำเร็จ ไม่จำเป็นในทางค้าขาย
หรือกิจการแขนงใด ๆ ในชีวิต ความสำเร็จ
จะมีขึ้นได้ ก็ต้องมีวิวัฒนาการอื่น ๆ ประกอบอยู่
ด้วย ข้าพเจ้าได้เคยทราบเคยเห็นด้วยความ
สนิทที่ผู้มีความสามารถก็ ไม่เคยเชย
ฐานะของเขาให้เหินห่างไปได้ นอกจากจะ
เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หย่อนความสามารถรู้สึกเบื่อ
หน่ายทอดถอยเท่านั้น และข้าพเจ้าก็ได้เคยรู้
เคยเห็นผู้ที่มีฐานะเป็นแต่เพียงกรรมกร เขียน
อ่านหนังสือยังไม่ค่อยออกก็ สามารถเลื่อน
ฐานะของเขาขึ้นไปถึงระดับสูง แล้วก็เป็นผู้ที่
มั่งมี นิ่งกินนอนกิน เขาได้แต่อาศัยและ
ไวเนื้อเชื้อใจในผู้อื่นให้เป็นผู้ดูแลกิจการใน
สำนักงานของเขาทั้งนั้น บุคคลเหล่านั้นได้
เลือกเอาแต่ผู้ที่มีความสามารถในการงานเข้า
มาทำงาน ซึ่งดูเหมือนว่าเขาเหล่านั้นจะไม่
เข้าใจเสียด้วยซ้ำ ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่า
ความสำเร็จนั้น มีใช้อยู่ที่ความสามารถเลย

พ. ศ. ๒๔๗๗

ใครเป็นคนสร้างลือ?

ความสำเร็จคือวุฒิแห่งจิตตั้งใจ

ชายที่ข้าพเจ้าเอาใ้ยินท่านกล่าวว่า “อ้อ
ฉันรู้ก็แล้วละ ท่านคงหมายความว่า ผู้ที่
ทำสิ่งใดสำเร็จนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความตั้งใจ
แน่วแน่ อานามัน จิตคัมน์ ความพากเพียร
ความมานะ ความอดทน ความโลภ คุณ
ความสามารถ และความสามารถที่จะอดทน
ต่อการทรมานคว่ำ ตามที่ท่านได้เคยอ่าน
หนังสือของ สโลว์ เรือ “การช่วยตนเอง”
แต่ทำให้เช่นนั้นไม่ เป็นความจริงที่ความตั้งใจ
อันแน่วแน่ จิตทานภาพ และความพากเพียร
อดทน และวุฒิอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้วจะเป็น
สิ่งจำเป็นเพียงใดเพื่อความสำเร็วมั่น ข้าพเจ้า
ได้เคยรู้จักกับผู้ที่มีความตั้งใจแน่วแน่ และ
จิตทานภาพแข็ง ผู้ที่มีความมานะเป็นเอก
แต่ผลที่เขาได้มีก็คือ การที่ทำให้ตัวของเขา
ได้รับความทุกข์ลำบาก แทนที่จะได้มีผลสำเร็จ
อัน ข้าพเจ้าจะระลึกได้ว่า มีบุคคลสองคน
แต่ก่อนในความมานะ และแทนที่จะทำการ
ไม่สำเร็จ เขากลับกระทำการของเขาถูกล่วง
สำเร็จไปโดยง่ายน่าสรรเสริญ ความตั้งใจที่
แน่วแน่ จิตทานภาพ ความพากเพียร คุณ

สมบัติเหล่านั้นเป็นสิ่งประเสริฐยิ่ง แต่สำหรับ
ตัวของมันเองแล้ว จะไม่นำมาหรือนำมาไม่ได้
ซึ่งความสำเร็จ

ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จอยู่ที่จิตตั้งใจ

ถ้าท่านสามารถที่จะตรวจสอบถึงจิตตั้งใจ
ของผู้ที่ประสบความสำเร็จมาแล้วได้สักพันคน
นับตั้งแต่ อัครมหาเสนาบดี ลงมาจนถึงผู้ซึ่งมี
ความสำเร็จในการประกอบการค้าขายในร้าน
ย่อย ๆ ในเมืองหรือชนบทของท่าน ท่านจะ
เห็นว่าเขาเหล่านั้น อยู่ในจำพวกเดียวกัน เขา
เขามีสภาพและความคิดคล้ายคลึงกัน เขา
ทั้งหลายมีวุฒิอยู่ชนิดหนึ่ง อาจปฏิกิริยา
ของเขาอยู่ในพวกที่ทำอะไรไม่สำเร็จ มีห้วง
แห่งความคิดเหมาะเป็นพิเศษ ซึ่งล้วนแล้ว
จะเกิดขึ้นได้ ก็แต่ในจิตใจของบุคคลที่พึง
มีความสำเร็จ และตรงกันข้าม ถ้าท่านมี
ความสามารถที่จะตรวจสอบจิตใจของผู้ที่ไม่
ประสบความสำเร็จอีกพันคน นับตั้งแต่คน
การเมืองที่หมกมุ่นความเชื่อลงมาถึงยาก
จนพิพท หรือผู้ที่เคร่งครัดอยู่ตามถนน ท่าน
จะเห็นว่าเขาเหล่านั้น มีแนวความคิดและจิตใจ
เหมาะสำหรับบุคคลจำพวกเขา

มิตรภาพ

โดย

“นายแก้ว”

อันมิตรภาพ ประสาน กับ สัมผัส นั้น
เป็นมิตรภาพที่แน่นแฟ้นและลึกซึ้งอย่างที่จะหา
เสมอเหมือนไต่ยาก เขาทั้ง ๒ มีชีวิตคู่เคียง
กันมาแต่เนิ่นย คือเดิม คุณพระอนันท์ ๑
บิดาของ ประสาน มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่งอยู่
ทางแถบถนนพญาไท พอประสานมีอายุได้
๕ ขวบ ครอบครัวของคุณหลวงวรพล ๑
ข้าราชการผู้มีฐานะร่ำรวยอีกผู้หนึ่ง ก็ย้าย
บ้านชนบทเข้ามาปลูกในที่ดินแปลงที่มีอาณา
เขตติดต่อกับบ้าน คุณพระอนันท์ ๑ ที่เดียว
ในครอบครัวใหม่นี้ มีเด็กชายน้อยรูปร่างน่ารัก
น่าเอ็นดูช่างพูดช่างฉ้อเลาะคนหนึ่ง คือสัมผัส
อาศัยที่บิดาของเขากทั้ง ๒ เคยคุ้นเคยและชอบ
พอกันมานานแล้ว จึงกระทำให้เด็กทั้ง ๒
รู้จักมักคุ้นกัน และในที่สุดก็กลายเป็น
เพื่อนรักเพื่อนเกลอกันมาจนกว่าแล้วแต่แรก
วัน คน เคือน้ำ ล้างฟันไป ความเย็นแก่
ของเขาททั้ง ๒ ก็ผ่านพ้นไป กลายเป็นความ
สนิทแน่น และความปรารถนาอยู่ สัมผัส

เป็นคนขรึม ๆ ไม่ใคร่เอาใจใส่ในเรื่องสวย ๆ
งาม ๆ เท่าใด ชอบบำเพ็ญตนเป็น “ผู้รอบรู้”
อยู่เสมอ ฉะนั้น เมื่อสำเร็จจากมัธยมบริบูรณ์
แล้ว จึงได้สมัครเข้าเป็นนิสิตแห่งจุฬาลงกรณ์
อีก แต่ประสาน กลับตรงกันข้าม และ
ต้องคิดว่าเขาเป็นชายหนุ่ม จำพวกที่สมัครเรียก
กันว่า ‘ทร’ ฉะนั้น เมื่อสำเร็จมัธยมบริบูรณ์
โรงเรียนเดียว ๑ เดียว แต่ที่ต่ำกว่า สัมผัส
เล็กน้อยแล้ว ก็เริ่มเข้าทำราชการด้วยความ
เห็นชอบหน่ายในการเรียนอย่างถึงขนาด แต่
อย่างนั้นก็ยังมิวายแอบไปลงชื่อสมัครเป็นนัก-
เรียนกฎหมายกับเขาด้วยคนหนึ่ง

อย่างไรก็ดี แม้ประสานเป็นคนโก้ที่ร่าเริง
เจ้าชู้ รักการเที่ยวเตร่ นิสัยร่าเริง และ
สัมผัสเป็นคนค่อนข้างมีนิสัยในการแต่งตัว
และคำพูด ไม่เคยเจ้าชู้ ชอบอ่านหนังสือ
ซึ่งไม่ค่อยจะตรงกันนักก็ เขาททั้ง ๒ ก็ยัง
คุยกันได้ และสนิทสนมก็เสียด้วย
วันที่เร่ มีนิยายของเรานั้น เป็นวันเสาร์

พ. ศ. ๒๔๗๗

มิตรภาพ

สมจิตต์กลับบ้าน เพราะโรงเรียนหยุด ประสาน
ชวนไปนอนค้างที่บ้าน อ้างว่าคุณพระภิกษุณายน
ไม่อยู่ ซึ่งสมจิตต์ยินยอมปฏิบัติตาม

สหายทั้งสองสนิทกันอยู่จนคึก ตอน
หนึ่ง ประสานโศกเข้ามานั่งข้างเพื่อนของตน
ยกมือขึ้นทาบไหล่แล้วร้องกู่หน่ำคร่ำหนึ่ง เริ่มพูด
อย่างจริงจังว่า

“สมจิตต์, เราเป็นเพื่อนกันมานาน
แล้ว ครั้นเราควรรู้ความลับซึ่งกันและกัน
เสมอ และเคยชวนกันมีอยู่เรื่องหนึ่ง รู้ไหม?
มันเป็นเรื่องผู้หญิง และทำให้กันเวียนเคี้ยว
เสียเหลือเกิน”

“ใคร, แม่นันทานหรือ?” สมจิตต์
กักคอ “อีกแล้ว อ้ายแกมันก็พาลไม่
หยุดหย่อน กันขอดแล้วว่า——”

“อย่าขำน้อยเลย จิตต์” ประสานรีบชัก
“ถ้าเป็นแม่นันทานแล้ว กันก็ไม่เห็นแคร์อะไร
เลย นี่มันไม่ใช่ขำอย่างนั้นน้า” แล้วก็ถอน
หายใจยาว

สมจิตต์ขมขื่น “แอบไปชอยใครที่ไหน
ไว้อีกละ—— น้า, คนอย่างแกไว้อะไรยากจริง
กันเห็นจริงตามแกไม่ทันเป็นแน่”

ประสานทำท่าสะอึก แล้วทักหน้าเข “คน
ระอกแตกตาขมู้อยู่แล้ว ยังจะมาขมขื่นอะไรอยู่ได้

ฟังจิตต์, กันขอดอกแล้วว่าเวลานี้หัวใจของ
กันก็แสนเข้าไปอยู่ในเขตอันตรายแล้ว รู้
ไหม? แดงเคยได้ยินกันออกช้อนสนอง
ลงของกันบ้างแล้วซี แดงเองไม่รู้ ลุงกัน
คนสำคัญนัก กันอยากอะไรจะออกทะเลอีก
น้ำหนาเสียด้วยซ้ำไป แท่นทะเลเพื่อนเฮีย,
มันยากอยู่ แดงรักใคร่กันอยู่มาก ถ้า
จะพากันไปแล้ว ลุงกันคนแก่เป็นคนอย่าง
เขาเรียกว่า ‘อาเสีย’ หรือ ‘ตัง’ เดาการอยู่
และพอที่จะทำให้กันสามารถช้อนรดเก่งด้วย
ที่สุดในประเทศสยามซี้ไ้ ทั้งความมุ่งหมาย
อันนี้ ก็ชวนจะผลึกออกออกผลอยู่บ้าง”

สมจิตต์หัวเราะอยู่ในลำคอ “อ้อ, ก็ออก
จะเข้ก็กั ต่อไปอีกก็เหนื่อย เอะเพื่อน”
เขาพูดอย่างตลก แล้วก็หัวเราะเข้
“ถ้ามันยากก็อย่างนั้น จะเข้ไรมี แต่
ยักมันที่ชวนจะผลึกนี้ไ้ก็ทนไปเสียแล้ว เพราะ
ซี้ไ้เสีย กล่าวคือ มันางกันขมขื่นทวน
ขึ้นมา — และจะมาเฉียวโดยเอาถักยาทวน คือ
คุณลุงไปเสียแล้ว รู้ไหม?”

“โดยพิธัก่งงานกะนั้นหรือ?”
“อ้อ, มิไ้” ประสานตอบ “แรกเริ่ม
เดิมที หรือเมื่อยกลายใจ แดงเข้เป็นไช
เกือบจะรอก มีหลานสาวคนหนึ่ง นัยว่าเป็น

นายแก้ว

สิงห์

หลานตามวงค์ว่านว่านเครือในทางไกล ซึ่ง
เพิ่งมาอยู่ด้วยได้อาสาสมัครเข้าพยาบาลที่เกี่ยว
มันเป็นโชคคึกของเจ้าหลานอย่างยิ่ง คือใน
ที่สุด คุณลุงก็พาลหายเอาอีก ๆ”

“มันเห็นความสามารถของแม่คนนั้นเขา
ไม่ใช่หรือ?”

“ซือนั่นไม่สนใจ” ประสานพูกานกาง
และโยกมือประกอย “แต่มันก็ทำเอาคนถลัน
ในโอกาสต่อมา คือปรากฏว่าความรักที่
คุณลุงมีในกัน หายไปเสียตั้งครึ่ง และกันรู้
ต่อมาว่าแกได้ทำพินัยกรรมไว้ว่า ทรัพย์สินสมบัติ
ของแกซึ่งจะลงมือจะหักท้าวเลขนั้น ใดแบ่งเป็น
สองส่วน คือให้กันส่วนหนึ่ง และให้แม่คนนั้น
ส่วนหนึ่ง นั่นแหละเห็นละว่ากันเสียท่าแล้ว
คือ มรดกกองนั้น กันควรจะได้ทั้งหมด ถ้า
ไม่มีแม่คนนั้น มาเกี่ยวของด้วย และอีก
ประการหนึ่ง ก็คือ มีข้อแม้อยู่ว่า ในการเป็นผุ้
รับมรดกจำนวนนั้น ถ้าใครแต่งงาน หรือหมั้น
ก่อน ต้องลดลงเหลือเศษหนึ่งส่วนหก นั่น
มันทำให้กันถลันหนักขึ้น เพราะอะไร—
ก็เพราะเมื่อนั้นหลานมากระเข้าอยู่แทบทุกวัน
ถึงเรื่องหมั้นแม่นะไรพวกนี้ หล่อนอ้างอะไร
ต่าง ๆ นานา ซึ่งกันก็เห็นจริง เห็นกันว่า
คุณพ่อจะว่าละ คุณอะไรจะมาแบ่งขอหมั้นเสีย

บ้างละ ส่วนแม่หลานคุณลุงก็เหลือรัก ยิ่ง
กระยาบซี ไม่เหลือวแลกเสียเลย ไป
ปลุกบ้านอยู่สุดหัวฟ้าเขียว นั่นแหละจิตต์
กันควรจะทำอย่างไร?”

สมจิตต์มองดูหน้าทึบขุ่นของเพื่อนด้วย
ความรู้สึกสมเพช เขายังไม่รู้เรื่องพอ จึง
ให้ความเห็นไม่ถุก เลยถามส่งออกไปว่า

“ก็แกะศึกอธิบายอย่างไรเล่า?”

“อูยา! อ้าย—ก็อธิบายว่าซี้ กันยัง
คิดไม่ถุก” นั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วจึงหันมาของ
สมจิตต์ ยกมือขยับยไหล่ทั้งสองไหล่แน่น พุก
ด้วยน้ำเสียงเสียงขากว่า

“อูยา—ก็มืออย่างเกี่ยวคือ เราคงทำ
ให้หลานสาวของคุณลุง แต่งงานเสียกับใคร
หรือเพียงหมั้นกับใครโดยเร็วที่สุด และกัน
ไม่เห็นใครระยัหน้าทำได้ในเวลานี้และเหมาะ
เหมือนแก”

สมจิตต์ก็ละเลิก ผละยอหนีไปสองสาม
ก้าว แสกกิริยากัน

“อะ, กันนะหรือ! แล้วกัน, นั่นแหละเห็น
จะกลายเป็นโรคจิตไปเสียแล้ว ก็กันยัง
เป็นนักเร่ยนหัวว่า แต่งงานจะให้ใคร?”

ประสานลูกมือสมจิตต์ให้หนึ่งลงตามเดิม
“ใครเขาบอกให้แกแต่งงานเล่า เพียง

พ. ศ. ๒๔๗๗

มิตรภาพ

หมั่นกันถึงงามพอแล้ว แรกคิดชีวิตที่เฮ้ย,
พอหล่อหน้าหมั่นแกล้ง ก็เหมือนยกภูเขาออก
จากอก คุณลุงแกล้งไม่รู้หรือ ว่ากันไ้มา
ทำความตกลงกันแน่นหนาไว้ทำงานแล้ว พอ
แกล้งกันกับแม่หลานสาวคุณลุงคนนั้น เออ—
ซื่ออะไรนะ อ้อ, นึกได้ละ แม่สมศรี—สมศรี
ฟังเพราะดีเหมือนกันไม่ใช่หรือจิด? พอ
หมั่นขย กันก็ปรากฏไปรายงานคุณลุงขย ท่าน
ก็สนใจเรื่อง ไม่ต้องกังวลอะไร แต่มีข้อควร
ตกลงระหว่างกันกับแกอยู่ข้อหนึ่ง คือว่า เรา
จะหมั่นพร้อมกัน หรือแกล้งหมั่นก่อน”

สมจิตก็ลุกขึ้นยืน และเดินไปทันท้าง
เพื่อรับอากาศบริสุทธิ์ เพราะสมองหม่นเวียน
ไปหมด ในที่สุดก็กลับมานั่งที่เดิม ยิ่งแก้
ปัญหาความขงการของประธานไม่ตก แม้จะ
พิจารณาเหตุการณ์แล้วทั้ง ๕-๖ ครั้ง ก็หา
ตกลงใจอย่างไรไ้ไ้ไม่ ฉะนั้น เพื่อการ
ปล่อยใจ ประธานก็เริ่มบรรยายข้อไปด้วยเสียง
อ่อนหวาน เมื่อเห็นสมจิตงีบยไปว่า

“นั่นะจิดจ้ะเพื่อนรัก กันรู้จิดแม่สมศรี
คนนั้นกตัญญู ถ้าจะพูดถึงความงามกัน
ละก็ นันทาท่าจะไรไม่ไ้เกิด แต่หล่อน
งามอย่างเรียวร้อย ไม่ดูฉลาดฟุ้งเฟ้อกตนะ
เพื่อน หล่อนขมหวานนัก กันรับรองว่า

ถ้าเห็นแล้ว เป็นต้องรักอย่างเึก”

มีโยที่ ประธานจะพาลามอะไรไปตามเรื่อง
สมจิตก็หาฟังไม่ แอเจ้าห้อง บัดประทุไ้
กลอน นอนสงขยสงขยอยู่แต่คนเดียว ใน
ใจเขานึกอย่างไร เรื่องอุบายพรรคคนเ็นไม่
ยอมทำอย่างแน่นอน แต่—อ้า—สมศรี ฟังก
ก็เพราะเสนานัก หากหล่อนงามสมชื่อ
และสมอย่างคำพรรณนาของประธานจริง ก็ระ
เป็นไรมี แต่ถ้าพลาไป อาจปากเบี้ยวคายอก
หรือแม้เพียงขาหักหน้อยแล้ว สมจิตก็เห็นระ
วัยไม่ลงคอเป็นแน่ คึกไปคึกมา ซักพอลึก
พอมพิลึก

รุ่งขึ้นเมื่อเวลาอาหารเช้า สมจิตก็โง่งโ
ที่ไม่ไ้รับการรบกวนจาก ประธาน ถึงเรื่องเมื่อ
คืนนั้นอีก แต่ทอนเ็น พอแต่งตัวจะกลบโง
เรียน ประธานเ็นขมเข้ามาในห้อง สมจิตก็

ไม่ได้หันหน้าไปก แต่ไ้ยินประธานพูดว่า
“นั่นะกลบโงหรือ? ยังไม่ทันมีคเเคย
ทำไมจึงรับกลบนัก นั้นนะ, กันเอาหนังสือ
มาให้แกอ่าน” แล้วก็เ็นมาไ้ พุกข้อไปว่า
“ททหมายจากนายอำเภอที่ควมหาราชา กัน
นักเขาไว้เรียวร้อยแล้ว”

“นักะไรกัน ประธาน?”

“ไปเียวทันทัน ปลายขนั้นะซี” ประธาน

นายแก้ว

สิงห์

“ เขามีบังคาโลว์ว่างเหลืออยู่หลังหนึ่ง
ที่นั่งสงัด และสบายที่สุด แออาแล่นโย
หรือไปเที่ยวไหน ๆ ใ้ทุกเมื่อ ถ้าต้องการ
เพราะทางไปมานั้นว่าสะดวก ใจ, และ
ตกลงไหม?”

“ แทะไปกับใครอีกบ้าง?”

“ แม่ันทา และคุณย่าของหล่อน”

“ งั้นก็จะมีส่วนกางขาของแกไปหรือ?”

ประธานตอบให้ลืมหายของเขาเบา ๆ

“ แทะหรือ? นั้แกรู้จักแม่นั้ทาน้อยไป
เรื่องพรรคนั้ละไว้ไว้ไว้ หล่อนมีใจใหญ่เกิน
ที่จะนั่งลงเสียแล้ว ไปนะเพื่อน กันั้นกั
ถึงหล่อนมากกว่าแกอย่างไว้ไว้”

คำพูดของประธานท่อนั้ ทำให้สมจิตต์
ต้องขม

๐ ๐ ๐

ตอนบ่าย แห้งวันปลายเดือน มีนาคม
สมจิตต์ ประธาน นันทา คุณย่าของหล่อน
และเก็กคนใช้อีก ๑ คน ก็มาดั่งศรัมหาราช
ขุนนางราชบุตร นายอำเภอ และ พ่อค้าเกลือผู้
มั่งคั่งได้มากับันรบ และนำไปย่าน เรือน
บังคาโลว์หลังน้อยที่มาพักนั้น ทั้งอยู่ในที่
อากาศสดชื่น ลมพัดโกรกตลอดวัน

รุ่งเช้า สมจิตต์ไปเล่นในสวนน้อย

หลังบ้าน มีอาณาเขตที่ข้อม ๆ มีดอกไม้ผลไม่
เล็กล้น มีวัชพืชนไม้ยืนเกรงกันอาณาเขต
ระหว่าง สวน บริเวณ บังคาโลว์ อีก หลัง หนึ่ง
ของเพือนบ้านใกล้เคียง ๆ กันนั้น แต่ สมจิตต์

ชอบประหลาดใจว่าเขาจะทำไร้อาหารสัตว์มาน
อะไรกัน เมื่อมันโห้เป็นช่องโหว่ที่คนจะเดิน
ผ่านไ้ได้อย่างสะดวกกายกันั้น ขณะที่กำลัง
คิดพิจารณาหาเหตุผลอยู่เพิ่น ก็ไ้ยินเสียง
พิบพบ แล้วก็ปรากฏเจ้าของเสียง ก็ไ้มีไ้
เล็กชอรั้นทวนหนึ่ง บินปรือข้ามหัวไป พอระหมก
เสียงไ้ก็มีเสียงสวสสายขึ้นใหม่อีก ไ้ล้เข้า
มาทุกทีและในที่สุดก็มีอะไรมาไ้ในหลังกันั้น
ทำให้บังเกิดผล คือ สมจิตต์ลืมหายไปนอน
รูกแอ้ ๆ แห้งหน้าขมมอญที่ขึงฟ้าสีคราม
อ่อน อย่างสิ้นหวัง

ทำมาดั่งอาการปรากฏที่อาการเลือนทัว

ทุแสงฉายของ กระจกและทาว ซึ่งมีแสง ระเบียบ
ระเบียบ สมจิตต์แต่เห็นทวนหน้าอันงาม ทวนท
ที่คากลมแฉ่วแฉ่วที่หนึ่ง มอญกุนอย่างสมเพช
และปราณี แน่แล้ว นั่นคือ แม่เทพธิดาที่มา
ช่วยให้เขารอดตาย สมจิตต์คิดทัง ๆ ที่
กำลังนอนอยู่ เพราะรู้ สักเมื่อยสันหลังเกินที่
จะลุกขึ้นไ้ไ้

ในที่สุก แม่เทพธิดานั้ก็เลยพบนั้อย่าง

นายแก้ว

สิงห์

แม่คนนั้นขมจนเห็นรอยลึกลับอย่างน่ารัก
“อู๋! เปล่าหรือคะ แต่โธ่ มันล่อใจ
ก็ฉันไม่มาตั้งเกือบชั่วโมงแล้ว จะไม่ให้โมโห
โหวหรือคะ? ไม่รู้ว่ามันหนีออกมาจากเล้า
ไก่อย่างไร จึงนะคะ เน้นหน้าออกอย่างนั้น
คงมีใครอุกทวิไปเปิดเล่นเป็นแน่ เห็นจะเป็น
คุณกะมิง?”

“ฉัน? เอ๊ะ—เธออีกแล้ว” เสียงของ
เขาคงเกือบเป็นตะโกน ทำท่ายังกระเจิกันไป
“เปล่าเลยเป็นความสลับ เธอคิดหรือว่าฉัน
จะเล่นเกมเฉย ๆ พรคน”

“อย่างนั้นก็ขอโทษ แต่เรื่องนี่ต้องมี
ตัวการแกล้งดิฉันแน่”

“ถ้าไม่รังเกียจ ฉันจะอาสาสืบสวนให้
เธอ” สมจิตขยับใบสมัครทันที “แต่เนอะ
เรามาจับไก่เข้าเล้าเสียก่อนดีกว่า เธอไป
คอยอยู่ทางช่องรั้วทางโน้นสิ พอฉันไล่ไป
ก็ตะครุบที่เคียวนะ”

หล่อนพยักหน้า และปฏิบัติตามคำสั่ง
กล่าวคือไปยืนนั่งซุ่มอยู่ตรงนั้น ทั้งทำท่าทาง
อย่างเอางานเก็บที่ สมจิตก็ค่อยขยับใกล้
เข้าไป พยายามทำทุกอย่างในกโหลยของ
การจับไก่ เน้นกันว่ารังถูก ๆ—จู่ ๆ และ
ก็ก๊ว ในที่สุดก็สามารถถ้อนผ่านช่องโหว่

ที่รวนนั้นได้ และอีกประเคียวเคียว เจ้าไก่
ตัวบงกชก็อยู่ในอ้อมแขนของแม่คนนั้น

“ขอบพระคุณค่ะ” หล่อนกล่าว
สมจิตขมขื่น “ฉันเองก็รู้สึกยินดี
อย่างยิ่ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือเธอ” ตอนนั้น
รู้สึกว่าการจับไก่อย่างฉลาดฉาน แล่งงามพอใช้
“เอ๊ะ—ฉันเธอเห็นจะมาตากอากาศที่น่ะมิง
จ๊ะ?”

“มิได้ค่ะ—แต่คุณเห็นจะมาเพราะเหตุนี้
เป็นแน่”

“จ๊ะ” สมจิตขมขื่น
“ดิฉันอยู่กิน” หล่อนบอก “ที่ยาน
มีไก่ ดิฉันเลยไว้คู่เล่นเยอะเยอะ ถ้าคุณ
ต้องการไข่ที่ฟักใหม่ ๆ ละก็ขอยกดิฉันเถอะ
ยินดีให้เสมอ”

“ขอบใจ”
“อ้อ—ดิฉันลาก่อนนะคะ” หล่อนบอกลา
แล้วยิ้มอย่างอ่อนหวาน

“จ๊ะ, เชิญ” สมจิตขมขื่น แต่หล่อน
ไม่เห็นเพราะออกเดินไปเสียก่อน เลยต้องจ้อง
หล่อนเดินวนขวายดูมีไก่ไปจนลึบตา สมจิตก็
หันอ้อมกลับบ้าน พอข้างขึ้นบันได ประสาน
ชั้นนั่งสุขุขหรืออยู่ เห็นอาการขมขื่นอย่างลึก
ลึกซึ้งของเพื่อนเช่นนั้น ก็นึกเอะใจ

พ. ศ. ๒๔๗๗

มิตรภาพ

“ไง, คุณแกว่าเรจริง จิกค์?” เข่นคำ
เคื่อนสสิ และปฏิสนธารคั้งแรก

“ก็เข่นอยู่ข้าง” สหายของเขาขอบ
อย่างครมใจ แล้วท้อไปว่า “เฮอ, น้แนะ
ประสาน แถเคยเห็นแม่สาวข้างบ้านหรือ
ไม่?”

“เปล่า, ไม่เคยเห็นสักคั้ง”

สมจิตค์ยมพราย แล้วพูอย่างกะดาก ๆ
“หล่อนชอชอดลแฮะ ก็นั้งไม่เคยพบผู้หญิง
เข่นนเลย ว่าทังเรมาเทยวทน ก้อออก
เหมาะก็เหมือนกัน”

ประสานยมในหน้า พุกเสียงปลกิดว่า

“ก็นั้งแล้วว่ แถคงไปรวีวคั้งคริมหา
ราชาน กักรังนำแหละ”

เวลานั้นเพ็ง ๕ นาฬิกา อีกคั้ง ๓ ชั่วโมง
จึงรวมประทานอาหารกลางวัน ทอนสมจิตค์
สั่งเก็กไปซื้อไข่จากแม่ท้าวคนนั้งแล้ว คั้ง
๑๒ ฟอง พออาหารกลางวันคั้งไปก็สั่งซื้อ
อีก ๑๒ ฟอง พอตกบ่าย ๑๓ นาฬิกา
ก่อนอาหารว่างอีก ๑๒ ฟอง แต่ในสองคั้ง
หล้งเขาไปซื้อค้วคนเอง โดยอ้างว่เก็ก
เลือกไม่เข่น สภาพการณค้องน้าเอาประสาน
ทาหล่อน

“ทำไมแถเรชอเสียดรวาเกยวไม่ไค้หรือ?”

บั้งช้อ มั่นก้องแพง รู้ไหม? แต่อ้ายช้อนั้ง
ไม่สึกระไรนั้ มั่นทนคั้งทังว่ ทักเข่นช้อ
มายังงแล้วจะท้อะไรกัน?”

“ท้อะไรน๊ะหรือ?” สมจิตค์พูอย่าง
ชบช้น “บ้า, จะไปทักซ้ไค้กกับมันทำโมะ
แม่นันทากบักค้วบักอ้อยคั้ง ๒ คน”

ประสานทำหน้าอย่างแปลก “กนเขื่อว่
อ้ายเรองการช้อเหมาของแถล้าหรือนันคั้งจะ
พอกะมัง?”

สมจิตค์เล็กค้ว “กัยงไม่แน้นัก ขางท้
อาหมีอีก นันมันแล้วแถโสภาสเรอานวย
ท่างทาก”

เข่นวันนั้ง สมจิตค์ไค้ไปทางบ้านแม่สาว
คนนั้งอีก แถครวานั้โชคร้ายท้จะไม่ไค้ทำ
ใจกว้างขวาง และโชคคั้งท้ไม่ค้องถ้ายท้อง
ไค้รวประทานไซ้ แม่ท้าวานบอคว่ไค้หมก
เสียดแล้ว พ้อหนุ่มของเราทำอาการและแสดค้ง
ว่เสียดไค้ อย่างไค้พุงนั้งคั้งจะมีโสภาสสุค
ทนุไค้อีก

รุ่งช้น สมจิตค์คั้นแถเข้า เลยไปเคินเคิน
ในสวน ทังไค้ว่าสาย ๆ ทนอยจะไปซื้อไซ้
ตามท้นค้ทมายไค้ แถค้ลค้องประหลาดใจท้
พยหล่อนมาเคินข้วนเข่นอยู่ในสวน สัหน้า

แสดค้งว่โกรอไค้ค้อง

นายแก้ว

สิงห์

“อ้าว, คุณ” หล่อนตกขันก่อน “เห็น
โกกิลันมาทางนี้ข้างไหนคะ?”

“เปล่าจ๊ะ เอ๊ะ! หลุดออกมาได้อีกแล้ว
รึ?”

“มีใคร แอบปล่อยมันออกมา ก็ไม่รู้”
หล่อนพูดทำเคืองใจ “ถ้ากลิ่นทราย หรือ
ยี่ไถ่ก็ออก คอยนะ”

สมจิตต์เลิกหัว เมื่อหล่อนเน้นคำสุดท้าย
ให้มุกตลก แต่กระนั้นก็ยังดูสับสนแสดง
เสียอกเสียใจ จนออกนอกหน้า ในการที่
มนุษย์มากอยแก่หล่อน ผู้เป็นสหายของคน
ทั้งนี้ แต่ภายในใจหล่อนจะรู้หรือว่าสมจิตต์

ขยิบตาแล้วทำให้มันออกมามือๆ
เพราะมันเป็นสมุทธานที่คอยช่วยช้ให้เขามี
โอกาสพบหล่อน—แม้ว่าทวนคนนั้นเสมอ

หลังจากที่ได้อ้อมมองกันต่อไปสักครู่
หล่อนจึงร้องขึ้นเสียงแจ่มใสว่า

“อู๊ย! นั่นแน่ล่ะ คุณ”

สมจิตต์หันไปมอง เจ้าไก่กามเทพตัวนั้น
กำลังก็มีหน้าคิ้วเขี่ยหาอาหารอยู่อย่างเพิก
เพลินที่เขียว เขาจึงขยิบตาขยิบไปข้างหลัง
ครึ่งแตรคว่ำปาก มันขึ้นทันที แต่เขากลับว่า
ลงไปแทนที่ แม้จะเขินกินทรายข้างเล็กน้อย
ก็ยังไม่หมดความพยายาม ออกสาคำไปยั

จนได้ และทวนรางวัลมีอย่างหวานๆ อย่าง
น่าชื่นใจในตัวเอง ทำให้หายเหนื่อย

“ขอบพระคุณค่ะ” สมจิตต์อ่านจากหน้า
เสียงหล่อนว่าพูดด้วยความจริงใจ “พวกรุ่น
ก็นั่งทั้งใจว่าคอยข่มอยู่ที่เล่า คอยยักับ
เจ้าคนทันเหตุให้จริงใจ”

“อุบายของเธอมันฉลาดใช้” เขาสนับ
สนุน เป็นการส่งเสริม ไม่ใช่ขยิบ แต่ยักับ
ด้วยถ้อยคำเพราะออกไปกว่านั้นอีกคือ “ฉัน
จะมีโอกาสช่วยเหลือเธอในภาระนี้บ้างไหม?”

“ถ้าคุณไม่รังเกียจที่จะเป็นพระคุณยิ่ง”
หล่อนบม อย่างหวานอีก เมื่อพจยกับ

ค้อยกลับหลังหัน และเดินไปช้าๆ สมจิตต์
ยืนจ้องจะละทิ้งหลังวิหิมนั้นหนึ่ง ถูกมนตร์สะกด
มารู้สึกเขาเมื่อไยขึ้นเสียงท้องร้อง จึงรีบกลับ
บ้านอย่างเร็วที่สุด

ประสาณกษัตริย์หากำลังก่อกองปรุงอาหาร
ที่ประกอบขึ้นด้วยไข่ล้วน พอใส่ลงเข้าไปก็
โดนลวกระเบิดขว้างจากม้านาทายอย่างแรง

“เอ๊ะ! ไม่ไ้ ช้อใช้มาอีกหรือคุณสมจิตต์
เห็นคุณข้าว่าเข็นจะทำสังขยาให้คุณวัยประทาน
เป็นพิเศษ”

สมจิตต์ทำหน้าเรอ ประสาณปล่อยเสียง
ก้ากเขื่อเรอ และยิ่งกว่านั้น นันทาเองก็

เกือบท้องคึกท้องแข็งตาย เมื่อพ่อหนุ่มของเรา
ตอบว่า “เปล่า—ไม่ใช่ซิมา สมไม่ทราบ
ว่าคุณย่าแคะเอา แต่ไม่เป็นไร เคยไปซื้อ
ก็ได้”

“แม่คนนั้นแกมีอะไรนะ จึงทำเอาคุณ
สมจิตต์ล้มหมอนนอนเสื่อ กัน” หล่อน
กระซิบถามประธาน แต่ไม่ได้รับคำตอบ เป็น
แต่ประธานยิ้มอย่างมีเล่ห์

๐ ๐ ๐

คืนนั้น เมื่อนั่งคุยกันอยู่กระเบื้องเรือน
ตอนหนึ่งแม่น้าหันไปถามสมจิตต์ว่า “คิด
ไว้ไหมว่าคุณชอบไปเที่ยวบ้านโน้นนัก ไม่ใช่
หรือ? ถ้าจะมี”

สมจิตต์เหลียวซ้ายแลขวา เห็นลักษณะ
การมอง ของบุคคลทั้งหมดเป็นไปอย่างมีเล่ห์
เหลี่ยม ก็ชักกระเว้ากระวัก ไม่รู้จะพูดอย่างไร
ในที่สุดก็จำใจตอบออกมาอย่างไม่เป็นท่าว่า
“ก็หรือครับ เอ๊ะ! คุณย่าจะให้ผมตอบ
อย่างไรก็ อ้อ, นี่หมายถึงแม่คนชายใช้ไก่อ
นั้นกระมัง พุทโธ—ใจแกล้งอ้อกระต่ายไป”

ดูเหมือนคุณย่ายังขมขื่นหนักขึ้น ถามว่า
“คุณเห็นจะชอบหล่อนมากจนกระทั่ง?”

“จะนับว่าเห็นเจ้าน้ำตาของหล่อนก็ได้”
ตอบอย่างงูมีใจ แล้วยกหันมาทางประธาน

“โง่, แกไม่ลองไปวิสาสะกับหล่อนบ้างหรือ?
ว่าที่จริง ถ้าจะพูดกันถึงกิริยาอัธยาศัยแล้ว
ชาวกรุงเราบางคนยังต้องศิโรราบ”

ประธานตาเหลือก ข้าเลื่องคนแม่นันทา
เห็นนั่งก้อนสมจิตต์จันทาคว่า ก็เลยไล่ตบ
กลยเกลื่อนขึ้นว่า “เฮ้ย, แกอย่าให้มันไป
ยุ่งชิงก๊วยเลย—จริงไหม?” เขาหันไป

ถามคู่หมั้น แต่เห็นหล่อนทำตาเขียว เลยเงียบ
รุ่งขึ้นแต่เช้ามีก สมจิตต์รีบลงไปกินฉุย

ฉายอยู่ในสวนแล้ว สักครู่แม่ตาหวานคนนั้น
ก็ขมขื่นเข้ามา วันนั้นหล่อนยังสวขุ่นไป
กว่าก่อนหลายสิบเท่า แม้จะเที่ยว ก็เที่ยวได้

แกล้งหลายยามอรุณกาลเท่านั้น
“ไม่นึกว่าจะพบคุณแต่เช้า” หล่อน
ปราศรัย และยิ้มให้อย่างหวานจับใจ

“เข็นนี้สัสของคุณมานานแล้ว” ตอน
นี้สมจิตต์เกือบยกไม้สันท “เออ, แล้วก็
เรื่องที่พักกันไว้ยังไรล่ะ?”

“บอกคนเฒ่าเฒ่าหรือคะ? คิดนึกว่า
เราควรจะซ่อนอยู่ใกล้ๆ” หล่อนรับรอง
“ผมไม่แน่ใจ”

ลักษณะของพุ่มไม้ ตรงนั้น เป็นที่กำบังตา
ก็อย่างก็ ขึ้นเป็นพุ่มงามอยู่ใกล้กันสนเขย มี
แอ่งซึ่งใบสนตกไว้อย่างอ่อนนุ่ม หล่อนให้

นายแก้ว

สิงห์

เขานั่งลงข้าง ๆ ซึ่งในเหตุคับขันเช่นนั้น ทำให้
หัวใจพ้อห่มของเราเด่นแรง และยิ่งทวิขงขัน
ในท่าจากก ซึ่งเขาและหล่อนระตึงนึ่งเบียดกัน
อยู่อย่างนั้น สมจิตศรีรู้สึกว่าจะแสนสุขใจ

เพื่อฆ่าเวลา หล่อนได้ถามเขาเบา ๆ ว่า
“คุณคงจะมีความสุขมากนะคะ ในการมา
ตากอากาศคราวนี้?”

“จะ—เป็นความสุขที่สุดกว่าใด?”

“ภูมิประเทศแถบนี้งามพอใช้ คุณไป
เกาะลอยมาแล้วหรือยังคะ?”

“ตั้งแต่มา ยังไม่ได้ย้าย ไปไหนเลย
แต่สัสยของคุณไม่ใช่ไปกระเรื่องธรรมชาติกัน

หมาก รากไม้ หรือท้องฟ้า น้ำทะเลอะไรเทือก
นั้นน่ะ เพราะมัน เป็นความสับสน อย่าง

คร่าว ๆ ไม่ละเอียดเหมือนธรรมชาติที่เก๋กอยู่
ในความมนุษย์ เพราะมนุษย์เรามีสมมุติแห่งที่

ซ่อนหวานสับสนนั้นกาลให้เกิดความสวยงาม
เช่น—” คราวนี้สมจิตก็ทักอย่างไรก็ยาก

ระพู จึงพาดหยุกเอากอ ๆ
“เช่นอะไรคะ?” ถามอย่างสงสัย

“เช่น—อ้า—ผู้หญิงจ้ะ” หันไปมองดู
หล่อนนิกหนึ่ง “ฉันชอบธรรมชาติที่สวยงาม

ของผู้หญิงสาว ๆ”
“จริงหรือคะ?” นำเสียงหล่อนกระซิบ

นิกหนึ่ง

“จริง ๆ ะ โอ—อาการบีบอย่างหวาน ๆ
พุดอย่างเพรวะ ๆ อย่าง—อย่าง—อ้า—

คน ๆ หนึ่งทีคนเคยพบ เหมือนเธอขึงแฉะ
เหมือนกันยังกระพริบฝ่าแฝกทีเดียว” เขา

หยุกทำอัมมม แต่หล่อนกลับทำางเฉยเสีย
ตอนนั้นสมจิตศรีรู้สึกว่าไม่มีใครที่ ที่สุดแจ้งใจ

ถามออกไปคือ ๆ ว่า “เธอไม่ลองทายดูบ้าง
หรือว่า แม่คนนั้น คือใคร?”

ดูเหมือนหล่อนหันมามักอัน
“ก็ฉันไม่ใช่เธอ” พุดอย่างสะบักสะบง

“ถ้าจะให้ฉันทาย” เขาพุกทั้งไว้คล้าย
เป็นคำถาม พยายามเย็บทวิซิกเข้าไปอีก

“ถ้าฉันจะทายว่าแม่ใช่คนนี้นั้น คือ เธอละ
ก็—”

“ก็ฉัน?” หล่อนขันเสียงคล้ายแสดง
ว่าโกรธจิก

“จ้ะ” สมจิตศรีแล้วเสริมต่อไปว่า
“พุกโอ้, เธอยังไม่เข้าใจฉันพุดอีกหรือนั้น แม่

อ้า—ฉันเคยมีพร้อมเสมอ ที่จะเป็นผู้ชายใช้
เธอไปแทนกว่าชีวิตหาไม่ ฉัน—”

“อ้อ—ใครมาแน่” หล่อนจับมือเขา
และกระซิบเบา ๆ เลยการไต่ว่าก็อย่างมีรส

ชาติกัน ต้องหยุกกักถึงขั้จุนทันก่อน เขา

เห็นมีคนกำลังค่อย ๆ คลาน คืบคลานไปทางเล้าไก่ ทำทางบอกอาการทรมานทุกกระเบียดนิ้ว แต่พอเห็นหน้า สมจิตกลับแทบขี เพราะโสทรทวารวิทไม่ใช้ใคร คือ คุณประธานของเรานั่นเอง

เสียงแหลมเล็กดังอย่างโกรธกรากดังขึ้นข้างตัวพอหันมึงกำลังเต็มไปด้วยความหลกใจ เป็นเสียงที่กระทำให้โสทรทวารวิทคนนั้นสะดุ้งขึ้นทั้งตัวว่า “คุณประธาน!”

สีหน้าของประธานเวลานั้น สมจิตเองก็บอกไม่ถูก นอกจากอาการขมขื่นแห้ง ๆ ทาหวานเหมือนเกิดถูกขยเมื่อจะโมยขนม แล้วยังมีอาการอื่นๆ แทรกแซงอยู่อีกหลายสิบอย่าง “อ้อ, แม่สมศรี” เขาทักด้วยกิริยาที่ที่สุด เพราะไม่มีอะไรที่กว่านั้น “นั่นสมจิตที่รู้—ก็นั่นกว่าแต่ยังหลยอยู่อีก”

“แม่สมศรี?” สมจิตก็เบิกตากว้างแน่แล้วแต่คนเองที่ประธานพอเพื่อนรักกล่าวขวัญว่าเป็นหลานศาลาอะไรคนนั้น คุณนั้นไม่ใช่ถามเทพเสียแล้วที่นำเขามา และมันต้องเป็นเจ้าประธานสัปดนคนนั้นเองอย่างแน่ ๆ

“ก็ฉันไม่รู้เลยว่า คุณแอมมา คุณประธาน” หล่อนพุดน้ำเสียงไม่อ่อนหวานเลย

“เปล่า—ฉันไม่ไ้แอบ ฉันมาแต่ไม่ไ้

บอกเธอต่างหาก” ประธานพยายามปฏิเสธ

“นอกจากนั้น คุณยังแอมมาปล่อยไ้ทุกวัน” หล่อนกล่าวต่อไปด้วยน้ำเสียงท้าวทัญแต่คำที่ลอยเข้าเลือนมาทางสมจิตนั้น ทำให้เขารู้สึกเหมือนส่องเห็นขดลึงกที่ถูกผู้พิพากษาเคาะด้วยค้อนอย่างสุดแรงเกิด

“ก็ฉันต้องเชื่อว่า คุณทั้งสอง ต้องร่วมคึกกันทำอุบายฆ่าข่มเขยแน่ ช่างเลวอะไรเช่นนั้น” พอพูดจบก็ยกเท้าขึ้น ขันกะทิเบินตบๆ คุ้ยคุ้ยไป

สมจิตยืนละเหี่ยวใจ หันไปทางประธาน พุดว่า “อ้ายแกมันช่างซุ่มซ่ามจริง”

“โซคมันไม่กินะ วันนี้ ก็กินที่แต่แล้วมันเขยยังง” ประธานพุดกล่อมใจ “แกอย่าทำเซอะซะไปหน่อยเลย ไหมล่ะ—กันบอกแล้วว่าแกต้องซอบๆ มันก็จริง ๆ นำแหละทั้งที่แกยังไม่รู้จักหล่อน แกตกเหวหรือจริง ๆ แล้วรู้ไหม?”

สมจิตก็ทำท่าไม่ยอมจำนน “อุบายของแกมันก็หักเหอก แต่เหมือนจะเฟลเลยหมกแล้วแต่—อ้ายอุบายจะคัมหล่อนด้วยรักกันไปทำไมกับหล่อนนั้นละ มัน—”

“หยก—จิต” ประธานห้ามอย่างกวดขัน “ก็ยวหล่อนไ้เขยเข้า จะพากันขยับ

นายแก้ว

สิงห์

หมก”

“อ้ายยายบ้า ๆ ของแกนะ กันเห็นว่า
กูทำมันจะไม่สำเร็จเสียแล้ว” สมจิตต์พูด
อย่างไม่พึงเสียง “ทั้งเห็นว่ามันออกจะทาว
เขาเปรียบไปสักหน่อย ชำร่วยกันก็จะเขา
รอยหล่นไม่กึกเอาเลย แล้วจะหล่นกล่น
ให้ยัยหม่นอย่างไร และเธอเอาความลึกที่ไหน
ไปฟ้องลุง เพื่อให้งดสมจิตต์ให้แกอย่างต้องการ
นั้นได้ละ? ถ้าเพื่อ—”

พูดถึงทรงสนสมจิตต์ซึ่งก มองเห็นหน้า
ประสานซีก ทาชาวลอยกลอดกลบไปมา นอก
อาคารทอดอกทกใจเต็มที สมจิตต์ซีกสังสัย
กลบที่หลังหันไปมอง คุณพระช่วย! แม่สมศรี
มายืนเกาะเสาเองจ้องมองตาเขม็งอยู่แล้ว ท่า
ไม่ถึงว่า

“คิดนรู้ลึกขอบพระคุณยิ่ง ที่เราได้รับรู้ได้
เข้าใจกันและกัน เสียดังนี้” หล่อนแหว
“เป็นการปฏิบัติอย่างไม่มีเกียรติยศ ขอบอก
ว่าคิดนเกลียด—เกลียดเหมือนอะไรก็พูดไม่ถูก
และเธออย่าได้เห็นหน้ากันต่อไปอีกเลย!”

หล่อนหอบค้วยอาการเห็นอโย หน้าคา
แก้มคางแก่งก้าด้วยสายเลือดแห่งโทษะ ยก
เท้าหนี ๆ ชันกระทัย แล้วคุดคุดบ้องเขาย่านไป
คราวนไปจริง ๆ

การตากอากาศของสมจิตต์นับครั้งวาจา
ไต่รยการตกพอนั้น ทำให้รู้สึกเหมือนหนึ่งว่า
ไต่คายไปแล้ว แต่อยู่มาเพื่ออะไรก็หาไม่รู้
ธรรมชาติดที่เคยเห็นว่างามนึ่งมหนา ก็พลัน
เหี่ยวแห่งงอกอ คายแห่ง คายเหี่ยวไปหมก
กิจวัตรที่เคยเคินเล่นในส่วนยามเช้า ๆ ก็เลงก
แต่เปลี่ยนเย็นไปคามาหม่นบ้านและริมชายทะเล
วันนหลังอาทาวเข้า สมจิตต์เคินเมื่อย ๆ

ไปทางสะพานขาว พอลงที่ถนน กระลิกไต่ว่า
แม่สมศรีเคยกล่าวขวงดั่งครั้งหนึ่ง และก็
จริง ๆ จะเป็นโชคหรือไม่ก็เหลือเคา เขา
เห็นหล่อนเคินมาแต่ไกล ทั้ง ๆ ที่หล่อน
พยายามระหน เขาก็เคินตามไปเรื่อย ๆ พอ
เลี้ยวลงริมทางข้างกันหินใหญ่ หล่อนก็หัน
มาค้อนอย่างรุนแรงครั้งหนึ่ง แล้วนึ่งลงท
ตรงนั้น หยยหงนสอชนมาอ่าน พ่อหม่ม
ของเราก็กมใจเย็นนึ่งเลงพอที่จะไม่เคินเลยไป
ชันงลงข้าง แล้วลอกหมวกตามธรรมณิยม
ของสุภาพบุรุษ และโน้มกายเข้าไปหามายะพท
พอประโยคแรกจะหลุดออกมมา แล้วนึ่งยั้งใจ
ก็ไม่ทรายเลยซึ่งกไป เลยเย็นอูทานเพียงว่า
“อะ—เออ—แม่สมศรี!” แล้วก็หยุก

นึ่งเงยไป
หล่อนคงกมหน้ากมตาอ่านหนังสือเรื่อย

พ. ศ. ๒๔๗๗

มิตรภาพ

คล้ายไม่เอาใจใส่กับเขา

สมจิตขยับตัวให้ไกลเข้าไปอีกทีหนึ่ง

“อ้า—แม่สมศรี—แม่สมศรี”

คราวนี้หล่อนทั้งหงส์ และเมฆนาชั้น

ร้องกึกขมวดสายตาคางและแข้งกร้าว

พอกอย่างไม่มีอาลัยว่า “ก็ฉันบอกแล้วว่าไม่
ต้องการพบเห็นคุณ”

สมจิตทำท่าละห้อย “โอ้, เธอควรอย่า
ทำอะไรที่ล่วงแล้วมายังชีวิตแม่สมศรี อนาคต
ระหว่างเราทั้งสองยังมีอีกมาก ฉันก็ไม่ไ้
ทิ้งอะไรไปมากไปกว่าจะมาขอลาเธอ เป็นครั้งสุดท้าย”

ถ้อยคำอย่างนักประพันธ์โคก ๆ ครั้น
ก่อนข้างใดผลอยู่บ้าง หล่อนเจียบไปนาน

“ไปรกรรมาพึ่งฉัน แม่สมศรี” เขา
หยอก “พรุ่งนี้ฉันก็จะออกไปจากศรีราชาน
แล้ว จึงอยากขอแสดงความจริงฝากไว้กับ
เธอ ความตั้งใจของฉันข้อแรก ก็คือ ฉัน
รักเธอ—และทั้งสอง—”

“ข้อที่สองของคุณบางทีจะไร้ผลเสียแล้ว”
หล่อนชักขึ้น นำเสียงค่อนข้างอ่อนโยนขึ้นบ้าง
“เพราะคุณลงทำนุเปลี่ยนความคิด ในเรื่อง
มรดกเสียตั้งแต่เมื่อวานซืนแล้ว”

“เฮ้! ระวังหรือ?”

“กะ, ท่านว่าอะไรโน้ให้ฟังกรณีดีกว่า
ให้คุณประธาน หรือकिन”

“ก็แปลก” เขาพกลอย ๆ
สมศรี ลูบทองสีไปมา

“นั่นก็หมายความว่าแล้วว่าอุบายข้อ
ของคุณไม่มีผล ก็ฉันจะหมั่นกับใครที่ไหน
ก็ไม่ประหลาดเสียแล้ว” หล่อนพ่นน้ำเสียง
ละห้อยโยย “และหวังว่าความตั้งใจข้อแรก
ของคุณก็คงพลอยล้มละลายไปด้วย”

ประโยคหลัง ทำเอาใจสมจิตโคกคืบอก
รีบหยิบหนังสือที่วางกัน ระหว่างตน กับหล่อน
ออกไปให้พ้น พยายามขยับตัวให้เข้าไปใกล้
อีก พุกด้วยเสียงปลื้มใจว่า

“แต่ความตั้งใจอื่นของคุณนะ ไม่ได้มี
ทีเดียว แม่สมศรี เทพดาจึงเป็นพระนางเด็ก
ฉันจะรักเธอเสมอ” พลงนัยมือหล่อน
มากุมไว้ “ข้อสองนั้น เจ้าประธานมันทำ
ควายให้ฉัน ฉันเองก็ไม่มีเลี้ยวเอาเข็น
หลานขุนสนอง ๆ จนกระทั่งเข้าวันนั้น ข้อสาม
ยังมีอีก คือ อีก ๑๐ เดือน ฉันจะพ้นจากการ
ศึกษาแล้ว ฉะนั้นก็สามารถแต่งงานได้
โดยไม่มื่ออะไรก็กลัวว่า เธอจะต้องแต่งงาน
กับฉันนะ แม่สมศรี เธอจะหักทอนไม่ให้
เป็นอันขาด”

นายแก้ว

สิงห์

“แต่ก็ฉันก็ไม่ได้รับมรดกแล้ว คุณจะ ไปอีกนานพ่ะ”

ยัง—”

“เลิกไม่ได้!” ประสาน ออกอุทาน

“ไม่แปลก — ฉันคงรักเธอ — รักเฉพาะ “เฮ้—ใครบอกแก่ล่ะ?”

ตัวเธอ ไม่ใช่มรดกพสกสถานอะไร”

“ก็ฉันเอง” สมศรีวัย “เป็นอุบาย

“คุณไม่รังเกียจบ้างหรือคะ?”

ของก็ฉันที่หาความจริงจากคุณสมจิตที่ต่าง

“รังเกียจหรือ เมื่อมีความรักแล้ว จะไม่

หาก”

ความรังเกียจได้อย่างไร”

ประสานหัวเราะถาก “เสวี่, จิตต์ แด

“แต่คุณจะไม่—”

โกนแต่สมศรีก็ยิ้มสลับแล้ว แทนนั้นะ ฟังก่อน

“คอยฉันเถอะ ว่ารักหรือไม่?”

เรามีอุบายที่จะถามคุณลุงอีกต่อหนึ่ง คือมีข้อ

“คะ, รัก” หล่อนคอยแทบไม่ได้ยิน

สัญญาอยู่ว่า ถ้าใครหมั้นก่อนจะได้เพียงเศษ

◎ ◎ ◎

หนึ่งส่วนหก ถ้ากินเขาทำให้ ไม่มีใครก่อน

เป็นวันนั้น สมจิตก็ยกแม่หวานใจเดินคลอ

หลัง ก็จะได้ฝ่ายละเท่า ๆ กันไม่ใช่หรือ?”

กันมา พอจะถึงที่พัก ก็พอกับประสานยืนชม

“แกพูกง่าย แต่ฟังยาก” สมจิตว่า

คอยรับอยู่

“คือ เราประกาศหมั้นพร้อมกัน ยังไง”

“แหม! เทียบความหาเสียแทบแย่ เธอ,

ประสาน อธิบาย “ใจ, แกะเอาไหม?”

จิตต์, มานั่นะ กันมีอุบายอย่างหนึ่ง”

“ฮิ, ยังไงอยู่ล่ะ—” สมจิตก็พุกแล้วก็

สมจิตก็โยกมือ “เลิกกันที, เอาอ้าย

มองหน้าคู่ของตัว

อุบายบ้า ๆ ของแกไปทั้งน้ำเสียเถอะ กัน

“ก็ฉันคะ” สมศรีพุก

ขยับคุณที่ชวนสนอง ๆ แก่เลิกถ่มความตั้งใจ

“จันท์เอาเถอะ” สมจิตก็โดยละสมโรง

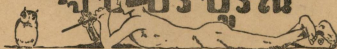
ที่จะให้สมจิตที่สัปรังเค เหล่านั้นแก่แก และแม่

“ทุกสิ่งประสงค์จงใจ จักเสร็จสมได้

สมศรี ไม่เช่นนั้นมันคงจะตกสิ่งที่ทำให้กันสุข

ด้วยสามัคคี วิ่งใหม่ น้องสมศรี?”

จบบริบูรณ์

พ. ศ. ๒๔๗๗

พจนานุกรม บาลี—ไทย

วิ ว พุชฌิสฺส ชินโฬยิ ชัณฑ์พระมหาวิระ
ขอพระองค์ทรงตรัสรู้ซึ่งโพธิญาณของพระชินะ
อย่างนั้นที่เกี่ยว พุทฺ. ๒๔ (ชินโฬยิ ไม่ใช่
สฤคมิ).

เพราะฉะนั้น อธิย ในที่นี้จึงเป็น ฤคิยา
เทียบได้กับ โฬยิ ฉะนั้น. และให้เทียบ อธิย
(ซึ่งหญิง) = อธิย มุขมถ. ๒๒๓. ก. -นาม
(๑๓๐) ซึ่งทำด้วยสฤค “อ ยมิโต ปรณ-
ณาโต” (เอา อ ย เป็น ย). เมื่อพูดถึงเรื่องนั้น
ข้าพเจ้าสงสัยพระบาลี กิ. ๒/๑๒๕ ว่า คน-
ตุวาน พุทฺ. โธ นกิก กกฺขิ = ย. II 135,3 ซึ่ง
... นกิก กกฺขิ เข้าใจว่า ย. จะสนิทกว่ากระมัง?
นกิก ในที่นี้ แปลว่า สุ่มน้ำ เป็นฤคิยา ไทย
เรามักชอบแก้ บางทีจะกริ่งใจจึงแก้เป็น นกิก
ไปเสีย ฉะนั้นจึงสันนิษฐานว่า ก หมายถึง ย จึง
ประสมเป็น นกิก ขอเฉลยว่า นกิกา ไม่เคย
พบเลยเท่าที่ควรมา, แม่น้ำใหญ่ ใช้ว่า มหา-
นที, แม่น้ำน้อย—เล็ก ใช้ว่า กุนนที ตามที่
เคยพบ, ฉะนั้นบาลีนี้ขอฝากท่านผู้รู้ไว้วินิจฉัย
ต่อไปด้วย.

อชีวก หรือ อชีรณก [อ+ชีว, ังชีว
= พุทฺ. หน.] ไม่เจริญขึ้น, ไม่แก่, ไม่ทรุโทรม.
สฤค ปน อชีรณกา นาม นฤคิมุ. ๕/๑๐๗
ย. เป็น อชีวก.

อชีวก^๒ [เหมือนคำน] ๑. อาหารไม่
ย่อย, โรคอาทิกิการ. อชีวเกน มวิสุตติ จัก
คาย เพราะ... ชาธ. ๓/๒๔๐. อธิพทุ ฤค-
ชิตวา อชีวเกน กาลตถิ กิณมากเกนไปแล้ว
คาย เพราะ... ชาธ. ๔/๒๖.

อเชยบ [อ+เชยบ, ังชี-ชเย; ธิกเว
จ] ค. ไม่พึงชนะ—ครอบงำ, ชนะ—ครอบ
งำไม่ได้. น โส ราชา, โย อเชยบ ชินาติ
บุทคลโคชนะบุทคลที่ไม่ควรเอาชนะ บุทคล
นี้เป็นราชาทิไม่ได้, อเชยยา นาม มาตา-
บิโร มารคาภิการ. เป็นบุทคลที่สู้ไม่ควรร
เอาชนะ ชาธ. ๘/๔๘๐-๔๘๑. เอลิ นิชิ
สนธิโค อเชยโย... บณฺณินั้น อันบุท. ส่อง
กัแล้ว อันใคร ๆ เอาชนะไม่ได้—ครอบงำ
ไม่ได้ คือจะทำลายเสียไม่ได้ (อเชยโยคิ
ยเวติ เชทวา คเหตุ น สฤคภา) จุกปอ.
๒๔๘.

อเชยบ นี้ มีบางท่านจะให้เป็น ังชี หรือ
ังชี=ชานย คือให้แปลว่า ไม่เสื่อม ข้าพเจ้า
ลองตรวจแล้ว ในบางแห่งก็พอจะเห็นความ
ไปในทาง ‘ไม่เสื่อม’ ได้บ้าง แต่ไม่สนิทเท่า
เขาเป็น ังชี อย่างแปลว่าข้างกัน หันไปไ้รอบ
ตัว และใช้ไ้ทุกแห่ง ขอให้ท่านผู้รู้ลอง
สังเกตดู.

หลวงเทพทรณานุกิษฏ

สิงห์

งอชช-อชชเน (หรือปฏิสชชเน) อช-
ชติ; อชชเชก อชชชก หา, หาไค, ไคมา.
หวมก ภู. และ ฐ. ชาติป.ก. (แปลไว้เกิมน่า
จะผิด ขอบอกสงสัยไว้ในที่นี้ด้วย โดยเทียบ
ชาติ สก. อวช-อวชเน to procure, to earn.
Dhāturuṇa Chandrikā. และมาพบตัวอย่างที่
เป็นรูปยาลี่เข้า คุ่อไป).

อชช [สก. อชช] อพ. วันัน, ในวันัน.
อช. ๑๑๕๕ (-อชชราเท). ทรงข้ามกับ สุเว
ในวันรุ่งขึ้น. อชช วา สุเว วามชอ. ๑/๑๕๘.
อชช (?) [สก. อชช] นป. เนยใส
ที่บริสุทธิ สำหรับการบูชาบุญ ปก. ๒.

อชชก หรือ อชชกป. (หรือ นป.) ต้นไม้
ชนิดหนึ่ง, โบราณว่า แมงลัก, อ้อยช้าง, ผัก
ขี้เหล็ก. อช. ๕๑๕ เป็น อชชก สิงหล เป็น
อชชก.

อชชทกุเค [เห็นจะ อชชทกา+อชช?,
ปราชู์ข้างเป็น อชชทกุเค (อชช+ท+อช-
ก)] อพ. ในกาลมีวันนั้นเป็นเช่นกัน (โบราณ
แปลมาเช่นนั้น), ทั้งแคว้นนั้นเป็นเช่นกัน, ทั้งแคว้น
วันนั้นไป. ศัพท์นี้กลดออกพระโคตมปฏิสชช มรูปัน
รูปเกี้ยว ไม่มีเปลี่ยนเป็นรูปอื่นเลย ข้าพเจ้า
จึงสงเคราะห์ให้เป็นพวก อพยพศัพท์. อชช-
ทกุเคก อชชก อาทิ กทวากิ เอวเมทล อชชโ

เวทิกพโพ ๑ อชชชทก อชชชทว ๑ อชชชทกุ-
เคก วา ปาโฐว ๑ ทกาโร ปทสนนิกโร-อชช
อชชก กทวากิ อชชโ ทือ. ๑/๒๕๒. มชช.
๑/๑๘๘. แท้ วินอ. ๑/๑๘๕ แปลกอักษร
ทั้งนี้ อชชชทกุเคก อชชชก อาทิ กทวากิ...
อชชชทกนท อชชชทว. (อชช ในคำนี้ -อาทิ
ให้ดู อชช).

อชชชทน ค. มีในวันัน, มีในวันัน, ใหม่.
ทรงข้ามกับ ไปราณ. ไปราณเมก อชช เนก
อชชชทนามิว (-อชชชอุปเนน) อมอ. ๖/๒๘๘
อชชชทนามิว ทักว่า อชชชทน อิว.

อชชชทนาย (เทกกุ) โบราณแปลว่า
เพื่อภักทะบริโลกมีในวันัน หรือแปลทักความ
ว่า "สำหรับวันัน" ก็ได้ คุประโยคว่า อช-
วาเสหิ เม อชชชทนาย ภกค พระองค์ทรงภักท
สำหรับวันัน ของข้าพระองค์ อมอ. ๑/๓๐
ทรงข้ามกับ สุวาทนาย เพื่อภักทะบริโลกใน
วันรุ่งขึ้น, สำหรับวันันรุ่งขึ้น อมอ. ๗/๓๕๕.

อชชชทา [อชช+ทา] อ. วันัน, ภาวะ
แห่งวันัน. -อชชชทว. มีใช้เฉพาะในประโยค
ว่า อชชช อาทิ กทว... อชชชทก อชชชทว
ทือ. ๑/๒๕๒. มชช. ๑/๑๘๘.

[อชชชติ] ก. คุ งอชช.
อชชชทกุเค คุ อชชชทกุเค เทียบ บทกุเค,

พ. ศ. ๒๔๗๗

พจนานุกรม บาลี-ไทย

ททกเก, เอกททเก.

อชฺชน [ังชฺช] นป. การทา, การไค.
อชฺชนารท [ังชฺชน+อรท] ค. ควรวาไค,
ควรวาไค วั ชฺชปอ. บ. 223,6-ไทย๒๔๘๘ เป็น
อชฺชนรท.

หนึ่งสี่อกรณ^๕ ฌะบิไทย กับ บ. ฌิตกัณ
จนพนเณอ ขอฝากผู้^๖ วัพิจารณาคอไป เข้าใจ
ว่า บ. ก็กว่า ไทยแปลไม่ได้ความ ศัพท์เช่น
อชฺชนารท, อชฺชเชยบ, อชฺชชนิบ, อชฺชชิต เป็น
ต้นเหล่านี้ เกิดจาก บ. ทั้งนั้น และเทียบไทย
ไว้ด้วยทุกแห่ง.

อชฺชนนิบ (-นิบ) ค. =อชฺชนารท. ไทย
เป็น อชฺชบ. (ที่มาก อชฺชนารท).

อชฺชว^๗ บางทีเป็น อาชฺชว ยัง. ภาวนาม
จาก อชฺช. สก. อาชฺชว. เทียบ มททว ซึ่งออก
จาก มท. สก. มารทว] ป. นป. ความ เป็น
ตนตรง—ชอกรง, ความตรง—ชอกรง. อชฺช-
โว ๑ มททโว ๑ อมส. บ. หน้า 7,29 และ 1339
=ไทย ๑๕, ๘๕๕ ซึ่งเป็น อาชฺชวโว ๑ มททโว
๑, อ. (ไทย) ๑๒๒ อชฺชโน ภาโว อาชฺชวโว.
อชฺชวโว มททว ทบิ สุกนิ. ๓๒๓๒, อชฺชวณติ
อชฺชภาโว ๑ อชฺชโต อสจทา อมายวิตา ๑ ๑
อ. ๒/๑๕๗.

คำนี้คงกันข้ามในระหว่างคัมภีร์ไทยกับ

บ., ใน บ. เป็น อ^๘ เทยทงสน จวนไม่^๙ที่เห็น
อ^{๑๐} เลย Pāli Text Society's Dictionary ถึง
ไม่วางรูป อ^{๑๑} เลย วางแต่ อ^{๑๒} เท่านั้น, ส่วน
ไทยเป็น อ^{๑๓} เทยทงสน มี อ^{๑๔} น้อยเต็มที. ที่
ฝรั่งเป็น อ^{๑๕} บางทีจะเป็นด้วยคัมภีร์เดิมเขาเป็น
ดังนั้น นัยว่าเคาเรพ สท^{๑๖}. ซึ่งเห็น อชฺชวโว
และไม่ทันไปคาม สก. ซึ่งเห็น อ^{๑๗}. ส่วนไทย
ข้าพเจ้ายังเข้าใจว่า ของเดิมเขาเป็น อ^{๑๘} แล้ว
มาแก้กันในยุคทันสมัย สก. จึงเห็น อ^{๑๙} ไปโดย
มาก.

สท^{๒๐}. สุต ๘๕๗ แสดงว่านักไวยการณ^{๒๑}
ว่า อชฺชโน ภาโว อาชฺชว^{๒๒} แต่ท่านไม่เห็นชอ
ด้วย เขา อ^{๒๓} เป็น อา วัง แต่ต้องกลับริสสะ
เป็น อ คือ อชฺชโน ภาโว อชฺชวโว, และ อชฺชว
เป็น ป. โดยมาก เทียบได้กับ การโว, ท่าน
อ้างบาลี อชฺชวโว ๑ มททโว ๑, มีน้อยแห่งที่
เป็น นป. คือ อชฺชวโว คารว^{๒๔} มททว^{๒๕}, บาลีท^{๒๖}
สท^{๒๗}. อ้างว่า อชฺชวโว นั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่า
คือ อมส. ฉะนั้น อมส. ของฝรั่ง จึงยังคงเป็น
อ^{๒๘}. สท^{๒๙}. นั้น ข้าพเจ้าเคยสังเกตมานานแล้ว
หลักที่ท่านจะวางนั้น ต้องเห็นเข้าหาหลักพระ
ไตรปิฎก คือรูปพระไตรปิฎกเป็นอย่างไร
ไวยการณ^{๓๐}ต้องเห็นเข้าหาเสมอ^{๓๑} นั้นเป็นมคซึ่ง

น่านิยมนัก เพราะฉะนั้นสันนิษฐานว่า คำเดิม

หลวงเทพดรุณานุกิจ

สิงห์

เป็น อ. แนน, อ. นั้น โดยมากแก้ที่หลัง. ละยัย มาจาก อมรโกษ.

ไทยก็ยังเป็น อ. ก็มีหลายแห่ง เช่น อช-
ชวมทุกเวรโคก อชฺฐาเว รทุกาเว รโค
สุกนิธ. ๒/๖๗.

อชฺชวตา [อชฺชว+ตา, ไทยเป็น อา-]
อิ. ภาวะแห่ง อชฺชว. ขมส. ๘๘๘ (อชฺชวตา
อชฺมิททา).

อชฺชสญฺธิ [อชฺช+สญฺธิ-ฉญฺธิ] อพ.
‘วันเอนทก’, หกวันทั้งวัน. พลิกทุกา
ทุกส อชฺชสญฺธิ น ทิสฺสนทิ โคก้าง ๑๔ ทวิ
หายไป ๖ วันทั้งวัน ส. ๑/๖๖๘, อชฺชสญฺธิ
น ทิสฺสนทิ อชฺชฉกทวิสมกุดา ปญฺจาย น
ทิสฺสนทิ อ. ๑/๒๗๘.

อชฺชิต [งอชฺช, จากกวิยาอชฺชิต] กก.
หาไว้แล้ว, ใ้ไว้แล้ว. (ที่มาแห่งเกี่ยวกับ
อชฺชนารท ทั้ง บ. ทั้งไทยเหมือนกัน).

อชฺชิตพพ [งอชฺช] กก. พิงหาไว้,
พิงไว้ไว้. -อชฺชนารท. ไทยเป็น อชฺชิตพพ
(ที่มาแห่งเกี่ยวกับ อชฺชนารท).

อชฺชก ก. อชฺชก.
อชฺชกณณ ป. ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง.
อชฺชุนา (ยางทะ-กา) อชฺชกณณฯ มหา-
นา มา ปุณฺณิกา ชาติ. ๑๐/๕๐๕.

อชฺชกา อ. หลึงนครโสภณ. ปก. ๒ ว่า

อชฺชุนโ (หรือ อชฺชุนโ) [อชฺช
(วัน. เทียบ สชฺช, ปรชฺช)+อณฺท (วัน-อ.
เทียบ สายณฺท, ปุพฺพณฺท)] อพ. ‘วันในวัน’,
วันวันเดียว, ละเพาะวัน. วิหเรมฺ อชฺชุนโ
อชฺคิสรณมฺหิ วิน. ๔/๓๘, อชฺชุนโ อชฺคิ-
สรณมฺหิ อชฺช เอกทิวสฺ วเสยยามาติ อชฺคิ
อ. ๓/๒๗. ถ้าเป็น อชฺชุนโ ก็คือ อชฺช+
อณฺท.

อชฺชน [สก. อชฺชน] ป. ไม้อรชฺชน,
โบราณว่า ไม้อรชฺชน อช. ๕๖๒. อชฺชน-
รูกช อมธ. ๑/๘๖ ว่า เป็นไม้ที่ศรีษะของ
พระอินทร์ที่พุดธเจ้าโนน คล้ายไม้โพธิ์เป็น
ที่ศรีษะของพระพุทธรเจ้าของเรา.

[อชฺเชติ] ก. กุ งอชฺช.
อชฺเชย [อชฺช+อชฺช] ก. ควรหาไว้,
ควรใ้ไว้. -อชฺชิตพพ, อชฺชนารท. ไทยเป็น
อชฺชย. (ที่มา ก. อชฺชนารท).

อชฺช- อพ. น.คธ อธิ ยิง, ใหญ่, ทบ.
แปลงเป็น อชฺช- เมื่อเข้าประสมกับสระ. สกน.
สูตร ๕๘ ว่า “อชฺชิสฺสฺสฺ” (คนละสูตรกับ
สูตร ๑๓๒) ให้ดูที่การอ่านเช่น อชฺชคมา อชฺ-
ฉาหริ. ที่เขียนเป็น อชฺช พึงทราบว่า ยังไม่
มีสระอาคัย ต้องไปประสมกับสระของคำหลัง

พ.ศ. ๒๕๓๗

พจนานุกรม บาลี-ไทย

จึงมีเสียงเช่น อชฺฌกมา [อชฺ+อคมมา] ต่าง
กับคำล่าง.

อชฺฌ [อชฺ+อ^๐ (กุ)] อพ. คำนี้มีสระ อ
อยู่ในตัวเสร็จแล้ว การแปลก็เหมือนคำอื่น
ต่างแต่ อชฺฌ น. เข้าสนธิกับพยัญชนะใด หรือ
ใช้ลดหย่อนก็ได้ สูตรที่ ๑๓๒ ใน สทฺ. แสดง
ว่า อชฺสุดสฺสฺ-เอา อชฺ ย่น อชฺฌ ไขว่
อชฺอิเทสสฺ พยัญชนะ ปเว กุวิ อชฺฌาเทโส
โท-พยัญชนะอยู่เบื้องปลาย อาเทส อชฺ ย่น
อชฺฌ ไก่ข้าง, คือลง อ หลัง อชฺ แล้วจึงแปลง
เป็น อชฺฌ ให้ตัวอย่างว่า (กาลา) อकार
อชฺฌ โสวสี (โสวสี ทักว่า โส อาวสี) แปล
ว่า ท่านอยู่ ครอบครอง (เค้ามารจากที่แปล
อชฺว่าใหญ่) ซึ่งเรือน. กาลาข้าพเจ้าตามพย
อยู่ใน พทว. ๕. กาลาเต็มสองบาทว่า นว
วสุสสฺสฺสฺสฺ อकार อชฺฌ โสวสี แต่คนละขย
ไทย ย่น อकार อชฺฌาวิ โส ซึ่ง ข้าพเจ้า
สันนิษฐานว่าผิด เพราะสระพยัญชนะไม่ได้ ไม่สม
เป็นกาลาที่ถูกต้องเป็นอย่างสทฺ. ว่า และ ข.
ก็เช่นเช่นนั้น.

เมื่อเช่นนี้เป็นเหตุให้มียุทธว่า อชฺฌ ที่
แยก อชฺ+อ นั้น อ มาจากไหน? ทชฺว่า อ
เดิมลงใหม่ (คือ อากม) สำหรับให้อาเทสได้
(กุ อ^๐). ถ้าว่า อ อากมในสนธิไม่ใช่เช่นนั้น

มีใช่หรือ? ทชฺว่า ถูกแล้ว, นั่นเป็นอากม
เฉพาะสนธิ และเช่นไวยากรณ์ชั้นต่ำ หลัก
ไวยากรณ์ไม่ว่า ชำกิไหนภาษาไหน เมื่อ
วางหลักลงแล้วย่อมมีข้อยกเว้นนอกเกณฑ์
(Irregular) เสมอ นั่นและที่เรียกว่า หลัก
ไวยากรณ์ชั้นสูง ซึ่งจะไปพบเมื่อทชฺหนังสือ
เข้ามาก ๆ (ให้ดู อชฺฌปลูก อชฺฌปลูก).

ที่ว่า อ เดิมลงใหม่นั้น เราเห็นได้จาก
คำที่เป็นธรรมชาติอยู่แล้ว คือ อ ที่ขึ้นครอง
หมายแสดงอักษของ หยทุกน อชฺชทุกนที่เรา
เรียกกันว่า “อ ต้นากุ” ๗ นั้นเรียกกันเองใน
เมืองไทย ไวยากรณ์เรียก อ อากมต่างหาก
(กุ อ^๕) เช่น อคม อากสิ ที่ ไวยากรณ์บัญญัติ
ให้แปลว่า ไก่ ซึ่งยังเห็นเหมาะเข้ากับภาษา
ไทยเอง แท้จริง อ ไม่มีในข้อความอะไร เป็น
เพียงแสดงอักษของประการเท่านั้น นั่นแลนั้นโก,
อ ที่ อชฺฌ ก็มีในข้อความอะไร เดิมลงเพียง
ให้อาเทสได้เท่านั้น.

ที่จริง สทฺ. แสดงแต่เรื่อง อชฺฌ แต่คำ
อื่น ๆ ก็ยังมีอีก เช่น อนวกุ [อนว+กุ, ไม่ใช่
อน+อคุ] ผู้ไปเนื่อง ๆ หรือไปตาม (กุละเอียก
ที่ อ^๖).

อนาว [อน+าว. ไม่ใช่ น+อนาว]
ความไม่มี (-อนาว) กุละเอียกที่ อ^๖.

หลวงเทพตรุณานุกิษฏ

สิงห์

อชฺฐม, อนุว, อนุ รูปแปลก ๆ ที่แสดงมานี้
เข้าใจว่าอาจมีรูปอื่นอีก เช่น อชฺฐ ปจฺจ เป็นต้น
(ซึ่งสันนิษฐานโดยคุณ) ถ้าค้นหนังสือมากเข้า
คงพบอีก ข้าพเจ้าสละเวลามากกว่าครึ่งวันแล้ว
มาแล้ว ขอฝากท่านผู้รู้ไว้ เพื่อระพยวิจิตร
อย่างอื่นที่สันนิษฐานว่า

อชฺฐมกฺข [อธิ+อชฺฐ (จาก อชฺฐิตา)]
ป. 'ผู้ดูแลสิ่ง', โบราณว่า คนดูแล, คน
ตรวจตรวจการงาน. อชฺ. ๓๔๓.

อชฺฐมคฺคา, อชฺฐมคฺคา [อธิ+อ (ต้นธาตุ)
+ ใคฺม. อชฺ หิตฺตฺนํ ประถมบุรุษ เอก. ถ้า
พหุ. เช่น อชฺฐมคฺ] ก. อชฺ. ได้ถึงท้ายแล้ว,
ไคฺยบรรลุแล้ว, ไคฺยประสพแล้ว. ไสยฺ ทยา มนุ-
ยิตฺวาชฺฐมคฺคา (-ทฺวา+อชฺ-) สกฺ. ๓๓๓,
อชฺฐมคฺคา อชฺฐมคฺคา อชฺฐโคติ วุฑฺฒ โทติ
อ. ๒/๒๑๖. ยทชฺฐมคฺคา สกฺ. สมมติโค
ชฺฐป. ๗, ยทชฺฐมคฺคา ย อชฺฐมคฺคา วินฺทิตฺ ปฏฺ-
ลภิตฺ (ปฏฺ.ลภ) อชฺฐโคโน ฌาณพลฺเลน สจฺฉา-
กาสิ อ. ๑๕๗.

ทั้งสังเกตว่าที่มาข้างบนนี้ อชฺฐมคฺคา เป็น
ประตมบุรุษ, มีแห่งหนึ่ง คือ วิสฺสุชาวคฺค จิตฺก
ทณฺหาณ ขมมชฺฐมคฺคา ในที่นี้ อ. แก้อชฺฐมคฺคา
เป็นอชฺฐคฺคบุรุษ ให้ขึ้นทวิประธาน อหิ, ตาม
ความคึกข้าพเจ้าเห็นว่าอชฺฐมคฺคาคงเป็นประตม

บุรุษ เป็นกิริยาของจิตก็ เมื่อพหุว่า จิตฺกถึง
พระนิพพานได้แล้ว ไฉนจะพหุว่า จิตฺกบุรุษ
ความสันติคณาไม่ไ้แล้ว ขอฝากผู้รู้ไว้พิจารณา
ต่อไป (ทณฺหาณ ขมมชฺฐมคฺคา ทณฺหาณ ขมม-
ชาคฺ อรทคฺค อชฺฐโคติ สกฺ. ๓๓๓ อชฺ. ๓๓๓.

๕/๑๑๒ เกรงพระธรรมดถาวรพระเจ้าโศภิต
หรือหนังสืออีก จึงเป็น อชฺฐโคติ สกฺ. ๓๓๓
หรือเข้าใจว่ายาติเป็น อชฺฐมคฺค จึงแก้เช่นนั้น, แต่
ยาติทรงนี้เราบริษองกันว่าเป็น อชฺฐมคฺคาแน่นนอน
แล้วทุกกระษัย ถ้าทั้งนั้นต้องนับว่าแก้พลาก).

ชโล มา โว อชฺฐมคฺคา อชฺ. ๗/๔๑๔;
โยชฺ ญมฺมณฺญ ปาปญฺจ อชฺ. สกฺ. ๓๓๓ อชฺฐมคฺคา
(-อชฺฐคฺคโค) อชฺ. ๘/๔๔๔; โย อชฺ
ปฏฺ.ปฏฺ. ๓๓๓ สกฺ. ๓๓๓ อชฺฐมคฺคา (อชฺฐ-
อชฺฐโค) อชฺ. ๘/๔๔๐ ทั้งสามแห่งนี้เป็นรูป
แก้เกยวกัน และเป็นประตมบุรุษทั้งสิ้น.

อชฺฐมคฺคต [อธิ+อชฺฐ. สก. อชฺฐมคฺค.
อชฺฐคฺคาณมชฺฐิ จ ปวคฺคตฺ อชฺฐคฺคตฺ-สฺสฺ] ก. ภายใน,
ข้างใน; ของคน, ของพระ, ส่วนตัว, ของพระ
คห. คำนี้โบราณแปลกันมาอย่างเคี้ยว ว่า
“ภายใน” ที่นั้น ที่แปลกันเข้าใจว่าไม่ไ้
แปลตรงศัพท์ แปลด้วยอำนาจเอาคำถึงของ
คำทรงกันข้ามมายังคห. คือ พหิหรือ พหิ-
ชา กังคำวอ อชฺฐคฺคคฺคภายใน อยชฺคฺคภายใน

พ. ศ. ๒๕๓๗

พจนานุกรม บาลี—ไทย

พาหิรายคน อายคนระภายนอก (วิสุทฐ. ๑๕).

คำนี้ เมื่อไม่พิจารณาเหตุเป็นคำง่าย ๆ ครั้น

พิจารณาเหตุเข้าจึงก็ยากพอใช้. ยักนิย จู๋...

อชฺฌมกฺกํ วา พหิทฺธา วา... เวทนา... อชฺ-

ฌมกฺกา... สลฺยา... อชฺฌมกฺกา ๑๓ ๖

(อนทกถกขณสํกฺก-สม.). อชฺฌมกฺกนฺติ ยํ

อชฺฌมกฺกํ ปฺรจฺจกฺกํ ๖ (เท่ากับไข อชฺฌมกฺกํ ว่า

ไค้แก่ ปฺรจฺจกฺกํ) วิภ. ๖๔๑. วิสุท. ๑/๑๕๕

อ้าง วิภ. นี้ นำไปแสดงว่า “อชฺฌมกฺกนฺติ อธิ

นียชฺฌมกฺกํ อธิปเตติ ๖ วิภ. เก ปน อชฺฌมกฺกํ

ปฺรจฺจกฺกนฺติ เอกกถกเมว วุทฺถา... อชฺฌมกฺกโน อชฺ-

ฌมกฺกโน วา ชาทํ อชฺฌมกฺกโน สมนฺทเน นินฺนพทฺทํ...”

อช. ๑๐๔๐ แสดงว่า “อชฺฌมกฺก หมายความว่า

อรรถ ๓ คือ สสนฺทเน (สันทานของตน) ๑

วิสัย (-รูปาทิวิสัย) ๑ โคจร (-อามมฺมณ

วิสัย) ๑”. รสมส. ๑๑๓ และ ปฏิสอ. ๓๗

แสดงพ้องกันว่า “อชฺฌมกฺก หมายความว่า

คือ

๑ ‘-โคจรชฺฌมกฺก’ หมายความว่า เหนือ

ภิกขุมา คสมฺมึเขว ปุริมํสฺมึ สฺมาธิณิมิทฺเต อชฺ-

ฌมกฺกเมว จิตฺกํ สลฺยาเปกฺกพฺปํ เป็นต้น.

๒ ‘-นียชฺฌมกฺก’ (ของตนเอง) หมายความว่า

ว่า อชฺฌมกฺกํ สมนฺทเน และ อชฺฌมกฺกํ วา

อชฺฌมสฺส อชฺฌมมานุสฺสํ วิทริติ เป็นต้น.

๓ ‘-อชฺฌมกฺกชฺฌมกฺก’ หมายความว่า อชฺ-

ฌมกฺกนฺติ อายคนนิน เป็นต้น.

๔ ‘-วิสัยชฺฌมกฺก (-อัสสฺวิยจฺจาน)’ ภาย

ยาลึว่า อธิ ไข ปณานนฺท วิทาโร ทลาคเตน

อภิสมฺมพฺพุโธ ยทิตํ สพฺพนมิตฺตานํ อมณสิการา

อชฺฌมกฺกํ สลฺยาณํ อธิสมนฺทชฺช วิทริติ เป็นต้น”.

อชฺฌมกฺกา รสมฺมา รสมส. ๑, อชฺฌมกฺกโน สน-

ทเน ปวฺกทา ปาฏิปกฺกตฺติกา รสมฺมา อชฺฌมกฺกนฺติ

เวทิกพฺพา อ. ๑๑๓.

... อชฺฌมกํ อธิการํ กถฺวา ปวฺกนฺติ

อชฺฌมกฺกา ปฏิสอ. ๓๗.

อชฺฌมกฺกํ ที่กรรปฺเสมอ ควรเห็นเป็น อพ.

ทั้งบาลีว่า อชฺฌมกฺกํ ทาเย ทาเยนุสฺสํ... อชฺ-

ฌมกฺกํ เวทนาสุ เวทนาอนุสฺสํ ๖๓ ๖ (สทฺธิปฏฺ-

จฺจานปาสา-สม.).

อชฺฌมกฺกจินฺตฺติ [อชฺฌมกฺก+จินฺตฺติ] ป. ผู้คิด

ธรรมณภายใน, ผู้คิดซึ่งอันธสันทานของตน.

อชฺฌมกฺกจินฺตฺติ ทิลกชฺฌนํ อาโรเปทฺวา ชนฺ-

สนฺทเน จินฺตเนโก สุกฺกนฺติ. ๒/๒๒๒. กุ อชฺ-

ฌมกฺกสลฺยาณ.

อชฺฌมกฺกชฺฌมกฺก [อชฺ+อชฺ] ก. ภายใน

แท้ ๆ, ของตนแท้ ๆ, ส่วนทั่วแท้ ๆ. ที่ซ้อนกัน

๒ ศัพท์ หมายเป็นคำเน้นให้ชัด อย่างคำไทยว่า

แท้ ๆ จริง ๆ ฉะนั้น. รสมส. ๑๑๓ (กุ อชฺ-

หลวงเทพพรณานคฺย

สิงห์

ฉกต).

อชฺมตตปฺจุฉา [อชฺมตต+ปฺจุฉา] อ.
ตามฉัชรรมภายใน. ปฺจุฉา ๓ คือ อชฺมตต-
ปฺจุฉา พหิทฺธาปฺจุฉา อชฺมตตพหิทฺธาปฺจุฉา
มหาน. ๑๐๐^๖.

อชฺมตตพนฺธน [อชฺมตต+พนฺธน]
ค. มีเครื่องผูกในภายใน. -อชฺมตตสวโ-
ชน ปุคฺยอ. ๑๑.

อชฺมตตภากิก หรือ อชฺมตตติภากิก
[อชฺ+ภากิก] ป. 'ภากาของตน-ภากา
ภายใน', ภากาแท้ ๆ. ขย ปน เถรสุส อชฺ-
มตตภากิกโก ปพพาเชตนํ อชฺ. ๑/๒๔๕ เป็น
คำกล่าวของภิกษุเมื่อเรวตกุมารไปหา ว่าเป็น
ภากาแท้ ๆ ของพระสาริบุตร แม้ใครไม่
อนุญาตก็กล้าให้บรรพชา.

อชฺมตตตต [อชฺมตต+ตต] ค. 'ยินกั
ในตนเอง-ยินกัในภายใน', คือยินกัในสมาธิ.
อชฺมตตทฺธโก สมิติโก, -โคธอชฺมตตสงฆา-
ทาย กมฺมุจฺจฺจานภาวนาย วโก อมฺธ. ๘/๕๕๘.
แต่ อฺทอ. ๔๑๖ ว่า -นิกชฺมตตทฺธโก.

อชฺมตตตฺรูป และ อชฺมตตติกรูป [อชฺ+
+ตฺรูป] นป. รูปของตน, รูปภายใน. ทรงข้าม
กัยพหิทฺธารูป และ พหิทฺธรูป รูปของผู้อื่น, รูป
ภายนอก. อชฺมตตทฺฐปาทิสฺ. พหิทฺธารูปปาทิสฺ.

อชฺมตตทฺฐปาทิสฺสทานิ. พหิทฺธารูปปาทิสฺสทา-
นิ. มชฺธ. ๓๐๓.

อชฺมตตวตฺถถาน [อชฺมตต+วตฺถ-
ถาน] นป. ความกำหนดส่วนภายใน. ปฏิสส.
๓๘.

อชฺมตตวิโมกฺข [อชฺมตต+วิโมกฺข]
ป. ความหลุดพ้นภายใน. -อชฺมตตสงฆาเร
ปริกฺกเททฺวา ปทฺทอระทกฺก สส. ๒/๘๒.

อชฺมตตสวโชน [อชฺมตต+สว-
โชน] ค. มีสัญญาชน-เครื่องผูกรั้ง
ติภายใน. -อชฺมตตพนฺธน ปุคฺยอ. ๑๑.

อชฺมตตสวณฺณิ [อชฺมตต+สวณฺณิ] ป.
ผู้หมายรู้-กำหนดซึ่งธรรมเป็นภายใน, ผู้กา-
หนดตนของตน. อชฺมตตสวณฺณิ สกฺมา สฺกฺนิ.
๓๐๕^๕ ย. เป็น อชฺมตตจินฺนํ, -ทิลกฺชนํ
อาโรเปทฺวา วิปฺสฺสนาย นิยกชฺมตตจินฺนสํโส
อ. ๑/๒๕๔. กุ อชฺมตตจินฺนํ.

อชฺมตตสนฺธิ [อชฺมตต+สนฺธิ] อ.
ความสงบภายใน, คือพระนิพพาน. อชฺมตต-
สนฺธิสํชาทํ นิพฺพานํ มหาน. ๑/๓๗๕.

อชฺมตตติก [อชฺมตต+ติก] ค. เป็นไป
ในภายใน; เช่นของ ๆ ตน. อชฺมตตติกาทฺต
ทฺธขัมมกัย พหิทฺธาทฺต. (กุ อชฺมตต). อชฺ-
มตตติกเวรและอชฺมตตเวร นป. เวรภายใน